

NAQTU

zgazeta@mail.ru

Naqtygazeti.kz

NAQTY.KZ Naqty.kz

Naqty.kz

Naqty.kz

№ 48-49 (8686-87)
5 jelloqsan (juma) / декабря (пятница)
2025 jyl / год

1933 jylдың qyrkúiek айнан shyǵady / Газета выходит с сентября 1933 года

ПРЕЗИДЕНТ

Мемлекеттің міндеті – ауылдың жағдайын озық оймен жақсарту

КӘСІПКЕРЛЕРДІҢ НАЗАРЫНА

Салық мөлшерлемесі азайды

Қарасай ауданында шағын кәсіпкерлік субъектілеріне арналған арнайы салық режимі бойынша мөлшерлеме 4%-дан 2%-ға төмендетілді. Бұл бастама аудандық мәслихаттағы «AMANAT» партиясы фракциясының депутаттары мен бірқатар кәсіпкерлер тарапынан жасалған ұсыныстар негізінде қабылданып, аудандық мәслихаттың толық қолдауына ие болды.

Ақтоты МЫРЗАБЕКҚЫЗЫ

Ағымдағы жылдың басында Үкімет салық реформасын қолға алып, қосылған құн салығын (ҚҚС) 20%-ға дейін көтеруді ұсынған. Алайда көптеген кәсіпкерлер тарапынан наразылықтар айтылғандықтан, жарты жылға созылған қызу пікірталастан кейін, ҚҚС 16% болады деп шешілді. Шілде айының 18-і күні Мемлекет басшысы жана Салық кодексіне қол қойды. Соған сәйкес жана заң ережелері 2026 жылдан бастап күшіне енеді. Бұл бастама әлбетте, елдегі салық жүйесін түбегейлі өзгертпек. Яғни, жана кодекске сай, 2026 жылдың қаңтар айынан бастап шағын және орта бизнес үшін ҚҚС мөлшері 12%-дан 16%-ға көтеріледі.

өткізіп, олардың ұсыныстарын тындап, мәселені мәслихаттың талқылауына шығарды. Осылайша, аудандық мәслихат депутаттары мен кәсіпкерлердің үйлесімді жұмысының нәтижесінде мәслихаттың кейінгі отырысында арнайы салық режимінің мөлшерлемесін 2%-ға төмендету туралы шешім қабылданды.

Депутаттардың айтуынша, ауданның шағын бизнесі енді айтарлықтай оңай жұмыс істей алады. Ашып айтқанда, өнімдегі шағын бизнестің айтарлықтай бөлігі дүкендер, қызмет көрсету орталықтары, салондар, шағын шеберханалар және фермалар болғандықтан, өсім оларға қосымша қаржылық ауыртпалық түсірер еді. Ал төмендетілген мөлшерлеменің сақталуы бизнестің жабылмауына, қызметкерлердің қысқармауына, мыңдаған кәсіпкерлердің өздерінің сенімді сезінуін және тұрақты түрде дами алуын қамтамасыз етеді. Сондай-ақ кәсіпкерлерге өз қаражаттарының бір бөлігін сақтап қалуға және жалдау ақысына немесе жалақына инвестиция салуға мүмкіндік береді.

Жана мөлшерлеме 2026 жылдың 1 қаңтарынан бастап күшіне енеді.

«Әкім бол, халқыңа жақын бол». Ел арасында жиі айтылатын осы тіркестің кейде мән-мағынасына көп көңіл бөлмей жатамыз. Дегенмен көпшіліктің құлағына үйреніп қалған бұл сөздің, әсіресе, ауыл әкімдері үшін бекер айтылмағанын ел Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев тереңнен түсіндіріп бергендей.

Иә, осыдан бір апта бұрын Мемлекет басшысының қатысуымен ауыл әкімдерінің диалог-платформасы өткен болатын. Сол жиында ауылдың ахуалын жақсарту, өркендету, ауыл әкімдері институтын жетілдіру сияқты маңызды мәселелер айтылды. Оған қатысты е Қасым-Жомарт Кемелұлы ауыл басшыларына міндеттер жүктеп, Қазақстанның саяси және әлеуметтік-экономикалық дамуына қатысты жұмыстарға кенінен тоқталды.

Келелі басқосуға біздің ауданға қарасты ауылдық округтердің әкімдері де қатысты. Олар ел Президентінің пәрменіне құлақ түріп, ауылды дамытуға қатысты әріптестерінің ұсыныс-тілектеріне мән берді.

Дидар МӘЛІКУЛЫ

Ауыл әкімдерінің орташа жасы – 43

Президент Қасым-Жомарт Кемелұлы осы жиынның мән-маңызы айрықша екеніне тоқталып, Қазақстан бойынша барлық деңгейдегі атқарушы билік өкілдері арнайы шақырылғанын айтты. Мемлекет басшысының айтуынша аталған басқосуға ауыл әкімдерінің көбі жиналған, яғни 80 пайызы келген. Президентіміз мұндай құраммен бір ортада алғаш рет кездесіп отыр.

– Ауылдың жағдайы – еліміз

үшін стратегиялық маңызы бар мәселе. Себебі халқымыздың тамыры – ауылда. Ауылдарымыз мықты болса, еліміз де берекелі болмақ. Сондықтан ауыл әкімдеріне қойылатын талап та, оларға жүктелетін міндет те әрдайым ерекше.

Әкім – ең алдымен, халықпен тікелей жұмыс істейтін мемлекеттік қызметші. Бұл – өте жауапты жұмыс. Ауыл әкімі ауылдың болмысын, ауылдағы ағайынның өмірін жете түсінетін нағыз іскер маман болуы керек. Жаңа гана бірнеше әкімнің сөзін тындадық. Айтылған ой-пікірлерді және ұсыныстарды мұқият зерделеп, жұмыс барысында міндетті түрде ескеру қажет.

Баршанызға мәлім, 2019 жылдан бері елімізде ауқымды саяси реформалар жүргізіліп жатыр. Қазақстан жана тұрпатты ел болу үшін тарихи бетбұрыс жасады. Ең алдымен, елдегі түбегейлі өзгерістердің құқықтық негізін қалыптастырдық. Саяси үдерістерді жаңғыртуға арналған 20-ға жуық заң қабылданды. Жалпыхалықтық референдум арқылы Ата заңымызға түзетулер енгізілді. Парламенттің құзыреті кеңейді, атқарушы биліктің жауапкершілігі күшейді. Саяси партиялардың ролі артып, жұмысы жандана түсті. Сондай-ақ партияларды тіркеу талаптары едәуір жеңілдеді. Нәтижесінде Мәжілістегі саяси партиялардың саны көбейді.

Билік жүйесінде жана институттар пайда болды. Конституциялық Сот құрылды. Адам құқықтары жөніндегі уәкілге конституциялық мәртебе берілді. Кассациялық сот жүйесі жұмыс істей бастады. Осылайша, біз еліміздің саяси өмірінде бұрын-соңды болмаған бірегей өзгерістерді жүзеге асыра бастадық. Қазақстан бұл саяси кеністікте дәл осындай кен ауқымды реформаларды қолға алған бірден-бір ел деп сеніммен айтуға болады. Соның арқасында азаматтарымыз мемлекеттік маңызы бар шешімдер қабылдауға белсене атсалыса бастады, – деді Президент.

(Жалғасы 2,3,4 - беттерде)

ҚҰҚЫҚТЫҚ ЖОБА

Прокурордың жас көмекшілері тәрбиеленеді

Бүгінде саналы, жауапты, адал, білікті азамат бейнесін қалыптастыру, жастардың құқықтық ойлауын дамыту бағытында еліміздің орта білім мекемелерінде «Жас қадет», «Жас сакшы», «Прокурордың жас көмекшісі» секілді жобалар жүзеге асырылуда.

Аптаның сәрсенбісі күні осындай бастамаларды белсенді түрде қолдайтын Қаскелеңдегі В.Г.Белинский атындағы орта мектеп-гимназиясында да «Прокурордың жас көмекшісі» атты екі арнайы сынып ашылды. Мұнда оқушылар құқық қорғау органдарының қызметімен жақынырақ танысып қана қоймай, прокуратура жұмысының негізгі бағыттарын меңгереді.

Ақтоты МЫРЗАБЕКҚЫЗЫ

Желтоқсан айының алтысы күні аталып өтетін Прокуратура қызметкерлерінің кәсіби мерекесі қарсаңында білім ошағында ұйымдастырылған маңызды салтанатты жиынға ауданның прокуроры Айдос Чорманов, аудандық білім бөлімінің басшысы Әсел Еркімбаева, прокуратура ісінің

ардагері, юстиция полковнигі Кенжалы Үсіпбайұлы қатысты. Қонақтар оқушыларға жақсы кеңестер беріп, құқықтық білім алуын маңыздылығын түсіндірді. Гимннің орындалуынан басталған шарада алғы сөз ауданның прокуроры Айдос Тұрсынжанұлына берілді. Бас прокурор өз сөзінде бүгінгі бастама құқықтық мемлекет негіздерін бала кезден қалыптастыруға

бағытталған маңызды қадам екенін атап өтті.

– Осындай қосалқы сыныптар тек жана оқу бағыты емес, бұл әрбір оқушыға құқық саласының қыр-сырын тереңірек түсінуге және де азаматтардың арасында «Заң мен тәртіп» идеологиясын насихаттауға берілген үлкен мүмкіндік. Қоғам құн сайын жана, өзгеріп жатқан кезеңде заңды құрметтейтін, сыни ойлай алатын, өз елінің болашағына жауапкершілікпен қарайтын жас ұрпақты тәрбиелеу – аса маңызды міндет.

Баршанызға білім жолында табыс, жігер, талмай іздену және жана белестерді бағындыруды тілсінмін. Жас прокурор сыныбындағы әрбір күндеріңіз шабытқа толы болып, жана мүмкіндіктер мен жарқын болашаққа жол ашсын, – деді Айдос Чорманов.

Мұнан кейін аудан прокуроры ардагер Кенжалы Үсіпбайұлымен бірге арнайы жас прокурорларға өз қолымен оқушылардың ресми түрде анттарын қабылдап, өз қолымен куәліктерін табыстады. Бұл балалар үшін үлкен сенім, жауапкершілік және рух беретін маңызды сәт болды.

Шараның салтанатты бөлігі аяқталған соң сөз кезегін аудандық білім бөлімінің

басшысы Әсел Әблекқызы мен ардагер, юстиция полковнигі Кенжалы Үсіпбайұлы алып, жас буынға жүрекжарды тілектерін айтты. Сондай-ақ мұндай бастамалар заң мен тәртіпті ұсынатын жастардың жана тұлғасын ерте бастан қалыптастырудың негізін қалауға жәрдемдесетінін және жобаның маңыздылығын сөз етті.

Салтанатты кеште қонақтар тарапынан айтылған құттықтау сөздер аяқталған соң мектептің өнерпаз оқушылары концерттік бағдарлама ұйымдастырды. Жас дарындылар ән айтып, би билеп, барынша өнерлерін көрсетіп, қонақтарға жақсы көңіл-күй сыйлауға тырысты.

Шараның шымбылдығын мектеп директоры Тұрсын Сайбырова жауып, «Прокурордың

жас көмекшісі» сыныптарының ашылуына атсалысқан жандарға, аудандық прокуратура мен білім бөлімінің басшылығына, мектеп ұстаздары, шәкірттер мен олардың ата-аналарына алғысын білдірді.

Айта кетейік, «Прокурордың жас көмекшісі» сыныбы – балалардың азаматтық жауапкершілігін, құқықтық ойлауын дамытуға бағытталған маңызды жоба. Мұнда 8 және 9 сынып оқушыларына адам құқықтары, көмелетке толмағандардың құқықтық қорғалуы, қауіпсіз интернет, тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алу сияқты маңызды тақырыптар бойынша түсіндіру сабақтары мен кездесулер өткізу жоспарлануда. Сол арқылы олар өздерінің азаматтық көзқарасын күшейтетін болады.

ТАҒАЙЫНДАУ

«Қазақстан Республикасының Мемлекеттік қызметі туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 15-бабының 1-тармағына және Қарасай ауданы әкімі аппаратының конкурстық комиссиясының 2025 жылғы 27 қарашадағы қорытынды отырысының №1 хаттамасы негізінде Тлепбергенов Олжас Саменұлы Қарасай ауданының кәсіпкерлік бөлімінің басшысы лауазымына 2025 жылдың 1 желтоқсанынан бастап аудан әкімінің №45 жеке құрам өкімімен тағайындалды.

Олжас Тлепбергенов 1984 жылы Алматы қаласында дүниеге келген. 2002 жылы Қазақ гуманитарлық заң

университетін «құқықтану» мамандығы бойынша тәмамдаған. Еңбек жолын 2007 жылы Алматы облысының Әділет департаменті Жамбыл ауданының Әділет басқармасында жетекші маман ретінде бастап, бұл мекемеде 2011 жылға дейін істеді. 2013-2014 жылдары «Стройинжиниринг» ЖШС-нің заңгері болды. 2014-2016 жылдары Қарасай ауданының Халыққа қызмет көрсету орталығының инспекторы болып жұмыс атқарған. 2020-2024 жылдары Алматы облысының кәсіпкерлер палатасының Жамбыл аудандық филиалының директоры лауазымында еңбек етті.

БАСПАСӨЗ – 2026

Өз ауданыңыздың газетіне жазылуға асығыңыз!

Құрметті оқырмандар! Қарасай аудандық «Naqty» газетіне 2026 жылға жазылу басталды. Газетке жазылу редакцияның өзінде жүргізіледі. Қаскелең қаласы және ауылдық жерлер бойынша бір жылға жазылым бағасы – 5200 теңге, жарты жылға – 2600 теңге. Бізбен бірге болыңыз!

ПОДПИСКА – 2026

Спешите подписаться на свою районку! Дорогие читатели! Началась подписка на Карасайскую районную газету «Naqty» на 2026 год. Подписка ведется на базе редакции газеты. По городу Каскелең и в сельской местности подписная цена составляет 5200 тенге на год, 2600 тенге на полгода. Оставайтесь с нами!

Мемлекеттің міндеті – ауылдың жағдайын озық оймен жақсарту

(Жалғасы. Басы 1-бетте)

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев 2020 жылы халыққа арнаған Жолдауында ауыл әкімдерін тікелей сайлау туралы бастама көтергені белгілі. Президенттің айтуынша, бұл мемлекетті басқару ісін түбегейлі жаңғырту жолындағы аса маңызды қадам болып табылады. Себебі жергілікті әкімдер бүкіл билік жүйесінің тірегі саналады. Осы ретте Қасым-Жомарт Тоқаев орынсыз асығыстыққа жол бермегенін тілге тиек етіп, ауыл әкімдерін сайлау жұмысын 5 жылдың ішінде біртіндеп жүзеге асырылғанын еткізді.

– Бүкіл еліміз бойынша 2334 ауыл әкімі сайланды.

қызметке көптеп тарту қажет. Осыны тілге тиек еткен Президентіміз өз сөзінде мұндай маңызды жұмысты жалғастыра беретінін айтты.

Ауыл басшылары білікті, білімді маман болуы қажет

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев баяндамасында ауылдың ахуалын жақсарту бәріне ортақ парыз екенін жеткізді. Сондай-ақ елді мекендерді өркендетуге қатысты бірқатар негізгі бағыттарды атап өтті.

– Құрметті әкімдер! Ауыл – төл өркениетіміздің алтын қазығы. Ауылды өркендету – баршаға

Әкімдердің арасында бұрын билік жүйесінде жұмыс істемеген азаматтар бар екенін айтты. Олардың тәжірибесі аз екені түсінікті. Осы бағытта «Аманат» партиясының бастамасымен «Әкімдер мектебі» жобасы қолға алынды. Әрине, мұндай курстар жоғары білімнің орнын баса алмайды. Сондықтан университеттерде оқытылатын «Мемлекеттік және жергілікті басқару» бағдарламасын талапқа сай өзгерту керек, – деп мәлімдеді Президент.

Бүгінгі таңда ауыл-аймақтарды басқару, көшбасшылық қабілетті дамыту мәселесі назардан тыс қалған. Оған да Мемлекет басшысы жеке тоқтады. Оның айтуынша, бұл жұмыспен ен алдымен

дай алмай, кейбір жағдайда дәрменсіз күйге түсу де. Президентіміз оған жол беруге болмайтынын айтты. Тіпті, жергілікті мемлекеттік басқарудың түрлі деңгейлері арасындағы жауапкершілік шегі анықталмаған. Ол дегеніміз өңірлердегі жағдайға кері әсер ететіні анық. Сондықтан Қасым-Жомарт Кемелұлы ауыл әкімдерінің өкілеттіктері айқын болуы керек деп санайды. Осы мақсатта депутаттарға заңнамалық түзетулерді талқылаған кезде жоғарыда аталған жайттарды ескеруді ұсынбақшы. Одан бөлек жиында айтылған ауылдық округ әкімдері көтерген ұсыныстар да назарға алынатын болды.

– Бүгін сөз алғандар ауыл әкімдеріне функционалдық міндетіне кірмейтін қызметтерді қоса атқару жүктелгені жөнінде айтты. Шын мәнінде, ауыл әкімдері құқық қорғау органдарының құзыретіне жататын міндеттерді неге атқаруға тиіс?! Үкімет Мемлекеттік қызмет істері агенттігімен бірлесіп, аудан және ауыл әкімдерінің құзыретіне жатпайтын, қайталанатын және жетіспейтін өкілеттіктерін анықтау мақсатында жағдайға егжей-тегжейлі талдау жүргізуге тиіс. Бір ай ішінде оларды түзету, жою немесе жергілікті мемлекеттік басқару сатылары арасында қайта бөлу туралы ұсыныс енгізуді тапсырамын.

Мемлекеттік қызмет жүйесіндегі ауыл әкімдерінің мәртебесі туралы мәселені айналып өте алмаймыз. Бұл – өте өзекті дүние. Аталған ұсыныс бұған дейін де бірнеше рет көтерілгенін, тіпті, Президент Әкімшілігіне тиісті өтініштер түскенін жақсы білемін. Мемлекеттік қызметшілердің санаттарына нақты белгілеу керек. Үкімет Парламентпен, Мемлекеттік қызмет істері агенттігімен осы мәселелерді жан-жақты қарастырып, бір ай ішінде өздерінің ұсыныс-пікірлерін беруге тиіс. Содан соң шешім қабылданады, – деп түсіндірді К.Тоқаев.

Сонымен қатар Мемлекет басшысы өз сөзінде ауылдағы әкімдіктегі қызметкерлердің еңбегін бағалап, оларға қолдау үшін ерекше көңіл бөлгенін жөн екенін айтты.

– Әкімдіктерде, әсіресе, ауыл әкімдіктерінде бұрын жұмыс істеген немесе қазір де еңбек етіп жүрген азаматтар мұны мемлекеттік қызметшінің нағыз өмір мектебі деп бекер айтпайды. Бұл баршаға түсінікті. Өйткені әкімдік қызметкерлері билік пен бұқара арасында сенімді әрі сындарлы диалог жүргізуді меңгеріп, нағыз басқару машығын жетілдіреді. Сол себепті ауыл әкімдіктері қызметкерлерінің жұмыс істеуіне, олардың кәсіби тұрғыда болуына жағдай жасау маңызды деп санаймын, – деді Президентіміз.

Жалаң сөздер халықтың сенімін азайтады

Ауылды дамытудың үшінші бағытында әкімдердің өкілеттігімен қатар жауапкершілігі де күшеюі керек екені айтылды. Президенттің сөзінше, «Жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы» Заңда әкімнің сайлаушылар алдындағы жауапкершілігін нақтылайтын норма жоқ. Бұл – дұрыс емес.

Әкімдер тұрғындарға сайлау алдындағы бағдарламасының орындалуы туралы жиі есеп беріп тұруға тиіс. Дәл осылай айтқан Мемлекет басшысы оны заңмен бекіту керек екенін және уәдесін орындамайтын, міндетін дұрыс атқармайтын ауыл басшысының қызметінен босату қажет екенін алға тартты.

– Ондай әкімдер халықтың талабымен немесе саяси партиялардың ұсынысымен жұмыстан шығарылуға тиіс. Дәл осылай болуға үміткерлер де елге экономикалық негізі жоқ құрғақ уәде бере алмайды. Мұндай жалаң сөздер, яғни популистік әрекеттер халықтың ауыл әкімдеріне, тіпті тұтастай сайлау институтына деген сенімін азайтуы мүмкін.

Олардың орташа жасы – 43 жас. Жанадан сайланған әкімдердің үштен бірі – бұрын мемлекеттік қызметте болмаған азаматтар.

Ауылдағы сайлау саяси партиялардың аймақтардағы жұмысына тың серпін берді. Олар өз үміткерлерін ұсынып, сайлауға белсене араласты. Саяси ұйымдардың 1500-ден астам өкілі әкім болып сайланды. Жаңа басшылардың қатарында алты партияның мүшелері бар. Ал 700-ден астам азамат өзін-өзі ұсынып, сайлауда жеңіске жетті. Сайланған әкімдер жұмысқа кірісіп кетті, жалпы нәтиже жаман емес деуге болады. Ең бастысы, олар жергілікті жұрттың мұң-мұқтажын, шешімін таппай жатқан түйткілдерді жақсы біледі.

Ауыл-аймақтың дамуына бөлінген бюджет қаражаты да тиімді игеріле бастады. Ауылдардың кірісі көбейді, мемлекет тарапынан берілетін қаржыға, яғни дотацияға тәуелділік азайып келеді. Жакында жүргізілген сауалнамаға сәйкес ауыл тұрғындарының 84 пайызы өз әкімдеріне сенетіні анықталды. Бұл – өте жақсы көрсеткіш. Сондықтан ауыл әкімдерін сайлау үдерісі алдағы уақытта да жалғасын табады, – деп мәлімдеді К.Тоқаев.

Бүгінгі таңда аудан әкімдерін сайлауға қатысты әртүрлі көзқарас бар. Тіпті, бірқатар қоғам қайраткері мен белсенді азаматтар «аудан әкімдерін сайлау қажет пе, жоқ па» деген мәселені қайта қарауды ұсынуға екен. Бұл жайында да Мемлекет басшысы сөз етті. Сондай-ақ аталған мәселені бірқатар депутаттар көтерген. Олардың қатарында Ерлан Саиров, Альберт Рау, Мархабат Жайымбетов бар. Халық қалаушылары елде сайлау тым көбейіп бара жатқанын, жұрт саяси науқандардан мезі бола бастағанын айтуға. Бұл пікірді ауыл және аудан тұрғындары да қолдап жатыр. Сайлау науқандары жергілікті жерде жүргізілуі тиіс нақты жұмыстарға келергі келтіруі мүмкін деген пайымдар да бар. Бұл пікірлерді ескерген жөн.

– Осыған дейін аудан әкімдерін сайлау тәсілі арқылы 52 өкім сайланды. Енді олардың қалай жұмыс істейтінін қарап көру қажет. Аудан әкімін сайлаудың тиімді-тиімсіз тұстарын мұқият саралау керек. Мәселе – аудан әкімдерінің сайлауын міндетті түрде өткізу емес, басты мақсат: біз өз нәтижелерге қол жеткізуіміз керек. Үкімет және Парламент депутаттары бірлесіп, осы мәселені жан-жақты қарап, әділетті, дұрыс шешім қабылдау қажет. Ең бастысы, әрбір реформа салмақты көзқараспен, байыппен жасалуы керек.

Бәрінің де белгілі, елдегі өзгерістердің арқасында мемлекеттік қызметке мүлде жаңа адамдар келіп жатыр. Осы орайда, Президенттің жастар қадрық резервін ерекше атап өткен жөн. Резервке қосылуға өтініш берген 30 мыңға жуық үміткердің ішінен 450 адам іріктеліп алынды. Олардың 72 пайызы басшылық қызметке тағайындалды, – деді Президент.

Иә, қазіргі уақытта республика бойынша кадрлар құрамын жанарту үдерісі біліктің бүкіл тармағында және барлық деңгейде жүргізіліп жатқанын байқауға болады. Қасым-Жомарт Кемелұлы айтқандай, бұл – уақыт талабы, алайда осындай жауапты жұмыс саяси науқандарды қол бермеу керек.

Әрине, өз ісін жетік білетін кәсіби мамандардың қарым-қабілетін бағалау қажет. Сол үшін ең алдымен, тиімді ұсыныс айтып, пайдалы бастамалар көтеретін, батыл шешім қабылдай алатын азаматтарды, яғни кәсіби тұрғыдан білікті мамандарды мемлекеттік

ортақ парыз. Мемлекет бұл мәселеге ерекше жауапкершілікпен қарайды. Өздеріңіз білесіздер, 2022 жылы халыққа ұсынған сайлау алдындағы бағдарламада ауыл мәселесіне айрықша назар аудардым. Алғашқы Жарлығым да ауылды дамытуға арналды. Соған сәйкес Қазақстан Республикасының ауылдық аумақтарын дамытудың 2023-2027 жылдарға арналған тұжырымдамасы әзірленді. Қазіргі таңда осы құжатқа сай нақты жұмыс атқарылып жатыр.

Жуырда ғана Ауыл еңбеккерлерінің екінші форумын өткізіп, осы саладағы өзекті мәселелерді қарадық. Ал бүгін ауыл-аймақтардың даму бағдарын айқындаймыз. Бұл – мемлекеттің алдында тұрған стратегиялық міндеттің бірі, – деді Мемлекет басшысы.

Еліміз бойынша соңғы жылдары ауыл тұрғындарының тұрмыс сапасын арттыру үшін тиісті жұмыс жүргізіліп жатқанын жоққа шығара алмаймыз. Осы ретте 2022 жылы халықтың табысын арттыруға арналған кешенді жоспар қабылданғанын айта кету керек. Ал биыл Үкімет алдағы бес жылға арналған Өңірлерді дамыту тұжырымдамасын бекітті.

Президенттің сөзінше, ауылға қомақты инвестиция тартылды. 2021 жылдан бері ауыл халқына алғашқы медициналық-санитарлық көмек көрсететін 864 нысан салынды. Сондай-ақ 388 жаңа мектеп ашылды. Былтыр 2 мыңға жуық ауыл мектебіне сапалы интернет берілді.

– Жыл өткен сайын ауылдың әлеуеті артып келеді. Өзін-өзі қамтамасыз ету деңгейі жоғары ауылдардың саны көбейе түсті. Ауыл шаруашылығының жалпы өнімі алты жылда 1,5 еседен астам өсіп, 8,3 триллион теңгеге жетті. Биыл ауылдағы шаруаларға 1 триллион теңге көлемінде қолдау көрсеттік. Дәл осындай мемлекеттік қолдау көрсеткен елдер көп емес, тіпті, бұл көптеген ел қол жеткізе алмайтын қаржылай көмек деуге болады, – деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Десе де ел Президенті алдымызда биік мақсаттар тұрғанын нақтылады. Ауылдағы жағдайды жақсартып, жұмысты күшейту керек екенін айтып, елді мекендерді дамытуға қатысты жұмыстың негізгі бағыттарына тоқталып өтті.

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Кемелұлы, ең бірінші, ауыл әкімдері міндетті түрде білікті маман болуға тиіс екенін алға тартты. Оның сөзіне сүйенсек, қазіргі ауыл әкімдерінің 60 пайызға жуығы – осы қызметке алғаш рет сайланғандар. Бұл – жергілікті билік құрамы біршама жаңарды деген сөз. Осы ретте Мемлекет басшысы сайлауда жеңіске жету алдағы үлкен жұмыстың басы ғана екенін айтып, «Әкім болдым, толдым» деп отыруға болмайтынын жеткізді.

Сол үшін лауазымдық қызметке қаншалықты лайықты екенін іспен көрсету қажет. Ол жайында Қасым-Жомарт Тоқаев жеке тоқталды.

– Әкімдер өздерінің мықты басшы екенін іс жүзінде дәлелдеуі керек. «Басшының бағы – ел-жұрттың қамы» деп бекер айтылмаған. Нағыз елге сыйлы өкім болу үшін ауылдың ахуалын жақсы білу де азық етеді. Халықтың сенімін ақтап, елдің береке-бірлігін нығайту үшін жұмыс істеу керек.

Әкім мемлекеттік деңгейде жасалып жатқан өзгерістерді жергілікті жерде жүзеге асыруға қабілетті болуы қажет. Кәсіби тұрғыдан білікті әрі еңбеккер өкім сайлаушылардың сенімін ақтай алады. Сондықтан ауыл әкімдерінің басқару ісіндегі шеберлігін арттыру өте маңызды.

Мемлекеттік қызмет істері агенттігі шұғылдануы керек. Құзырлы министрлікпен бірлесіп, ауыл әкімдерін даярлауға белсенді түрде кірісу қажет.

Ауыл әкімдерінің мәртебесі қайта қаралады

Ел Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев ауылды дамытуға қатысты жұмыстардың екінші бағытын ауыл әкімдерінің өкілеттіктерін күшейтумен байланыстырды. Алайда оны халыққа пайдасы тиетіндей мұқият ойластырып іске асыру керек екенін де айтты.

– Соңғы жылдары жергілікті билік органдары

кезең-кезеңімен қосымша өкілеттікке ие болып, олардың дербестігі арта түсті. Бұл – менің нақты ұстанымым. Өйткені ауыл әкімдері елдегі ағайынның тұрмыс-тіршілігіне қатысты түйткілдерді шешумен айналысады.

Қазіргі уақытта Мәжіліс «Жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы» Заңға енгізілетін түзетулерді қарастырып жатыр. Аталған нормалар әкімдерге көше саудасына мониторинг жүргізуге, қоғамдық аумақтарды абаттандыруға, арнаулы техникалар сатып алуға қатысты өкілеттіктер беруді көздейді.

Дегенмен заңнаманың екіұшты тұстары да бар. Мәселен, әкімдерге жергілікті деңгейдегі басқару органдарының жұмысына оң ықпал етуге нақты мүмкіндік берілмейді. Бүгін өкім Ирина Шишкина ауыл әкімдерінің мемлекеттік дерек қорына қолы жетпей отырғанын айтты. Бұл мәселені шешу қажет, – деп мәлімдеді ел Президенті.

Ал осындай кемшіліктердің салдарынан бүгінгі таңда әкімдер тұрғындардың талап-тілегін орын-

Үкімет әкімдердің сайлау алдындағы бағдарламасының экономикалық бөлігіне қойылатын талаптарды айқындауы керек. Сапалы дайындалған бағдарламаны аймақтың даму жоспарымен үйлестіруге болады. Жалпы, осындай шаралар әкімдердің есептілігін күшейтеді. Сондай-ақ өз үміткерлерін ұсынған партиялардың жауапкершілігін арттырады.

Мемлекет басшысы ретінде менің «Халық үніне құлақ асатын мемлекет» тұжырымдамасына айрықша мән беретінімді білесіздер. Елімізде азаматтардың өтінішін қарауға қатысты ауқымды жұмыс жүргізіліп жатыр. Қазір ауыл әкімі бірінші ақпараттық жүйе арқылы тұрғындардың мәселелерін еш қиындықсыз сараптай алады. Өтініш жолдаған әрбір адамның сауалына нақты жауап берілуі тиіс. Әдетте, мұндай хаттардың көбі аймақтағы инфрақұрылым, соның ішінде, жол, аула және балалар алаңы туралы болады. Бұл – жергілікті жерде шешімін табуға тиіс негізгі мәселелер, – деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

(Жалғасы 3-бетте)

Мемлекеттің міндеті – ауылдың жағдайын озық оймен жақсарту

(Жалғасы. Басы 1, 2-беттерде)

Алайда бүгінгі таңда әкімдіктер көп жағдайда мұндай өтініштерге атусті қарайтын көрінеді. Өйткені амалы таусылған жұрт орталыққа, тіпті, Президент Әкімшілігіне шағымдануға мәжбүр болып жүр. Президенттің сөзінше, осыдан-ақ жергілікті тұрғындардың өз әкіміне деген сенім деңгейін осындай хаттардың санынан байқауға болады.

Ал жыл өткен сайын халықтың талап-тілегі артып келеді. Бұл, әрине, калыпты жағдай, бүкіл әлемге ортақ үрдіс. Сондықтан әкімдер халыққа құрметпен, шыдамдылықпен, түсіністікпен қарап, азаматтармен ашық әңгіме жүргізуге тиіс. Олар барлық мәселені мүмкіндігінше өз деңгейінде шұғыл және сапалы шешуі қажет. Бұл – Президенттің тікелей пәрмені. Дегенмен бұл міндетті атқару үшін жергілікті әкімдердің қолында тиісті құзыреті болуы керек. Оны да Қасым-Жомарт Кемелұлы ескеріп отыр. Сондықтан тқарылып жатқан жұмыстың мән-жайын үнемі жұртқа түсіндіріп отырған жөн.

– «Сын түзелмей, мін түзелмейді» деген. Әрине, айтылған ұсыныс-пікірге назар аудару керек. Бірақ әркімнің, әсіресе, іс-әрекеті ерсі, ниеті теріс, тіпті, арандатушы адамдардың ығына жығылмай, жетегінде кетпей, ақылға қонымды ұсынысты ғана қабылдау қажет. Негізі, бұл – барлық деңгейдегі әкімдерге ортақ ұстаным. Тұрғындарды ортақ іске жұмылдырып, алға бастай білетін әкімді нағыз әкім деуге болады.

Мен жақында «Қазақстан Республикасы ішкі саясатының негізгі қағидаттарын, құндылықтарын мен бағыттарын бекіту туралы» Жарлыққа қол қойдым. Бұл – әрбір мемлекеттік қызметшінің, әсіресе әкімдердің жұмысына бағдар беретін өте маңызды құжат, – деді Қ.Тоқаев.

Әкімдер ақпараттық платформамен жұмыс істей білуі қажет

Төртінші бағытта төртінші деңгейлі бюджеттің дербестігін арттыру мәселесі айтылды. Президенттің айтуынша, әкімдердің өкілеттігін қайта қарау мен жауапкершілігін күшейту экономикалық ресурстарды рационалды бөлумен қатар сауатты жүргізілуі тиіс. Әйтпесе, аталған бағыттағы реформалар ойдағыдай нәтиже бермейді.

Енді ауылдық округтердің өзін-өзі қамту мәселесі қолға алынбақ. Осы мақсатта бюджеттің төртінші буынына салық пен төлемдердің 25 түрі беріледі.

– Жаңа Бюджет кодексі аясында бұл тізбекке кең таралған пайдалы қазбаларды өндіру салығы да қосылды. Төртінші деңгейлі бюджет енгізілгеннен бері (2018 жыл) ауылдық округтердегі түсім төрт есе ұлғайтып, 130 миллиард теңгеден асты.

Оң өзгеріс байқалады. Алайда ауылдық округ-

қанша дегенмен жергілікті жерлерге де қандай да бір кіріс түсуі қажет қой. Яғни «салықты жұмыс істейтін және табыс табатын жерде төле» қағидатын іске асырған жөн. Үкіметке берілген тапсырма түсінікті: кем дегенде кірістің бір бөлігі жергілікті жерде қалуға тиіс, – деп түсіндірді

ауыл мен қала тұрғындарының тұрмыс сапасын округтерсіз құру мүмкін емес екенін айтты. Осы ретте Президентіміз жасанды интеллект пен жаппай цифрландыру дәуірінде бұл іске ауыл әкімдерін белсенді түрде атсалысуға шақырды. Мұндай бастама елді мекендерді цифрландыру ауыл мен қала тұрғындарының тұрмыс сапасын

дамдату қажет. Ойлаңып-толғанып жүруге уақыт аз деп отыр.

Елді мекендегі кәсіпкерлікті дамыту қажет

Ауылды дамытудың соңғы, яғни бесінші бағыты ауылдағы кәсіпкерлікті өркендетуге арналды. Президенттің пәрмені бойынша алдымен ауыл шаруашылығы кооперативтерін дамыту қажет. Осы бағытта біршама жұмыс атқарылды. Оның пайдалы екені де көпшілікке белгілі.

Дегенмен Қасым-Жомарт Тоқаевтың сөзінше, бірлескен шаруашылықтар өзінде ауыл экономикасының тірегі бола алмай тұр. Көбіне мұндай кооперативтерді бірнеше адам ғана құратыны жасырын емес. Олар жеке шаруашылық иелері және өнім өңдеушілер арасында делдал болып жүреді. Соған қарамастан мемлекеттен жеңілдіктер алады. Ал мұндай теріс әрекеттерге тыйым салынбағандыққа, бұл ауыл халқының әлауқатын арттыруға едәуір кедергі келтіріп келеді.

– Бірлестік (кооператив) құру бүкіл ел бойынша жүргізілуі керек. Сонда ғана ауылдағы ағайын бұл жұмыстың игілігін көреді. Жеке шаруалар біріге алмаса, мемлекеттің ауыл шаруашылығын дамыту жолындағы бар еңбегі зая кетеді. Сондықтан бұл жұмысты белсенді түрде қолға алуымыз қажет.

«Ауыл аманаты» жобасы өз кәсібін дамытқысы келетін ауыл тұрғындарына мол мүмкіндік беруде. Жоба аясында екі жылдың ішінде 20 мыңға жуық жұмыс орны ашылды. 2029 жылға дейін осы бағдарламаға 600 миллиард теңгеге жуық қаражат бөлінеді.

Ауылды дамыту үшін әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорацияларының әлеуетін кеңінен пайдаланған жөн. Қазіргі таңда бұл корпорациялардың ауыл экономикасына еш көмегі тимей тұр. Мен Жолдауымда әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорацияларды толыққанды даму институтына айналдыру туралы тапсырма бердім. Үкімет және Президент Әкімшілігі бұл жұмыспен айналысып жатыр. Нақты нәтиже күтеміз. Осы корпорациялардың және «Ауыл – ел бесігі» бағдарламасының ресурстарын ауыл бизнесіне қажетті инфрақұрылымды жетілдіру үшін жұмсаған абзал, – деді Мемлекет басшысы.

Бүгінгі таңда көптеген аймақта мал бордақылайтын және мал соятын орындар тапшы. Ол жағынан Президент хабарлар екенін жеткізді. Сондай-ақ ауыл шаруашылығы өнімін өндіру, сақтау, тасымалдау, өткізу ісімен айналысатын және ауыл шаруашылығы техникасы мен жабдықтарын жөндеп, қызмет көрсететін сервистік дайындау орталықтары жетіспейді.

Ал онтүстік өңірде суару арналары мен ирригация жүйелеріне қатысты мәселе өте өзекті болып табылады.

Қасым-Жомарт Тоқаев өз сөзінде тиісті инфрақұрылым болса, әкімдердің жергілікті бизнесті қолдауға және инвестор тартуға мүмкіндігі артаынын түсіндірді. Бұл бағытта ауқымды жұмыс жүргізу үшін Аймақтық стандарттар жүйесіне өзгерту енгізу қажет. Президент осыны онтайлы ету үшін Үкіметке ауыл экономикасын жандандыру үшін нақты ұсыныстар әзірлеуді тапсырды.

Депутат санын көбейтпей, Парламент жұмысын жетілдіру маңызды

– Құрметті жиынға қатысушылар! Мен биылғы Жолдауымда бір палаталы Парламент құру туралы бастама көтердім. Бұл осыған дейінгі саяси өзгерістердің заңды жалғасы деуге болады. Біз «Күшті Президент – ықпалды Парламент – есеп беретін Үкімет» қағидатын орнықтыра түсеміз, яғни еліміз Президенттік Республика болып қала береді. Жаңа бастама қоғамда қызу талқыланып жатыр.

Парламенттің құрылымына қатысты көптеген ұсыныс келіп түсуде. Мысалы, депутаттардың саны халық санына сәйкес, яғни пропорционалды болуға тиіс деген ойлар айтылуда. Мұндай ұстаныммен қарайтын болсақ, олардың саны 200 адамға жетеді. Қазір қос палатада 148 депутат бар.

Парламенттік реформа – екі палатаны жай біріктіре салу деген сөз емес. Меніңше, депутат санын тым көбейтудің қажеті жоқ. Керісінше, онтайландыру керек, Парламенттің жұмысын жетілдіру қажет. Мысалы, бір палаталы жаңа Парламентте Президент квотасы болмайды. Барлық депутаттар бірдей тәртіппен сайлануы қажет. Бұл – алдағы Парламенттік реформа аясында жасалатын аса маңызды қадам. Мұны жақсы ұғынып, жұртшылыққа кеңінен түсіндіру қажет, – деді ел Президенті.

Одан бөлек Қасым-Жомарт Кемелұлы заң шығару органына білікті әрі тәжірибелі мамандар, яғни өз ісінің майталмандары қажет екенін ескертті. Осылайша, нағыз кәсіби Парламентті жасақтап, жаңа комитеттер құру маңыздылығын сөз етті.

Президенттің пайымдауынша, цифрландыру, аймақтарды дамыту жұмысымен айналысатын комитеттер өз алдына бөлек болғаны жөн. Бұл мәселелерді арнайы жұмыс тобы мұқият зерделейді. Қазіргі уақытта осы реформаға қатысты басқа да көптеген ұсыныстар түсуде екен. Соның бәрін әбден пысықталады және оның нәтижесі кейін жарияланбақ. Осы ретте Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев өзінің де осы аса маңызды реформа бойынша ұсыныстары бар екеніне тоқталды.

– Жалпы, Конституциямызға енгізілетін түзету өте көп болуы мүмкін. Сондықтан референдум барысында халық жаңа Ата Заңға дауыс беретін болады деп айтсақ, қателеспейміз.

Осындай күрделі, жауапты жағдайда елімізде тыныштық, тұрақтылық болуы керек. «Заң мен тәртіп» тұжырымдамасын бәріміз бір қоғам болып сақтауымыз керек. Құқық қорғау органдары өз кәсібилігін көрсетуі қажет. Арандатушыларға немесе «лас, көлеңкелі» саясатпен айналысқысы келетін адамдарға жол бермейміз, – деп мәлімдеді Қ.Тоқаев.

(Жалғасы 4 - бетте)

Мемлекет басшысы.

Сонымен қатар Президент Қасым-Жомарт Тоқаев заңды тұлғалардың мүлік және жеке табыс салығының белгілі бір бөлігі аудандардың қосымша трансферттері арқылы төртінші деңгейлі бюджетке аударылғаны жөн екенін айтты. Оны жүзеге асыру ісін мемлекеттік биліктің жоғары атқарушы органына жүктелді. Яғни Үкімет тарапы өңірлер арасындағы алшақтықты реттеуді көздейтін Аймақтық стандарттар жүйесімен ұштастыруы қажет.

Кейбір өңір тұрғындары үшін бүгінгі таңда экологиялық айыппұлдарды толық төлеу аса өзекті мәселеге айналған. Өндіріс орындары экологияға шектен тыс зиян келтіретін елді мекендер тұрғындары мұндай төлемдердің бір бөлігі жергілікті бюджетке түскенін қалайды. Президенттің сөзінше, олар бұған толық құқылы.

– Байқалған теңсіздікті реттеп, мемлекеттік

айтарлықтай теңестіреді. Сондықтан Үкімет бұл бағыттағы жұмысты басты басымдықтардың бірі ретінде қарастыруы қажет. Жергілікті жерлерден алынған нақты әрі жедел ақпарат орталықта тиімді шешімдер қабылдауға мүмкіндік береді. Сондай-ақ экономикалық дерекқор негізін қалап, ресурстарды әділ бөлуге ықпал етеді.

– Алдағы үш жылда Қазақстанды толықтай цифрлық елге айналдыру – жаңа даму кезеңіндегі басты міндеттердің бірі. Болашақта еліміздің әлемде алатын орны осыған тікелей байланысты. Сондықтан мұны тіршілік үшін талас десек, артық айтқандық емес.

Осы аптада Президент Дональд Трамп АҚШ-тың технология саласындағы жаһандық үстемдігін қамтамасыз етуге арналған стратегиялық бастама-сын жариялады. Ол үшін жасанды интеллектің бірыңғай платформасы құрылады. Бұл ғылыми зертханаларды, дата орталықтарды, цифрлық

тер аудан мен облыстың қаржылай қолдауынсыз әлеуметтік-экономикалық мәселелерді әлі де шеше алмайды. Оған қоса кейбір өңірлерде жергілікті бюджетте халықтың саны мен ауылдық округтердің экономикалық құрылымына байланысты алшақтық бар.

Біз тұрақты салық түсімінің басым бөлігін жергілікті жерлерге, ен бастысы, аудандық деңгейге бердік. Бұл – өте дұрыс. Десек те жергілікті өзін-өзі басқару бюджетіне қолдауды күшейту қажеттілігі туындап отыр. Өйткені қазір оған тиісінше қаражат бөлінбеген. Ақиқатында, кей кәсіпорындар ауылдық округтарда пайда табады, жергілікті тұрғындардың еңбегін қолданады, бірақ салықты өздері тіркелген аудан немесе қала бюджетіне төлейді. Сондықтан Үкімет бұл қағидатқа теңгерімді тәсіл қолдану мүмкіндігін қарастырғаны дұрыс болар еді.

саясаттың ашықтығын, тиімділігін мен әділдігін қамтамасыз ету үшін біз салық-бюджет үдерістерін жүйелі түрде жетілдіре береміз. Бұл – Үкімет жұмысының маңызды бағыты.

Үкімет өңірдегі бюджет деңгейлері арасында қазынадан қаржы алуға лимит қою мәселесін қарастыруы керек. Ауылдық округтер әкімдері өздерінің кеңейтілген өкілеттіктерін толық іске асырып, салық түсімдерін ұлғайту мақсатында қолданыстағы ақпараттық платформалармен жұмыс істей білуі қажет, – деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Қазіргі жаһандану заманында цифрлық бағыт қарыштап дамып жатыр. Әсіресе, жасанды интеллекттің дәуірі басталғандай. Уақыт көшіне ілесіп, оның да мүмкіндіктерін пайдаланған жөн. Сондықтан Қасым-Жомарт Кемелұлының өзі цифрлық Қазақстанды ауылдар мен ауылдық

модельдерді және суперкомпьютер желісін біріктіретін ұлттық ақыл-ой алаңы болмақ. Аталған жүйе барлық аса маңызды бағыт бойынша жаңа технологиялар мен материалдарды әзірлеуге тың серпін береді. Ол жартылай өткізгіштерден бастап роботтық техникаға дейінгі, ядролық энергетикадан бастап биомедицинаға дейінгі салаларды түгел қамтиды. Бұл арада зерттеу жобасы жайында емес, АҚШ-ты осы салада әлемдік көшбасшыға айналдыратын толыққанды платформа жөнінде әңгіме болып отыр. Мұны іске асыру үшін бір жылға жетер-жетпес мерзім беріліп отыр, – деп айтқан Мемлекет басшысы осыған орай біздің елге де шара қолдану керек екенін жеткізді.

Қасым-Жомарт Кемелұлының өзінде пауымдауынша, әрине, Қазақстан жаһандық ауқымдағы көшбасшылыққа таласпайды. Бірақ өркениет көшінен қалмай, технологиялық жаңғыруды жыл-

Мемлекеттің міндеті – ауылдың жағдайын озық оймен жақсарту

(Соңы. Басы 1,2,3 -беттерде)

Ауыл – ұлттың өзегі

Жиын соңына таман Мемлекет басшысы ауылды басқарып отырған азаматтарға сенім білдіріп, елді мекендердің дамуына мемлекет әрдайым қолдау білдіретінін айтты.

– Біз бүгін ауылға қатысты көптеген маңызды мәселені көтеріп, нақты міндеттерді айқындадық. Алдымызда тұрған міндеттің бәрін сапалы әрі жүйелі орындасақ, мақсатымызға жетеміз. Ауыл өмір сүруге қолайлы, еңбек етуге жайлы болуға тиіс. Ауыл әкімі осы өте маңызды жұмыстың басы-қасында жүреді. Бүгін әкім Жанар Нұрмұратқызы «Таза Қазақстан» қозғалысы жөнінде өте өзекті мәселе көтерді. Оған алғыс айтамын. Мемлекеттік саясатты халыққа жеткізетін де, елдегі өзгерістердің, атқарылып жатқан ауқымды жұмыстың мән-маңызын жан-жақты түсіндіретін де – әкімдер. Мен Сіздерге зор үміт артамын. Әкімнің ең басты міндеті – тұрғындардың тұрмыс сапасын арттыру.

Ауылдағы ағайынның әл-ауқаты жақсарса, ауылдарымыз да көркейеді деген сөз. Сіздер ауылды өркендету үшін табанды еңбек етесіздер деп сенемін. Ауыл халқы елімізді дамытуға зор үлес қосуда. Мен осы сәтті пайдаланып, барлық ауыл тұрғындарына зор алғыс айтамын.

Мемлекет әрдайым ауылды қолдайды. Себебі ауыл – ұлттымыздың өзегі. Ауылды жаңа көзқараспен, озық оймен, жанартылған тәсілдермен бірге дамытуымыз керек, – деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Мемлекет алдында әлі біраз сынақ болуы мүмкін

Бұл басқосуға ауыл әкімдерінен басқа Үкімет мүшелері және облыс әкімдері де қатысты. Осы ретте Президент өз сөзін аталған азаматтарға қарата айтып, Үкіметке экономиканы сауықтыру үшін Ұлттық банкпен, Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігімен бірлесіп, нақты шаралар қабылдауды тапсырғанын айтты. Осыған орай, өткен аптада үш жылға арналған Макроэкономикалық тұрақтандыру және халықтың әл-ауқатын арттыру жөніндегі бірлескен іс-қимыл бағдарламасы қабылданыпты. Президенттің пәрмені бойынша құжатта көрсетілген шаралар сапалы әрі уақтылы орындалуы керек және бұл жұмысқа облыс әкімдері белсене атсалысуы тиіс. Сондай-ақ Қасым-Жомарт Кемелұлы нақты ойластырылған ұсыныстарды Үкіметке енгізуге рұқсат берді.

– Алдымызда тұрған басты мақсаттар: экономиканың тұрақты, сапалы өсімін қамтамасыз ету қажет; инфляцияны төмендетіп, халықтың табысын арттыру арқылы тұрмыс жағдайын жақсарту

қажет; жеке секторды дамытып, өндірісті жандандыру керек; дайын өнім экспортын көбейту қажет.

Мемлекетіміздің алдында әлі де көптеген сынақ пайда болуы мүмкін. Қазіргі таңда әлемдегі ахуал тұрақты емес, келешегі бұлыңғыр деуге болады. Кейбір елдердің егемендігі, жерінің тұтастығы әлі толық шешілмеген, тіпті, бұл мәселе халықаралық даулардың өзекті тақырыбына айналды. Біріккен Ұлттар Ұйымының беделі әлсіреп кетті, жаһандық экономика да құбылмалы күйде. Сондықтан бәріміз бір ұлт болып, қырағылықты сақтауымыз керек, жас ұрпаққа қамқорлық көрсетіп, дұрыс тәрбие беруіміз қажет, ішкі даулардан аулақ болып, ынтымақ-бірлігімізді нығайтуымыз керек. Жалпы, бәрімізге ортақ аса маңызды міндет – ел мүддесіне тиімді қызмет ету. Қазақстанның егемендігі, дербестігі, тәуелсіздігі – бәрінен қымбат. Бұл – ұлтымыздың алдында тұрған ең биік мақсат. Мен ел Президенті ретінде бұл мақсатты орындау үшін барлық күш-жігерімді саламын. Еліміз аман, жұртымыз тыныш болсын! Баршаңызға амандық, табыс тілеймін, – деп Мемлекет басшысы жиынды түйіндеді.

Бұл жиын барысында Парламент Мәжілісінің төрағасы Ерлан Қошанов, Премьер-министрдің орынбасары Қанат Бозымбаев және өңірден

келген бірқатар округ әкімдері Президент алдында сөз сөйлеп, ауылдың жағдайын жақсартуға қатысты ұсыныс-тілектерін жеткізді. Олардың арасында біздің жерлесіміз, Райымбек ауылдық округінің әкімін Ержас Токтасынов та бар. Округ басшысы Мемлекет басшысына ауыл әкімдеріне сенім білдіргеніне және ел үшін еткен еңбегіне ризашылығын білдірді.

***

Елді мекендердің жағдайы сөз етілген Ауыл әкімдерінің диалог-платформасының аланы арнайы панельдік отырыстармен жалғасты. 1 800-ден аса ауыл әкімін біріктірген платформада Үкімет мүшелері олардың сұрақтарына жауап берді.

Ал одан кейін «Клиентке бағдарланған сервистік мемлекеттік қызмет: диалог, кәсібилік, ашықтық» атты арнайы панельдік сессия өтті. Оны Мемлекеттік қызмет істері агенттігі ұйымдастырып, оны агенттік төрағасы Дархан Жазықбай жүргізді. Бұл жиынға Парламент депутаттары, Қызылорда облысының әкімі Нұрлыбек Нәлібаев, Президент жанындағы Мемлекеттік басқару академиясының ректоры Азамат Жолманов, сондай-ақ орталық мемлекеттік органдардың өкілдері, ауыл және аудан әкімдері, әкімдік қызметкерлері, азаматтық

қоғам өкілдері мен жергілікті басқару саласының сарапшылары қатысты.

Дархан Жазықбай өз сөзінде Мемлекет басшысының бастамасымен ауыл әкімдерін тікелей сайлаудың енгізілуі азаматтардың ел дамуына ықпал ететін маңызды шешімдер қабылдауға септігін тигізгенін атап өтті.

Осы ретте айта кету керек, елімізде 2021 жылы алғаш рет ауыл әкімдерін тікелей сайлау науқаны өткізілді. Ал 2023 жылдан бері аудан және облыстық маңызы бар қала әкімдерін қанатқақты режимде сайлау жүргізіліп, биылдан бастап бұл тәжірибе бүкіл республика бойынша кеңінен енгізілді.

Енді алдағы уақытта оларға қойылатын талаптар да өзгермекші. Қызметке қабылдау, оны өткеру және тоқтату тәртібі жаңа мазмұнмен толықтырылады. Сайланған әкімдер енді өз өкілеттігі кезеңінде сайлауалды бағдарламаларында көрсетілген мақсаттар мен міндеттердің орындалуы бойынша тікелей халық алдында жауапты болады.

– Жергілікті әкімдердің кәсіби даярлығы мен біліктілігі, лауазымдық міндетін атқарудағы жауапкершілігі мемлекеттік аппарат қызметінің тиімділігін анықтайтын факторлардың бірі. Сондықтан ауыл әкімдерін сайлау кезінде саяси партиялар өздері ұсынатын кандидаттардың тұлғалық жауапкершілігі мен кәсіби даярлығына баса назар аударып, олардың болашақта әкім болуға лайықтылығының жауаптылығын өздеріне ала білуі керек. Агенттік өз тарапынан әкімдердің кәсіби біліктілігін арттыру жұмыстарын тұрақты үйлестіруге қашан да дайын, – деді агенттік төрағасы.

Ал Қызылорда облысының әкімі Нұрлыбек Нәлібаев жұртшылықтың тамыры ауылда жайылғанын айтып, ауылдарымыз мықты болса, еліміз де берекелі болатынын айтты.

Сондай-ақ Мәжіліс депутаты Айдос Сарым өзінің қазақтың санасында, әр әкімнің пайымында «идеал әкім» деген ұғым болу керек екенін алға тартты.

– Жақында Мемлекеттік қызмет істері жөніндегі агенттік Бердібек Мәшбекұлының өмірі мен еңбегі туралы, өз сөздері мен замандастарының пікірлері жинақталған жақсы кітап шығарыпты. Осы еңбекті оқуға кеңес беремін. Себебі кітапта әкімнің әр сатыдағы жұмысы: халықпен қалай сөйлесу, мәселені қалай түсіндіру, сөзді қалай өткізу сияқты маңызды дүние барынша қамтылып, нақты көрсетілген, – деді А.Сарым.

Сессия соңында жергілікті басқару жүйесінің тиімділігі, мемлекеттік қызметшілердің саясаты, мемлекеттік аппараттың қызметіне қатысты мәселелер жан-жақты талқыланды.

ОҚИҒАҒА ОРАЙЛАС ОЙЛАР

Нақты тапсырма нәтижелі жұмыстарға жол ашады

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың қатысуымен өткен форумда ауылдың әлеуетін арттыруға қатысты біраз маңызды мәселелер айтылып, елді мекенді дамытуға қатысты ұтымды ұсыныстар ортаға салынды.

«Ауыл – ұлттың өзегі» деп айтқан айтқан Президенттің бұл сөзін толық құптаймын. Расымен де, ауылдың жағдайын жақсартып, халықтың тұрмыс сапасын арттырсақ, біз бәріміз тұтастай елдің дамуына ықпал еткендей боламыз. Сондықтан елді мекендегі тұрғындардың өмір сүру деңгейін көтеру жолында қарқынды бәсеңдетпеуіміз керек.

Президентіміз сондай-ақ, ауылдың әлеуетін арттыруға бағытталған нақты тапсырмалар жүктеді. Алдағы уақытта осы маңызды міндеттерді орындауға бар күш-жігерімізді саламыз.

Қасым-Жомарт Кемелұлы елдің дамуы жолында осы уақытқа дейін де байыпты

бастамаларға себепші болып келгенін білеміз. Оның ішінде ауылдың жағдайын жақсартуға қатысты түрлі жобалар бар. Мәселен, «Таза Қазақстан» экологиялық акциясы біздің ауданда да жүйелі түрде өтіп келеді. Бұл шараға Әйтей ауылдық

округінің халқы да белсенді түрде атсалысып, сенбілік жұмыстарын өткізуден қалыс қалған емес.

Сондықтан Мемлекет басшысының әрбір іске себепші болып, жарқын жобаларға жол сілтеуі елдің дамуына деген сенімді қадам деп білемін. Ауыл әкімдеріне арналған форумда да осындай іргелі істердің біразы талқыға салынды. Енді алдағы уақытта елмен бірлесіп жұмыс атқарып, жұмыстың нәтижелі болуына бар күшімізді жұмсаймыз.

Бұл форум халық пен билік арасындағы байланысты нығайтуға серпін берді деп есептеймін. Ең бастысы, Президенттің нақты тапсырмаларын тиянақты әрі сапалы түрде жүзеге асырсақ, мемлекеттің дамуы жолындағы мақсаттарымызды орындаймыз деген ойдамын.

Жарқын ҚАТУБАЕВ,
Әйтей ауылдық округінің әкімі.

Басты бағыт – халықтың өмір сапасын жақсарту

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың қатысуымен өткен Ауыл әкімдерінің диалог-платформасы ауылдың жағдайын жақсартуға жол ашты. Билік өкілдері мен ауыл басшылары бас қосқан бұл жиында елдің стратегиялық мүддесіне назар аударылды. Ал біз сияқты ауыл басқарып отырған азаматтарға аталған жиын тәжірибе мен пікір алмасудың алаңына айналды.

Президентіміз сөзінің басында «Халқымыздың тамыры – ауылда» деп айтып, елдің берекелі болуы ауылдың мықтылығын да екенін сөз етті. Осы ретте ауыл басшыларына жүктелетін міндеттің де салмағы жеңіл емес екенін ескертті.

Қасым-Жомарт Кемелұлы кездесу барысында ауыл әкімдерінің ұсыныстарының ескере келе, бірқатар басымдықтарды енгізуге ұсыныс берді. Атап айтқанда,

ауыл әкімдері білікті әрі кәсіби маман болуы тиіс, олардың өкілеттіктерін күшейтумен қатар, жауапкершілікті де арттыру қажет екенін жеткізді. Сондай-ақ ауылдық бюджеттің

дербестігін қамтамасыз ету маңыздылығына тоқталып, ауылдағы кәсіпкерлікті дамытуға баса назар аударуға шақырды.

Осындай онтайлы ұсыныстар сөз болған жерде мемлекет тарапынан қолдаудың да бары айтылды. Ең бастысы, Президент жүктеген міндетті абырой биігінде, кәсіби тұрғыда атқара білсек, ауылымыз дамып, еліміз өркендейді деген сенімдемін.

Мен үшін ең басты мақсат – ауыл тұрғындарының өмір сапасын жақсарту. Осы жолда әрбір әкім өз өңіріндегі мәселелерді ашық айтып, ортақ шешім іздеп келеді. Ал мұндай диалог алаңдары тәжірибе алмасуға, тың идеялар мен тиімді тәсілдерді енгізуге үлкен серпін береді деп ойлаймын.

Еламан ОМЕРБАЕВ,
Жамбыл ауылдық округінің әкімі.

Елді мекеннің келешегін кемел ететін маңызды қадам

Жақында Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың қатысуымен Тәуелсіз Қазақстан тарихында алғаш рет еліміздің барлық өңірінен 2500-ге жуық ауыл әкімдері Астанада өткен диалог-платформада бас қосты. Осы маңызды шараға Шамалған ауылдық округінің әкімі ретінде қатысу мүмкіндігі маған да бұйырды.

Бұл жиын, әрине, озық ойлар ортаға салынған әрі жауапкершілікке толы басқосу болды. Талқыға түскен басты тақырыптың бірі ауылдардың маңында орналасқан кәсіпорындардан түсетін салықтың бір бөлігін сол елді мекендердің өз қазынасында қалдыру мәселесі болды. Сонымен қатар бірнеше өңірде экологиялық айыппұлдардың толық көлемде өндіріле бастауы жөнінде де маңызды ұсыныстар талқыланды.

Салмақты реформаның келешекте оң нәтижелі болатынына нық сенімдімін.

Себебі ауылдағы су, жарық, жылу сияқты мәселелер күнделікті тұрмысқа тікелей әсер ететін маңызды жұмыстардың өте көп екенін көрсетіп келеді. Сол үшін ауылдың тыныс-тіршілігін жақын танысып, халықпен тығыз байланыста болу қажеттігін терең түсіндім.

Президентіміз форумға жиналған әкімдерді еркін пікір білдіріп, өз ұсыныстарын ашық айтуға шақырды. Осы орайда Карасай ауданына қарасты Райымбек ауылдық округінің әкімі Ержас Серғазыұлы да өз ұсынысын нық әрі сенімді түрде ортаға салды.

Мұндай көлемді форумға тұңғыш рет қатысуым болса да халыққа ең жақын тұрған билік өкілдері, яғни ауыл әкімдері үшін бұл тарихи күн деп есептеймін. Әрі өзіме жүктелген жауапкершілікті қаншалықты маңызды екенін сезіндім.

Ауыл – елдің алтын бесігі. Елді ме-

кендер дамымай, мемлекет алға баспайтыны анық. Оны Мемлекет басшысы да нақтылап айтты.

Сондықтан ауыл әкімдерінің пікірлері еленіп, олардың ұсыныстары мемлекеттік деңгейде талқыланып жатса, жана, заманауи басқару мәдениетінің қалыптасып келе жатқаны деп білемін.

Форумның аясында айтылған ойлар, Президент жүктеген тапсырмалар жүйелі түрде іске асса, алдағы уақытта жергілікті мәселелердің жедел шешілуіне де септігін тигізеді сөзсіз. Атап айтқанда, ауыл шаруашылығы, инфрақұрылым, білім мен медицина сияқты салалардың дамуына тын серпін береді деуге болады.

Ұлттың өзегіне айналған ауылдарымыз өркендей берсін. Ауыл дамыса, елдің де ертені жарқын боларына сенімім мол.

Нұрсұлтан ДЖОЛДАСПЕКОВ,
Шамалған ауылдық округінің әкімі.

БРИФИНГ

Өңірдің өркендеуіне Қарасай ауданының қосып жатқан үлесі зор

Алматы облысының әлеуметтік-экономикалық даму көрсеткіштері мен атқарылған жұмыстардың жай-жапсары өткен аптада түрлі БАҚ-тың назарында болды. Анық ақпараттардың легін өңір басшысы Марат Сұлтанғазиев Астанадағы Орталық коммуникациялар қызметінде жан-жақты жеткізіп, облыс көлеміндегі маңызды мәселелердің шешу жолдарын түсіндірді. Одан бөлек бұл брифинг барысында ауқымды жобалардың жүзеге асырылуы мен өңірдің әлеуетін арттыру бағытындағы жүйелі жұмыстар айтылды. Оның ішінде, әрине, Қарасай жерінде жоспарланған игілікті істер бар екенін айта кеткен жөн. Ол жайында да облыс әкімі жеке баяндады.

Дилар МӘЛІКУЛЫ Экономика өсіп, өнеркәсіп өндірісі өркендеуде

Республика бойынша Алматы облысының экономикалық көрсеткіші көңіл қуантады. Басқа өңірлермен салыстыратын болсақ, 5-орынға табан тірегенбіз. Бұрын 10-орында едік. Марат Елеусізұлының сөзінше, Қонаев қаласы облыс орталығы болғаннан бері өңіріміз барлық негізгі бағыт бойынша тұрақты өсім көрсетіп келеді.

Жалпы өнім көлемі 3,4 трлн теңгеден 6 трлн теңгеге ұлғайған. 2024 жылдың қорытындысы бойынша облыстың республикадағы жалпы ішкі өнімдегі үлесі 4,4% болса, ал 2025 жылдың алғашқы жартысының өзінде 4,8%-ға жетті.

«Ірі өнеркәсіптік облыстарды өзгешіліктегі емес экономикаға негізделген өсудің драйверіне айналдық. Осы жылдың 10 айының қорытындысы бойынша қысқа мерзімді экономикалық индикатор 109,7% болды. Барлық негізгі салада оң үрдіс сақталып отыр», – деді облыс басшысы.

Өнеркәсіп өндірісінің әлеуеті де жаман емес. Бұл салада өсім қарқыны 108,7%-ды өсім көрсетуде, оның 90%-ы өңдеу секторында қалыптасқан.

Облыс әкімінің айтуынша, биылғы 10 айда өнеркәсіп көлемі 2,1 трлн теңгеге жеткен. Нәтижесінде Алматы облысы аграрлық аймақтан инновациялық технологиялар мен өңдеу өнеркәсібінің жетекші орталығына айнала бастаған. «Өңірлік өнімнің үштен бірі өнеркәсіп саласына тиесілі болғандықтан, бұл сала инвестиция тартудың негізгі көзі болып есептеледі. Сол себепті негізгі капиталға инвестиция тарту біздің басты басымдығымыздың біріне айналды», – деп мәлімдеді Марат Сұлтанғазиев.

Елдің игілігі болатын инвестицияға келер болсақ, оның көлемі 2022 жылы 614 млрд теңге болса, былтыр бұл көрсеткіш 1 трлн теңгеге дейін өскен. Осы жыл соңына дейін 1,3 трлн теңге көлемінде жоспарланып отыр.

Капитал көзіне айналып іске қосылған ірі жобалардың ішінде біздің аудандағы «Focus Logistics» ірі логистикалық паркі (70 млрд теңге), «Алтын таға» бетон өнімдері зауыты (35 млрд теңге) бар. Сондай-ақ көршілес аудандардағы «LC Waikiki» көтерме-сауда орталығы (30 млрд теңге), «Шин-лайн» балмұздақ фабрикасы (18 млрд теңге), «Қапшағай Бидай Өнімдері» дәнді және майлы дақылдарды терең өңдейтін агрокешені (12 млрд теңге), «КегенМясПром» ет комбинаты (3,5 млрд теңге) сияқты ауқымды компанияларды атап өтуге болады.

Ал осы жылдың соңына дейін «Kusto Logistics» көтерме-бөлу орталығы, «MP Solution» және «Еуразиялық логистикалық парк», «Imagine Apple Logistics» ірі логистикалық кешендер мен индустриялық парктер пайдалануға беріледі. Осындай кәсіпорындардың бой көтеруі үшін облыс аумағында 15 индустриалды аймақ құрылмалы. Атап айтқанда, Талғар ауданында «Қайрат-2», Еңбекшіқазақ ауданында «Шелек», Жамбыл ауданында «Қазыбек Бек», «Үлкен», Ұйғыр ауданында «Тасқарасу», «Сұңқар», Қонаев қаласында «Қонаев», Алатау қаласында «Береке» және жетеуі Үлкен Алматы айналма жолының маңында болады. Осылардың ішінде «Қайрат-2» индустриалдық аймағы шешетін инвесторлары есебінен салынса, Үлкен Алматы айналма жолының маңындағы аймақтарды жер иелерімен бірлесіп жүзеге асырылады.

«Осылайша, облысымыздың инвестициялық потенциалын арттыру ірі кәсіпорындардың ғана емес, шағын және орта бизнестің де дамуына мүмкіндік беріп жатыр. Бүгінде шағын және орта бизнестің жалпы өңірлік

өнімдегі үлесі 46,3%-ға жетіп, олардың саны 156 мыңнан асты (2022 жылы – 116,6 мың), өсім көлемі 33,8% болды», – деді өңір басшысы.

Жоғарыда аталған салада барлық жұмыспен қамтылған халықтың үштен бір бөлігі жұмыс істейді, яғни 273 мың адам.

Тағы бір жақсы жаңалық ретінде облыстың аумағында әлемдік жетекші

және сүтті қайта өңдеуді арттыруға бағытталған 13 жоба жүзеге асырылып жатыр. Оған республикалық бюджеттен 15 млрд теңге бөлінген. Өткен жылы 1,3 млрд теңгеге екі жоба жүзеге асты, ал биыл 7 100 бас ірі қараға арналған 11 жана сүт фермасының құрылысы аяқталады.

Субсидияның бөлінуі бойынша Алматы облысы 8-орында тұрғанмен,

компаниялардың жұмыс істейтінін айта кеткен жөн. Атап айтқанда, алдағы уақытта «PepsiCo», «Lays», «Mars», «Marriott» және «Hilton» сияқты дүниежүзіне белгілі компаниялар бірқатар жобасын іске қосуды жоспарлап отыр. Мәселен, «PepsiCo» компаниясы «Lays» чипстерін шығару үшін Нарынқолда өсірілген картопты пайдаланатын болады, ал «Mars» өңірде жана өндірістік желі ашу мүмкіндігін қарастыруда. Сонымен қатар халықаралық қонақүй индустриясының алыптары саналатын «Marriott» және «Hilton» брендтері Қонаев пен Алатау қалаларында жана қонақүйлер салуды көздейді. Мұндай ауқымды жобалар өңірдің туризм және бизнес-туризм нарығына айтарлықтай серпін бермек.

Аграрлық саладағы атқарылған жұмыстар жеткізі

Бүгінгі таңда Алматы облысының экономикалық әлеуетін арттырып отырған маңызды саланың бірі – ауыл шаруашылығы. Бұл жайында өңір бас-

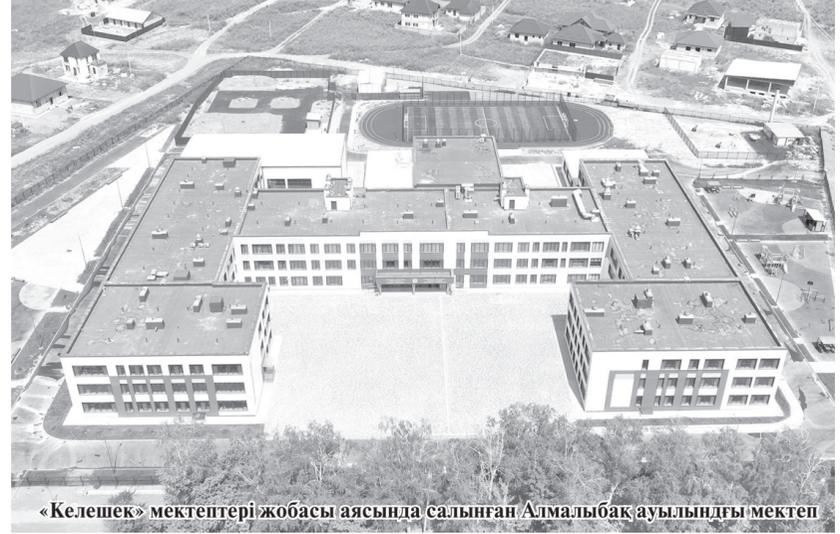
жалпы өнім көлемі бойынша тұрақты түрде алғашқы бестікте. Бұл да аграрлық саланың дамуына едәуір септігін тигізуде.

Агроөнеркәсіп кешенінің инфрақұрылымын дамыту бағытында атқарылып жатқан жұмыстар аз емес. Облыс әкімі Марат Сұлтанғазиев оның да жай-жапсарына, жоспарларына тоқталды.

Өңір басшысының айтуынша, облыста суармалы жерлерді кеңейту және су үнемдеу технологияларын енгізу басты басымдықтардың бірі болып отыр.

Қазіргі өзекті мәселелердің бірі – 9 мың шақырым ирригация желілерінің 60%-ы тозып, су шығыны 50%-ды құрауы. Осыған байланысты алдағы жылдары суару желілерін жаңғыртуға «Ислам даму банкі» арқылы 255 млрд теңге бағыттау жоспарланған. Нәтижесінде Балқаш, Еңбекшіқазақ, Жамбыл, Райымбек және Ұйғыр аудандарында суару желілері жаңғыртылып, 111 мың гектар жер айналымға қосылады.

Алматы облысында ауыл шаруашылығы

«Келешек» мектептері жобасы аясында салынған Алматы облысындағы мектеп

шысы Марат Сұлтанғазиев брифинг барысында кеңінен тоқталып, нәтижелі қайтару жұмыстары мен жоспарларды сөз етті. Оның айтуынша, агросектор облыс экономикасының басым бағыттарының бірі болып қала береді.

2024 жылдың қорытындысы бойынша ауыл шаруашылығының жалпы өнім көлемі 682,3 млрд теңгеге жеткен. Пайыздық көрсеткішпен есептегенде бұл өңірлік өнімнің 7%-ын берген. Биыл бұл нәтиже 3,3%-ға артып, 751 млрд теңге деңгейінде жоспарланған. Ал 2025 жылдың 10 айында жалпы көлем 649,1 млрд теңгеге жетіп отыр.

Облыс бойынша ауыл шаруашылығы өнімдеріне сырттан да сұраныс бар. Яғни экспорт жағынан қарқын бар. Облыс әкімінің мәліметінше, бұл көрсеткіш 345,2 млн АҚШ долларына жетіп, былтырғы АҚШ долларына қарағанда 15%-ға көбейген. Өткен жылы 299 млн доллар көлемінде болған.

Мемлекеттің қолдауы арқылы қарқынды дамып жатқандардың ішінде сүт-тауар фермаларының желісі бар. Ол жайында да өңір басшысы ерекше атап өтті. Айтуынша, қазір таңда өндірісті

мақсатындағы пайдаланылмаған жерлерді анықтап, мемлекет меншігіне қайтару жұмыстары да жалғасып жатыр. Нәтижесі жаман емес. 2022-2025 жылдар аралығында 528 мың гектар пайдаланылмайтын жер мемлекет меншігіне қайтарылып, оның 340 мың гектары қайтадан айналымға енгізілді.

Сонымен қатар тұрғындарды ауыл кәсіпкерлігіне тартуға бағытталған «Ауыл аманаты» бағдарламасы шеңберінде бүгінге дейін 11 млрд теңгеге 1 373 шағын несие берілген. Марат Сұлтанғазиевтің айтуынша, бұл шаралар ауылдағы табысты өсіріп отыр. Бүгінгі күні ауыл халқының орташа табысы 22,7%-ға артып, 311,4 мың теңгеге жетті.

Назардағы нысандарда құрылыс қарқынды Алматы облысының құрылыс саласында тұрақты өсу байқалады. Әсіресе, салынып жатқан тұрғын үйлердің септігі баспанасыз жүргендердің мәселесін біржақты шешуге ықпал етуде.

берілген. Облыс әкімінің айтуынша, әлеуметтік осал топтарды баспанамен қамтуға ерекше назар аударылған. 2024 жылы 1 281 отбасы үйлі болса, биыл 2 236 әлеуметтік осал топтағы отбасында қоныс тойы тойланған.

Одан бөлек соңғы 30 жыл ішінде ешқандай үй салынбаған шалғай елді мекендердің жағдайы назарға алынған. Атап айтқанда, Нарынқол, Қайнар, Кеген, Үлкен Ақсу, Баканас ауылдарында мемлекеттік бағдарлама аясында жана үйлер салынып, сатып алынып жатыр.

Алдағы уақытта мемлекеттік қызметшілерді, бюджеттік ұйымдар мен спорт саласы өкілдеріне арналған «Алатау» өңірлік ипотекалық бағдарламасына 3,1 млрд теңге қарастырылып, 120-дан астам азамат баспанамен қамтамасыз етіледі.

Білім, денсаулық сақтау және мәдениет сияқты маңызды салаларда атқарылып жатқан шаруалар ауқымды. Марат Елеусізұлы өз баяндамасында оның әрқайсысына тоқталды. Соның ішінде «Келешек мектептері» жобасының сәтті жүзеге асып жатқанын айтты. 2022 жылдан бері 45 жана мектеп және 6 жапсаржай салынды, сондай-ақ 55 мектеп күрделі жөндеуден өткен. Оның 11-і инвесторлар есебінен, ал 20-ы «Келешек мектептері» жобасы аясында салынған.

Жыл соңына дейін тағы алты мектеп ашу жоспарланып отыр. Оның арасында біздің ауданға қарасты Бұлақты ауылындағы білім ошағы да бар.

Білім нысандарының көп болғаны үшін ауысында оқытатын мектептер санын айтарлықтай қысқартқан. Мектеп инфрақұрылымын кеңейту нәтижесінде кейінгі үш жылда үш ауысымда білім беретін мектептердің саны 52-ден 28-ге дейін қысқарды.

«Осы орайда қалған 28 мектепті бір мезгілде бастап салу үшін отандық және шетелдік инвесторларды ЕРС механизмі бойынша келіссөздерге шақырамын», – деді М.Сұлтанғазиев.

Облыс әкімі денсаулық сақтау және мәдениет инфрақұрылымының да дамып жатқанын айрықшы атады. Алматы облысы бойынша бүгінгі таңда

356 медициналық мекеме бар. Олардың 54%-ы тозған. 2022-2025 жылдар аралығында 55 нысанға құрылыс жұмысы жүргізілді. 6 млрд теңгеге 153 бірлік медициналық жабдық сатып алынды. Мәселен, 300 шақырым қашықтықта орналасқан Нарынқол ауылының тұрғындары Алматыға немесе облыс орталығына келместен толық медициналық қызмет алуға мүмкіндіктері бар.

Сонымен қатар 7 мәдениет үйі, 6 спорт кешені, мемлекеттік архив және өнер мектебі салынды.

Жастарға арналған жарқын жобалар

Алматы облысының әкімі Марат Сұлтанғазиев өскелең ұрпақтың сапалы білім алып, жан-жақты дамуы

Қасқалендегі «New York Film» киноакадемиясы

жолында түрлі жоба жүзеге асып жатқанын мәлімдеді. Мәселен, білім, спорт және креативті индустрияны дамыту бағытында бастамалар қолға алынған. Өңір басшысы солардың ең маңыздыларына тоқталды.

Жастардың шығармашылық әлеуетін көтеру мақсатында Қарасай ауданында «New York Film» киноакадемиясының

филиалы ашылған. Бұл – өңір үшін маңызды мәдени және білім беру қадамы. Академияда 200 студенттің білім алуына мүмкіндік бар. Оқу жүйесі америкалық бағдарламаға негізделген және ол бес бағытта жүргізіледі. Олар – киноөндіріс, сценарий және актерлік шеберлік, ойын-дизайн, 3D-анимация. Қазіргі таңда академияда 60 студент білім алып жатыр, олардың арасында Африка және Еуропа елдерінен келгендер де бар.

Спортта да серпіліс бар. Халықаралық деңгейде спортшылар дайындауға бағытталған «Атлетико Мадрид» футбол академиясы Талғар ауданында жұмысын бастаған. Бүгінде мұнда Қазақстанның түкпір-түкпірінен келген 113 оқушы футболға деген қарым-қабілетін шындауда.

Екі қаланы дамыту

Алматы облысының әкімі Марат Сұлтанғазиев брифингтің соңында облыс орталығына айналған Қонаев пен Алатау қалаларының әлеуетіне тоқталды.

Қонаев халқының тұрмыс сапасын арттыру мақсатында «Smart Qonaev» тұрғындарына енгізілген. Қалада қоғамдық бейнебақылау камералары, «Qonaev» электрондық жүйесі, жолақы төлеу жүйесі және Бірінғай төлем құжаты іске асырылған.

Инфрақұрылымды жаңарту аясында Қонаевта 39 шақырым жол жөнделіп, 50 жана аялдама орнатылды, 73 шақырым электр беру желісі және 26 шақырым су құбыры тартылды, 11 трансформатор жаңартылды. Сонымен қатар қаладағы 65 нысан абаттандырылған. №5 қалалық жағажай «Үздік жағажай» конкурсына қатысып, 30 қатысушының ішінде Бұрабайдан кейін 2-орынды иемденген екен.

Ал Алатау қаласына келер болсақ, бүгінде бұл шаһар 88 мың гектар аумақты қамтитын және 54,2 мың тұрғынға қызмет көрсететін дербес әкімшілік-аумақтық бірлікке айналды. Үкімет тарапы қаланың 2050 жылға дейінгі Бас жоспарын бекітіп, 12 негізгі өсу нүктесін анықтаған. Осы ретте Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың бастамасымен Алатау қаласына арнайы мәртебе берілген өңірде жана, қарқынды даму кезеңіне шығарып отырғанан айта кету керек.

Сонымен қатар бұл мақсатта Алатау қаласын дамыту жөніндегі Премьер-министрдің орынбасары Қанат Бозымбаевтың төрағалығымен жобалық кеңсе құрылып, нәтижелі жұмыс жүргізілген. Одан әрі Президент Жарлығына сәйкес, қаланы дамыту жөніндегі Кеңес жасақталды, оны Премьер-министр басқарады. Қазір Конституциялық заң дайындалып, жыл соңына дейін Парламентке енгізу жоспарланып отыр.

Инвестициялық бағыт бойынша Алатау қаласында жалпы құны 1,5 трлн теңге болатын 42 жоба іске асырылды. Олардың қатарында «PepsiCo», «Mars», «Молочная долина», «QazQon Hub» тағы басқалары бар.

Токсан ауызды тобықтай түйінін айтар болсақ, облыс басшысының баяндамасының аймақта байыпты бастамалар қолға алынып, жоспарлы жұмыстар кезен-кезеңімен жүзеге асырылуда. Оның бәрі, айналып келгенде, Алматы облысының әлеуметтік-экономикалық дамуына, халықтың әлауақатын арттыруға, тұрмыс сапасын жақсартуға бағытталған. Ал бұл жолдағы іргелі істердің ішінде Қарасай ауданының да қосып жатқан үлесі зор.

Сонымен қатар облыс халқының алаңдатқан мәселелер ретімен шешімін тауып келеді. Оның бәрін аймақ басшысы Марат Сұлтанғазиев ел астанасындағы Орталық коммуникациялар қызметінің ақпарат алаңында айтты. Одан кейін ол журналистер қауымының бірқатар сауалына жауап берді.

ҚОҒАМДЫҚ КЕҢЕС

Маңызды салалар мен ауылдардың жағдайына мән берілді

Өткен аптада аудандық қоғамдық кеңестің кезекті отырысы төрағасы Жанат Исағұлов жүргізді.

Күн тәртібіне қойылған бірінші мәселе – «Аудан тұрғындарына медициналық қызмет көрсетудің жай-күйі туралы» орталық аудандық аурухананың директоры Бауыржан Сатыбалды хабарлама жасады.

Қарасай ауданында 350 мыңға жуық халық тұрады, оның ішінде

Оның ішінде біреуі жылжымалы медициналық кешен, дәрілік заттарды тасымалдауға арналған бір JAC N35 көлігі, 19 жеңіл көлік және 7 санитарлық автокөлік бар. Жылдың соңына дейін қосымша 11 автокөлік сатып алу жоспарланған.

Аурухана бас дәрігерінің баяндамасынан кейін кеңес мүшелері Сағат Мәсімақынов, Орынбай Жанәділ, Сағындық Жылқыбаев, Серік Расмұхаметов, кеңес төрағасы Жанат Молдағұлұлы ой-пікірін

жағдайлар бөлімінің жұмысы туралы» оның басшысының орынбасары Марлен Наурызбаевтың есебі тыңдалды.

Қарасай ауданының аумағында 2025 жылдың 11 айында әртүрлі төтенше жағдайлар түрлеріне 928 шығу тіркелді. 192 жағдай өрт ретінде есепке алынды. Өрт есебіне жатпайтын өзге де 736 жағдай бар. Табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар нәтижесінде 11 адам қаза тапты және бір адам зардап шекті. Эвакуация барысында бір адам құтқарылды. ҚР «Әкімшілік құқық бұзушылық туралы» Кодексіне сәйкес өрт қауіпсіздігі ережелерін бұзғаны үшін 253 әкімшілік іс қозғалды. Тұрғын үй секторында тұрғындармен жылыту маусымына дайындық және өту кезеңінде өрт қауіпсіздігі ережелерін түсіндіру, сондай-ақ профилактикалық жұмыстар жоспарлы түрде жүргізілуде. «Асыл арман», «Алтын ауыл», «Қарлығаш» тұрғын үй кешендеріндегі көп пәтерлі үйлерден балалардың терезеден құлауын алдын алу бойынша профилактикалық жұмыстар атқарылуда. Бұл мәселе жөнінде Сейтқали Ыбытаев, Серік Расмұхаметов, Тұрғанбек Оразалиев, Қаныбек Айжанов, Ұлтұсын Бархинова, кеңес төрағасы Жанат Молдағұлұлы сөз сөйлеп, ұсыныс-тілектерін ортаға салды.

Мұнан соң «Елтай және Әйтей ауылдық округтерінде атқарылып жатқан жұмыстар туралы» округ әкімдері Біржан Махатов пен Жарқын Катубаев есеп берді.

Округ әкімдері өнеркәсіп, ауыл шаруашылығы, инвестиция тарту, шағын және орта бизнес, салықтың жиналуы, әлеуметтік көмек, «Ауыл аманаты» бағдарламасы, білім,

білдірді, ал Ұлтұсын Бархинова ана мен бала өлімі, Сейтқали Ыбытаев медицина мекемелерінде соғыс және еңбек ардагерлерін кезексіз қабылдау жайын сұраса, Несіпбала Әбділдаева бұл салада тәртіпті күшейтуге шақырды. Бауыржан Нұрланұлы барлығына да тиянақты жауап берді.

Келесі кезекте «Қарасай ауданы Қорғаныс істері жөніндегі бөлімінің жұмысы туралы» оның басшысы Ерлан Абдықалықовтың есебі тыңдалды.

Бөлім басшысы Отан қорғау,

әскери қызметке шақыру, әскери жиын өткізу, адами және көлік ресурстарын автоматтандырылған есепке алу және тағы басқа жайттар туралы жан-жақты айтып берді. Кеңес мүшелері Сағат Мәсімақынов, Несіпбала Әбділдаева, Назғұл Еркімбаева, Тұрғанбек Оразалиев, Серік Расмұхаметов, Нартай Бөдешов ұсыныс-тілектерін жеткізсе, Сейтқали Ыбытаев әскери-патриоттық тәрбиені күшейту, Әлия Даниярова әскерге апару үшін көшеден ұстап алып кету жайында сұрады. Ал бұл сауалдарға Ерлан Төлеуғалиұлы нақты жауап берді.

Сонымен қатар бұл отырыста «Қарасай ауданы Төтенше

денсаулық сақтау, жол жөндеу, жарықтандыру, тазалық және тағы басқа мәселелер жөнінде кенінен баяндап берді, қойылған сұрақтарға жауап қайтарды.

Кеңес мүшелері халыққа тиісті жағдай жасау, әлеуметтік-тұрмыстық жағдайларды уақытпен шешу, басқа да өзекті мәселелер жайында ұсыныс-пікірлерін айтып, әкімдердің жұмыстарына табыс тіледі.

Отырысты кеңес төрағасы Жанат Исағұлов қорытындылады. Ал жинауда талқыланған мәселелер бойынша қажетті шешімдер қабылданды.

Берікбай ҚАДЫҚОВ.

К СВЕДЕНИЮ ГРАЖДАН!

О повышении пенсионных, социальных выплат и пособий

Согласно проекту Закона Республики Казахстан «О республиканском бюджете на 2026-2028 годы», с 1 января 2026 года устанавливаются: месячный расчетный показатель (МРП) – в размере 4 325 тенге; минимальная пенсия – 69 049 тенге; прожиточный минимум (ПМ) – 50 851 тенге; минимальный размер базовой пенсионной выплаты – 35 596 тенге; минимальный размер заработной платы – 85 000 тенге.

Пенсионные выплаты по возрасту и за выслугу лет с 1 января 2026 года повышаются на 10% от получаемого размера. Максимальный доход, учитываемый для исчисления размеров вновь назначенных пенсионных выплат по возрасту, с 1 января 2026 года составит 55 МРП (237 875 тенге).

Размеры государственной базовой пенсионной выплаты с 1 января 2026 года устанавливаются в соответствии со статьей 205 Социального Кодекса Республики Казахстан (далее – Кодекс)

в процентном соотношении к новому размеру ПМ.

Размеры государственных социальных пособий по инвалидности и по случаю потери кормильца, специального

профессионального государственного пособия, размер ежемесячного государственного пособия, назначаемого и выплачиваемого матери или отцу, усыновителю (удочерителю), опекуну (попечителю), воспитывающему ребенка с инвалидностью (детей с инвалидностью), и государственного пособия лицу, осуществляющему уход за лицом с инвалидностью первой

группы, устанавливаются в размерах, предусмотренных статьями 177 и 236 Кодекса. С 1 января 2026 года они повышаются в связи с увеличением размера ПМ (50 851 тенге).

В соответствии с Постановлением Правительства Республики Казахстан размеры социальных выплат по случаю утраты трудоспособности (СВУТ) и потери кормильца (СВПК) из Государственного фонда социального страхования (ГФСС) с 1 января 2026 года повышаются на 10%.

В связи с увеличением размера МРП с 1 января 2026 года повышаются размеры 11 социальных выплат.

А. ОРАЗАЛИНА,
руководитель отдела пенсионного и социального обеспечения №3 РГУ «Департамент комитета регулирования и контроля в сфере социальной защиты населения» по Алматинской области».

КӘСІБИ АППАРАТ ҚАЛЫПТАСТЫРУ

Жастардың жігері мемлекеттік қызметтің басқару жүйесін тиімді етеді

Мемлекеттік қызмет – мемлекеттің тірегі және қоғаммен тікелей байланыс орнататын сенімді институт. Мемлекет пен азаматтар арасындағы көпір бола алатын, қоғам мүддесіне жұмыс істейтін кәсіби аппарат қалыптастыруда жастардың ролі ерекше.

Бүгінгі таңда Қазақстанда мемлекеттік қызметке жастардың қызығушылығы артып келеді. Оны тұрақты кадрлық ресурсқа айналдыру үшін жүйелі әрі нақты жұмыстар атқарылуы қажет.

Қазіргі жастар – ақпараттық технологияны жетік меңгерген, бірнеше тілді білетін, бастамашыл және жаңашыл

мемлекеттік қызметке ертерек тартуға және олардың қабілеттерін іс жүзінде көрсетуге мүмкіндік береді.

Екіншіден, жоғары оқу орындарымен тығыз әріптестік орнатылған. Университеттерде бос жұмыс орындары жәрмеңкелері, ақпараттық кездесулер мен семинарлар тұрақты түрде өткізіледі. Бұл студенттердің мемлекеттік қызметтің мүмкіндіктерімен ерте танысуына жағдай жасайды. Сонымен қатар, оқу орындарында Мансап орталықтары арқылы кәсіби бағдар беру жұмыстары жүргізілуде.

Үшіншіден, «Жас мемлекеттік қызметші» жобасы жүзеге асырылып жатыр. Оның аясында жаңа кәсіптегілер тәлімгерлер бекітіледі, бейімделу кезеңінде оқыту семинарлары өткізіледі, өңірлік және республикалық жобаларға қатысу мүмкіндігі беріледі. Жастар кеңестері арқылы олардың ұсыныстары мен бастамаларына қолдау көрсетіледі.

буын. Олар ашықтық пен нәтижеге бағытталған басқару үлгісін қалайды. Сондықтан мемлекеттік қызметті жастар үшін тартымды ету – ұлттық мүдде.

Алматы облысы бойынша ҚР Мемлекеттік қызмет істері агенттігі жастарды мемлекеттік қызметке тарту бағытында кешенді жұмыстар жүргізіп келеді. Нақты нәтижелерге қол жеткізу үшін бірнеше маңызды бағыттар іске асырылуда.

Біріншіден, жоғары оқу орнын үздік дипломмен, мемлекеттік оқу грантымен аяқтаған түлектер ауылдық және аудандық деңгейдегі әкімдіктерге конкурссыз татайындала алады. Бұл норма талантты жастарды

Мемлекеттік қызметке жастарды тартуда ашық және әділ іріктеу жүйесі маңызды рөл атқарады. Қазіргі таңда конкурстар электронды форматта, «Е-қызмет» платформасы арқылы жүргізіліп келеді. Бұл тәсіл адами фактордың ықпалын азайтады, білімі мен біліктілігіне қарай іріктелуге мүмкіндік береді және жастардың мемлекеттік аппаратқа деген сенімін арттырады.

Мемлекеттік қызметке келген жастарды ұзақ мерзімге ұстап қалу – кадрлық тұрақтылық пен сананың келілі. Бұл бағытта жүйелі мансаптық даму жолы қарастырылған. Әр қызметкерге жеке даму жоспары құрылып, оған сәйкес оқыту кур-

стары ұсынылады. Конкурс арқылы жоғарылау мүмкіндігі де айқын көрсетілген.

Мемлекеттік органдарда жүзеге асатын жобаларға жастар белсенді тартылып, нақты нәтижеге жауапты болады. Бұл олардың жауапкершілігін арттырып, тәжірибесін нақты іске байланыстыруға мүмкіндік береді. Көптеген мекемелерде жастарға арналған кеңселер, коворкинг-аймақтары, бейресми пікір алмасу алаңдары ашылуда. Икемді жұмыс уақыты мен нәтижеге негізделген бағалау жүйесі енгізіліп келеді.

Жастар үшін мемлекеттік қызметтің тартымдылығы тек жалақымен емес, мансаптық өсу мүмкіндігімен, қоғамға пайдалы болу ниетімен және жауапкершілікке ие болу сезімімен анықталады. Осы құндылықтар нақты іске асқан мемлекеттік қызмет жастардың таңдаулы бағытына айналады. Сондай-ақ, жас мемлекеттік қызметшілердің жетістіктерін бұқаралық аппарат құралдары мен әлеуметтік желілерде кенінен насихаттау қажет.

Алдағы уақытта Агенттік үздік түлектерге арналған конкурссыз қабылдау жүйесін кеңейтуді, IT саласының жас мамандарын тарту үшін арнайы бағдарламаны енгізуді, жастармен кері байланыс тетіктерін күшейтуді және жас мемлекеттік қызметшілер форумдарын өткізуді жоспарлап отыр.

Жастар – мемлекеттің қуатты ресурсы. Мемлекеттік қызмет – ел дамуына тікелей үлес қосатын сала. Егер жастардың білімі мен жігері осы жүйеге тиімді енгізілсе, еліміздің басқару жүйесі мықты, тиімді және халыққа жақын бола түспек. Алматы облысы бойынша ҚР Мемлекеттік қызмет істері агенттігі жастарды мемлекеттік қызметке тарту және оларды қолдау бағытындағы жұмыстарды жалғастырады.

Д. СУНАТІЛЛАЕВ,
ҚР Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің Алматы облысы бойынша департаментінің мемлекеттік қызмет басқармасының басшысы.

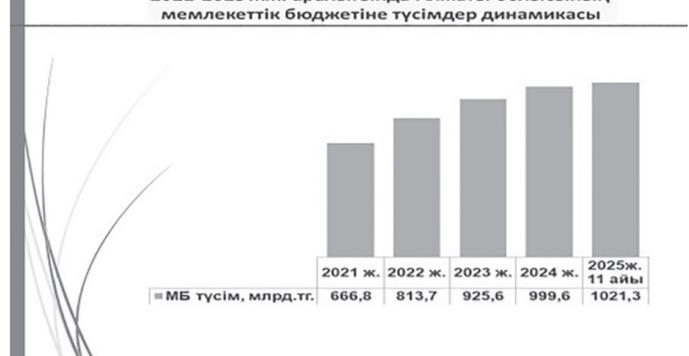
ЭКОНОМИКА

Соңғы бес жылда кірістер 1,5 есеге өсті

Алматы облысы бойынша Мемлекеттік кірістер департаменті 2025 жылдың 11 айының қорытындысын жария етті. Осы кезеңде мемлекеттік бюджетке 1 021,3 млрд.тенге салық пен төлемдер жиналды. Оның ішінде республикалық бюджетке – 452,8 млрд.тенге, жергілікті бюджетке – 568,5 млрд.тенге. Өткен жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда өсім 111,4% құрады, бұл абсолютті мәнде 104,4 млрд. тенгеге артық болғанын айқындайды.

Алматы облысында мемлекеттік бюджетке салық және төлемдер түсімдерінің оң өсімі жалғасуда. Соңғы жылдары мемлекеттік бюджеттің кірісі тұрақты өсуде.

Соңғы бес жылда кірістер 1,5 еседен астам, яғни 2021 жылғы 666,8 млрд.тенгеден биылғы жылы 1 триллион тенгеден астамға жетті. Биыл облыс маңызды белесті бағындырып отыр. Кірістер тарихта алғаш рет бір триллион тенгеден асты. Бұл оқиға өңірдің әлеуметтік-

экономикалық дамуындағы елеулі жеңіс болды және салық салу базасын кеңейту және кәсіпкерлікті қолдау бойынша қабылданған шаралардың тиімділігін растады. Түсімнің артуы өңірдің қаржылық тұрақтылығын нығайтып, экономиканы

одан әрі дамытуға, әлеуметтік бағдарламаларды кеңейтуге, басым бастамаларды жүзеге асыруға қосымша мүмкіндіктер ашады.

Алматы облысы Мемлекеттік кірістер департаментінің баспасөз қызметі.

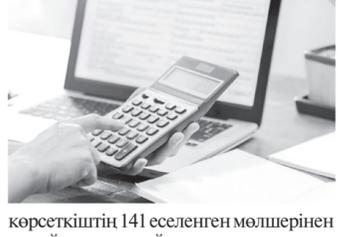
САЛЫҚ ТӨЛЕУШІЛЕРДІҢ НАЗАРЫНА

Мәжбүрлеп таратудың талаптары

Қарасай ауданы бойынша Мемлекеттік кірістер басқармасы Салық кодексінің 93-бабына сәйкес салық төлеушілерді мәжбүрлеп түрде таратуды аяқтады. Осы аталған бап бойынша келесі тұлғалардың қызметі мәжбүрлі түрде тоқтатылады: резидент-занды тұлғалар, олардың құрылымдық бөлімшелері, резидент емес занды тұлғалардың құрылымдық бөлімшелері, құрылымдық бөлімше ашпай тұрақты мекеме арқылы қызметін жүзеге асыратын резидент емес занды тұлғалар.

Сондай-ақ төмендегі талаптарға бір уақытта сай келетін жеке кәсіпкерлердің қызметі мәжбүрлі түрде тоқтатылады:

- 1) күнтізбелік жылдың 1 қаңтарына дейін, бірақ осы Кодекстің 48-бабында белгіленген талап коюдың ескіру мерзімінен кем болмайтын мерзімде:
  - салықтық есептілікті ұсынбаған;
  - экспорттық-импорттық операцияларды жасамаған;
  - егер күнтізбелік жыл ішіндегі төлемнің (немесе) ақша аударымдарының (немесе) ақша аударымның сомасы республикалық бюджет туралы заңда белгіленген және тиісті қаржы жылының 1 қаңтарына қолданыста болатын айлық есептік

көрсеткіштің 141 еселенген мөлшерінен аспайтын жағдайларды қоспағанда, банктік шоттар бойынша төлемдерді және (немесе) ақша аударымдарын, сондай-ақ зейнетақы төлемдерін және (немесе) әлеуметтік төлемдерді алуды жүзеге асырмаған;

- 2) күнтізбелік жылдың 1 қаңтарындағы жағдай бойынша:
  - қосылған құн салығын төлеуші ретінде тіркеу есебінде тұрмаған;
  - осы Кодекстің 213 және 214-баптарында айқындалған тәртіппен салықтық есептілікті ұсынуды тоқтата тұрмаған;
  - жеке тұлғалардан мүлік, көлік

құралдары салықтары, жер салығы, бірінғай жер салығы салынатын объектілерді қоспағанда, меншік құқығында көрсетілген салықтар салынатын объектілері жоқ;

- әлеуметтік төлемдер бойынша берешегі жоқ;
- салықтар және бюджетке төленетін төлемдер, келендік төлемдер және республикалық бюджет туралы заңда белгіленген және тиісті қаржы жылының 1 қаңтарына қолданыста болатын 6 еселенген айлық есептік көрсеткіштен асатын мөлшердегі салықтар бойынша салықтық берешегі жоқ.

Кредиторлардан немесе басқа тұлғалардан өтініштер (талаптар) болмаған жағдайда, басқарма тарапы 1 қыркүйектен кешіктірмей талап қоюға міндетті.

Айта кетейік, басқармадан қойылған талаптар қанағаттандырылып, соттармен 263 салық төлеуші мәжбүрлеп таратылды. Сот шешімдері заңды күшіне еніп, орындау үшін уәкілетті органдарға жіберілді.

Қарасай ауданы бойынша Мемлекеттік кірістер басқармасы.

Негізгі міндет – заңдылықтың жоғары деңгейде сақталуын қамтамасыз ету

Жыл сайын желтоқсан айының алтысы күні елімізде ҚР Прокуратурасы күні аталып өтеді. Бұл – мемлекет ішіндегі заңдылықты нығайту, азаматтардың құқықтары мен бостандықтарын қорғау, қоғамда заңдылықты сақтау жолында еңбек етіп жүрген сала қызметкерлерінің кәсіби мерекесі. Осыған орай айтулы күннің қарсаңында ауданымызға жаңадан келген прокурор Айдос Чормановпен кездесіп, сұхбаттастық. Оның барысында прокурормен танысып қана қоймай, жалпы аталған органның бүгінгі тыныс-тіршілігі, заңдылық пен құқықтық тәртіпті қамтамасыз ету бағытында атқарылған жұмыстар төңірегінде әңгіме құрдық.

– Айдос Тұрсынжанұлы, алдымен Сізді жаңа қызметіңізбен және алда келе жатқан кәсіби мерекенізбен құттықтаймыз! Ауданның прокуратурасына басы болып келгеніңізге 1,5 айдай ғана болғандықтан, бүгінгі сұхбатымызды танысудан бастасак. Өзіңіз қай жердің тумасы боласыз? Қайда білім алып, заң саласына қашан қадам бастаныңыз?

– Құттықтауыңызға рақмет! Сурағыңызға келсек, мен 1978 жылы еліміздің оңтүстік-шығысында орналасқан алып шаһар – Алматы қаласында дүниеге келгенмін. Жоғары білімді Қазақ мемлекеттік заң университетінде алып, оны 1999 жылғы тәмамдадым. Заң саласына алғашқы рет 2000 жылы келдім. Яғни, осы жылы мен өзімнің алғашқы еңбек орныма Алматы қаласы Бостандық ауданы прокуратурасының көмекшісі ретінде жұмысқа орналастым. Одан кейін ретімен Алматы қаласы, Павлодар және Алматы облыстарындағы заң қадағалаушы органдарында жауапты қызмет атқардым.

Ашып айтқанда, 2007 жылдан бастап Бас прокуратураның азаматтық, өкімшілік істер бойынша сот актілері мен атқарушылық іс жүргізудің заңдылығын қадағалау департаментінің бөлім прокуроры және аға бөлім прокуроры ретінде жұмыс істедім. Одан кейін төрт жыл Павлодар облысы Павлодар қаласының прокуроры, төрт жыл Алматы облысы Қонаев қаласының прокуроры лауазымында қызмет еттім. Ал ағымдағы жылдың қазан айының тоғыз күні өздеріңіз білетіндей, Бас прокурордың №132/6 бұйрығымен Қарасай ауданының прокуроры лауазымына тағайындалдым. Жалпы заң саласында еңбек етіп келе жатқаным 25 жылдан асты.

– Енді біздің ауданымыздың прокуратура қызметіне тоқталсақ. Жаңа басы ретінде басқаруға келген мекеменің жұмыс жүргізу жүйесінің деңгейі жайлы не айта аласыз? Өз тарапыңыздан өзгерістер енгізу ойыңызда бар ма?

– Бір сала бойынша істесе де әр мекеменің өзінің ішкі тұрақтап қалған жүйесіне болады. Сондықтан, әрине, Қарасай ауданының прокуратурасына жаңа басы ретінде келгенді мекеменің ішкі өмірімен танысып, жұмыс жүргізу деңгейін жан-жақты зерделеу шықтым. Жалпы алғанда, қарасайлық прокуратураның жұмысы жүйелі, жақсы деңгейде деп айта аламын. Мұндағы қызметкерлердің кәсіби дайындығы жоғары, өз міндеттерін жауапкершілікпен атқарады.

Дегенмен де, кез келген ұйымның дамуы үшін жұмысының сапасы мен жылдамдығын үздіксіз жетілдіріп отыру керек. Бұл, әрине, прокуратура саласына да байланысты. Осы ретте басшысы ретінде алдыға қойған мақсаттарымыз бірі азаматтарды қабылдау форматын кеңейтіп, онлайн қабылдауларды беріліп, пайдаланылмаған мерзімдер рәсталан жағдайда оларды мәжбүрлеп мемлекетке қайтару процестері жүргізіледі.

Прокуратура және уәкілетті органдар арасында өзара әрекеттесу

арттыру жоспарлануда. Одан бөлек, заңдылықтың сақталуын қадағалау барысында профилактикалық бағытты күшейтіп, проблемаларды алдын ала анықтауға басымдық берілдім. – Қазір қоғамды толғандыратын тақырыптардың бірі – заңсыз иемденілген жерлерді мемлекетке қайтару. Бұл, әрине, Қарасай ауданына да байланысты. Осы ретте заңсыз немесе пайдаланылмай жатқан жерлерді қайтару бағытында ауданда атқарылып жатқан жұмыстарға тоқталып өтсеңіз.

– Әрине, Мемлекет басшысының тапсырмасына сәйкес біздің тараптан пайдаланылмаған жер учаскелерін анықтау және қайтару бойынша жүйелі жұмыстар жүргізілуде. Яғни, аудан бойынша жер қатынастарына қатысты жағдай толық зерделеніп, бірқатар талдаулар мен тексерулер ұйымдастырылып, заңсыз иемденілген жер учаскелерін

жолға қойылды. Барлық материал бір орталыққа жинақталып, құқықтық баға беру және шара қабылдау механизмі біріздендірілді. Оған қоса жер иелеріне жерді мақсатты пайдалану міндеттері, заң талаптары және жауапкершілік туралы кеңес беріліп, профилактикалық жұмыстар жүргізілуде. Қайтарылған учаскелердің ауыл шаруашылығына, әлеуметтік нысандарға немесе өзге де қажетті бағыттарға берілуі қадағаланады.

Жалпы, бұл бағыттағы жұмыс тұрақты жүргізіліп, қоғам тарапынан сұранысқа ие мәселенің нақты шешім табуына жағдай жасалуда.

– Жер мәселесін көтеріп отырғандықтан, біз дауға іліккен Ушқоңыр жайлауы жайлы да сөз етпекпе болмас. Жұырла Алматы облысы өкімімен өткен брифингте журналистер тарапынан Болат Назарбаевтың «Prime Capital Holding» жеке компаниясы арқылы

лып табылады. Бұл ретте, ағымдағы жылдың қазан айында ведомствомен аталған жер учаскелері Қарасай ауданының коммуналдық меншігіне өтеусіз қабылдау туралы сыйға тарту шартымен өткізілді.

Өздеріңіз естіген шығарсыздар, жақында ғана Алматы облысы өкімі Марат Сұлтанғазиевтің қатысуымен Орталық коммуникациялар қызметіндегі кезекті брифинг өткен еді. Оның барысында облыс басшысы, әрине, мемлекет меншігіне қайтарылған жерлер туралы да ақпарат берген кезде Қарасай ауданындағы Ушқоңыр аумағында 3400 гектар жер мемлекетке қайтарылғанын да атап өтті.

– Жылдан жылға өзектілігі артып жатқан тағы бір мәселе – алаяқтық. Соңғы жылдары еліміздегі алаяқтық бойынша қылмыстар, оның түрлері, зардап шеккендер саны күрт өсіп жатқаны

анықтау бойынша кешенді мониторинг жүргізілуде. Аэрофототүсірілім, картографиялық материалдар және жер кадастр деректері салыстырмалы түрде талданып, сәйкессіздіктер анықталған жағдайда тиісті шаралар қабылданады. Сонымен қатар ауыл шаруашылығы айналымына қосылмай тұрған жерлер бойынша меншік иелеріне ескерту беріліп, пайдаланылмаған мерзімдер рәсталан жағдайда оларды мәжбүрлеп мемлекетке қайтару процестері жүргізіледі.

иеленген Ушқоңыр жайлауындағы 9 мың гектар жер телімі қашан мемлекет меншігіне қайтарылатындығы туралы сауалдар қойылған еді. Бұл ретте туындайтын сауал аталмыш жер дауының мәселесі шешімін тапты ма? Ол мемлекет меншігіне қайтарылды ма?

– Иә, бұл мәселе біз білеміз, қадағалауымызда ұстап отырмыз. Жалпы «Заңсыз иемденілген активтерді мемлекетке қайтару туралы» заңы талаптарына сәйкес, активтерді қайтару жөніндегі уәкілетті орган ҚР Прокуратура органдарының активтерді қайтару жөніндегі ведомствосы бо-

ешкімге жасырын емес. Осы ретте Қарасай ауданындағы ахуал қандай? Бұл бағытта сіздердің тараптарыңыздан қандай жұмыстар қолға алынған?

– Бүгінгі күні кең таралған қылмыстардың бірі алаяқтық болып табылатыны рас. Әсіресе, ғаламат дамыған заманда интернет арқылы жасалатын алаяқтық кенінен таралуда. Десе де Қарасай ауданында ағымдағы жылдың өткен кезеңінде аталған қылмыс түрі 15%-ға азайған. Нақтырақ айтқанда, алаяқтыққа байланысты қылмыстар саны 961-ден 809-ға дейін төмендеген.

Жалпы біз жылда осындай қылмыстардың алдын алу мақсатында өзге құқық қорғау органдарымен бірлесіп жұмыс істейміз. Мәселен, ағымдағы жылы да аудандық полиция басқармасымен бірлесіп жұмыс жоспарын әзірлеп, соның аясында бірқатар ауқымды іс-шаралар өткізілді.

Сонымен қатар «Instagram» әлеуметтік желісі арқылы онлайн кездесу өткізіліп, аудан тұрғындарына алаяқтық жасалған жағдайда әрекет ету тәртібі түсіндіріліп, сауда орталықтарының LED-экрандарында осы қылмыстардың алдын алу бойынша материалдар жарияланып, билбордтар орнатылды.

– Айдос Тұрсынжанұлы, өзіңіз білетіндей, осы айда еліміз бойынша оның ішінде әрине, біздің ауданымызда да «Зорлық-зомбылыққа қарсы 16 күн» акциясы жүргізіліп жатыр. Аталған бастама аясында аудандық прокуратура тарапынан қандай жұмыстар жүргізілуде?

– Отбасы ішіндегі зорлық-зомбылық мәселесі қазіргі кезде қоғамда шешілмей отырған індеттің бірі болып отыр. Жалпы тұрмыстық зорлық-зомбылыққа көбінде әлсіз балалар, қарттар, мүгедектер мен әйелдер қауымы ұшырайды. ҚР Президенті жанындағы Әйелдер істері және отбасылық-демографиялық саясат жөніндегі ұлттық комиссиясының

мәліметі бойынша, биыл 7 айда отбасылық-құқықтық салада 2 мыңнан аса қылмыстық құқықбұзушылық тіркелген. Былтырмен салыстырғанда 3 еседен көп. Сондықтан жылда өзге салалар секілді прокуратура тарапынан да осы күрделі мәселеге көптің көңілін аударатын «Зорлық-зомбылыққа қарсы 16 күн» акциясы белсенді түрде қолдау тауып, оның аясында түрлі жұмыстар атқарылады.

Мәселен, ағымдағы жылы аталған маңызды акция аясында аудан прокуратурасының үйлестіруімен тұрғындардың жергілікті мекенжайына шығу ұйымдастырылып, профилактикалық және ҚР ҚК-нің нормаларына түсіндірме жұмыстары жүргізілді. Сонымен қатар тұрмыстық жанжалдардың алдын алу және жолын кесу мақсатында аудандық полиция басқармасымен бірлесіп бейнероликтер әзірленіп «Instagram» әлеуметтік желісі арқылы жариялануда. Мұнан бөлек те өзге жұмыстар қолға алынып, алдағы уақытта жалғаса беретін болады.

– Қарасай ауданы прокуратурасы бойынша жыл ішінде атқарылған жұмыстар туралы айтып өтсеңіз? Заңдылықтардың сақталуын қорғау бағытында қандай шаралар жүзеге асырылды?

– Ағымдағы жылы аудан прокуратурасы заңдылықтың сақталуын қамтамасыз ету және азаматтардың құқықтарын қорғау бағытында бірқатар жүйелі жұмыстар атқарды. Жүргізілген шаралар негізінен профилактикалық қадағалауды күшейтуге, құқық бұзушылықтардың алдын алуға және өзекті әлеуметтік мәселелерді шешуге бағытталды.

Нақтылағанда, жүргізілген тексеру мен талдау жұмыстарының нәтижесінде, еңбек, денсаулық сақтау, білім беру, жер, экономика саласында бірқатар заң бұзушылықтар анықталды, оларды жою жөнінде тиісті мемлекеттік органдарға қадағалау актілері енгізілді. Жалпы алғанда, аудан прокуратурасының қызметі заңдылықтың сақталуын қамтамасыз етуге, азаматтардың құқықтары мен бостандықтарын қорғауға және құқық бұзушылықтардың алдын алуға бағытталған нақты әрі жүйелі шаралармен толықтырылған жыл болды.

– Сіздердің әлеуметтік желідегі ресми парақшаларыңызға мән бергенде прокуратура саласына цифрландыру жүйесін енгізу белсенді түрде жүргізіліп жатқанын байқадық. Осы туралы кеңірек айтып өтсеңіз.

– Прокуратура қызметіне цифрландыру жүйесін енгізу – біздің жұмысымыздың ашықтығын, жеделдігін және тиімділігін арттыруға бағытталған маңызды бағыттардың бірі. Соңғы уақытта бұл салада бірқатар нақты қадамдар жасалды. Біріншіден, өтініштерді электронды түрде қабылдау жүйесі кеңейтілді. Азаматтар бізге әлеуметтік желілер, электронды пошта және арнайы онлайн платформалар арқылы жүгініп, өз мәселелерін үйден шықпай-ақ жеткізе алады. Барлық электронды өтініштер бірыңғай базаға тіркеліп, қаралу мерзімдері автоматты түрде қадағаланады. Екіншіден, Цифрлық мониторинг құралдары енгізілді. Жер қатынастары, экономика, әлеуметтік сала бойынша заңдылықтардың сақталуын қадағалау барысында деректерді талдаудың электронды әдістері қолданылады. Бұл заң бұзушылықтарды ерте анықтауға әрі тиімді шара қабылдауға мүмкіндік береді. Үшіншіден, әлеуметтік

желідегі ресми парақша арқылы кері байланыс күшейтілді. Жүйелі түрде ақпарат беріліп, тұрғындарды мазалаған сұрақтарға жедел жауап беріледі. Бұл халықпен ашық коммуникация орнатуға және түсіндіру жұмыстарын жандандыруға ықпал етіп отыр. Төртіншіден, прокурорлық қадағалау процестерін автоматтандыру. Істерді тіркеу, есеп жүргізу, статистика қалыптастыру сияқты ішкі жұмыс бағыттары цифрландырылып, адами факторға тәуелділік азайды. Бұл қызметкерлердің жүктемесін жеңілдетіп, негізгі қадағалау функцияларына көбірек көңіл бөлуге мүмкіндік береді. Бесіншіден, құқықтық ақпараттың қолжетімділігі артты. Азаматтар өздеріне қажет құқықтық түсініктемелерді, жаңалықтарды, ескертулерді онлайн форматта ала алады. Жекелеген тақырыптар бойынша бейнероликтер, жалынамаалар мен түсіндіру материалдары тұрақты түрде жарияланып отыр.

Жалпы алғанда, цифрландыру біздің қызметімізді ашық, қолжетімді және сапалы етуге бағытталған. Бұл бағыттағы жұмыс алдағы уақытта да жалғаса береді.

– Аудандық прокуратура қызметкерлерінің алда тұрған міндеттері қандай? Сол жайында айта кетсеңіз.

– Алдағы кезеңде аудан прокуратурасы қызметкерлерінің алдында тұрған міндеттер айқын және жауапты. Негізгі басымдықтар бірнеше бағыт бойынша белгіленген. Яғни, ол заңдылықтың жоғары деңгейде сақталуын қамтамасыз ету. Оның ішінде құқық қорғау және мемлекеттік органдардың қызметіне қадағалауды күшейтіп, азаматтардың құқықтары мен бостандықтарына нұқсан келтірмеу, әсіресе, әлеуметтік саладағы, жер қатынастары мен кәсіпкерлікті қолдау бағытында заң бұзушылықтардың алдын алу ерекше назарда ұстау. Сондай-ақ тұрғындардан түсетін өтініштерді сапалы қарау, халықтың қажеттілігіне сәйкес әрекет ету және проблемаларды уақытылы шешу – негізгі міндеттердің бірі болып отыр. Осы ретте азаматтармен ашық әрі қолжетімді байланыс форматын одан әрі дамыту жоспарланған.

Оған қоса профилактикалық жұмысты күшейту мақсатында құқық бұзушылықтың алдын алуға бағытталған түсіндіру шараларын жүйелі жүргізу, тиісті органдардың жұмысына талдау жасап, тәуекелдерді ерте анықтау жұмыстары жалғастырылатын болады. Цифрландыру бағытына одан әрі жетілдіру үшін электронды қадағалау жүйелерін жетілдіру, ақпараттық жүйелерді кеңінен пайдалану және халыққа қызмет көрсетудің онлайн форматын дамыту бағытында жұмыстар атқарылады. Тағы бір бағыт ол – мемлекеттік және жергілікті органдардың шешімдеріндегі заңдылықты күшейту.

– Түсінікті, рақмет.

Айдос Тұрсынжанұлы, уақытыңызды бөліп, атқарылып жатқан жұмыстар жайлы ақпаратпен бөліскеніңіз үшін алғысымызды білдіреміз.

Сізді және Сіз басқарып отырған аудандық прокуратура қызметкерлерін алдағы төл мерекелеріңізбен құттықтаймыз! Сіздерге зор денсаулық, отбасыларыңызға амандық, мемлекет игілігі үшін атқарып жатқан жұмыстарыңызға сәттілік тілейміз!

Тілдеген Ақтоты МЫРЗАБЕКҚЫЗЫ.

ӨЛЕҢГЕ ӘРКІМНІҢ ДЕ БАР ТАЛАСЫ...

Ақындықтың жаны құмар ақсақал

Қарасай ауданының прокуратурасына егер жолыңыз түсіп, шаруаның қатысты бара қалсаңыз ғимараттың кіреберісінде қауіпсіздікке жауапты қарт кісімен міндетті түрде жолығасыз. Себебі сіздерді үлкен ғимаратқа кірген бойда есік алдында егде жастағы қарт кісі жылы лебізбен күтіп алады. Тіпті, мұнда келудегі мақсатыңызды біліп, кеңсе қызметкерлері арқылы керекті кабинетіңізді нұсқап, жылы шыраймен шығарып та салады.

Ақсақалмен ортақ әңгіме табылатынға күмән жоқ. Өйткені зейнет жасындағы қария кез келген тақырыпта ой бөлісіп, ойын орнықты жеткізе алады. Ол кезінде жауапты қызмет атқарған, мұнай саласының маманы болыпты. Аты-жөні – Сұлтанов Жақсыбай Оқасұлы.

Осындай жаны жайсаң, жарқын жүзді, өнер адамның ер салада хоббиі бар екені адамды еріксіз таңғалдырады. Өзі жан-жақты талантты жан иесі болып шықты. Тіпті, бірнеше кітаптары да жарыққа шығыпты. Мұндай ерекше адамның дарыны тектен-тек емес шығар. Жақында ақынжанды ақсақал Прокурорлар күніне орай өлең жазыпты. Соны газет оқырмандарына ұсынсақ, артық болмас.

ҚАЗАҚСТАН ПРОКУРОРЫ

Қазақстан елінде бір сәтті күн, Желтоқсанның атымы саналады. Осы жазған тілегім мерекеді, Прокурорлар күніне арналады.

Қазағымның тарихын ұмытпаңдар, Әділдіктің парағын ұмытқан бар. Еліміздің алғашқы прокурорын, Еске алып әрқашан ұлықтаңдар.

Құрмет көрсет қазақтың данасына, Жеке тұлға даланың дарасына. Есқараев Сүлеймен пана болған, Қынағанда Алаштың баласына.

Сол кездері жүйені басқарғанда, Демеу болды азаққа батқан жанға. Дәуірінде Кеңестің жанын қиды, Қырық жаста жетте алмай атқан таңға.

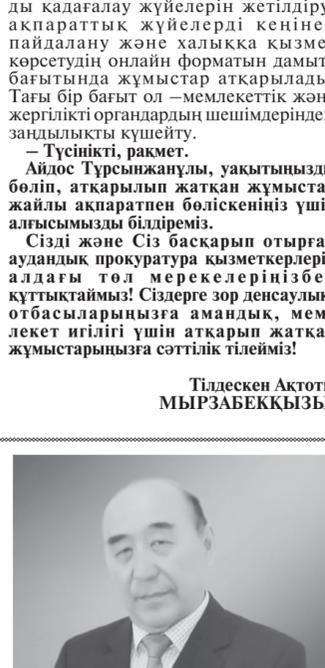
Одан кейін жалғасып алмауыттың, Ынтымақ пен бірлігі ұқсас келді. Ал Сейтөз өтеген жесірме жайдай,

Әділдіктің тізгінін ұстап келді. Осы жандар әділ істі бастағандар, Елін қорған, әлсізін ақтағандар. Қиын қыстау кезеңде арналысып, Өз ұлтының ұрпағын сақтағандар.

Бабалардан ие болған аманатқа, Әлсіз жанды бермеген қиянатқа. Лайықсыңдар жоғары дәрежеде, Қазақтың прокуроры деген атқа!

Елім деп езілетін заманында, Орындайтын әділдік талабын да. Қазағымның қадірлі прокуроры, Ақ жол болсын сіздерге атқан таңда.

Өз тілшіміз.

ЧЕЛОВЕК ИНТЕРЕСНОЙ СУДЬБЫ

Произошедший в школе случай, сломавший судьбу одноклассника, заставил её задуматься о том, как важно быть юридически грамотной и уметь отстаивать свои права. Возможно, именно поэтому уже после окончания школы у неё созрело решение поступить на юридический факультет. Такой шаг не был необходимым и опростетчивым, поскольку сегодня она является сильнейшим в Карасайском районе адвокатом с более чем 50-летним стажем.

Вот такая небольшая прелюдия к очерку о Татьяне Анатольевне Самойленко — умной и красивой женщине, обладающей глубокими базовыми знаниями и сильными чертами характера, имеющей богатый профессиональный опыт и старающейся всегда придерживаться важных жизненных принципов.

Адвокат с большой буквы

Первые шаги в профессию

В 1975 году Татьяна Анатольевна окончила университет с отличием по специальности «Правоведение». Казалось бы, можно было заняться наукой, но на тот период мест в аспирантуре не было.

Сначала она пришла работать в Илийскую юридическую консультацию, коллектив которой возглавлял Токсанбай Байдусенович Байдусенов.

— Знаете, он очень мне понравился, поскольку на тот период в деятельности этой консультации был самый настоящий завал, — вспоминает Татьяна Анатольевна. — Дело в том, что в ней работали всего пять адвокатов. Причем, трое из них находились в декретных отпусках. Действующим адвокатом оставался Рафаэль Габдуллин. На заведующего, а также на нас с ним и легла основная нагрузка. Поначалу мне было страшно. Приехав в Капшагай, я ужаснулась. Дул сильный пронизывающий ветер. Мне сразу же захотелось уехать. Но Токсанбай Байдусенов, сыгравший на моем профессиональном пути особую роль, сумел переубедить меня, сказав: «Ты что?! Знаешь, как тебе повезло. Многие не могут попасть в адвокатуру, а ты смогла это сделать... Посмотри, поработай... Мы тебя быстро аттестуем... Вот сама подумай, прокуроры, судьи — это же служашье, бюрократы, а мы — интеллигенция!». Приведенные им аргументы оказались довольно весомыми. Так я и осталась трудиться там, куда меня привела судьба.

Спустя какое-то время в этот небольшой коллектив вошла и однокурсница Татьяна Анатольевна — Нора Абрахамовна Низаметдинова. Работать стало веселее, но, правда, их сразу же завалили делами. Благо, что обе обладали глубокими знаниями, были теоретически подкованы. За эти качества в коллективе их очень ценили.

Уже через год Капшагай, который был центром Илийского района, был отделен и получил статус города областного значения. А центром Илийского района стал поселок ГРЭС, где Татьяна Анатольевна и продолжила свою трудовую деятельность.

— Мы не только участвовали в судебных процессах, составляли документы, консультировали граждан, но также выезжали по совхозам и читали лекции, повышая правовую грамотность населения, — рассказывает Татьяна Анатольевна. — В нашей группе были прокурор района, председатель районного суда, начальник районного отдела милиции и я вместе с Токсанбаем Байдусеновичем — как представители адвокатуры. Лекции обычно поручали читать мне, поскольку я была самой молодой. Хотя мы работали в разных структурах юридической сферы, но постоянно взаимодействовали. Многие потом смогли достичь высоких должностей. Например, Калмуханбет Касымов, который работал следователем в Илийском РУВД, стал Министром внутренних дел РК, а работавший в районной прокуратуре Сабыржан Бекбосынов — прокурором города Астаны.

Каскеленский период жизни

В 1984 году Татьяну Анатольевну избрали народным судьей Каскеленского районного суда. Так она и переехала в Каскелен. Через два года перевезла сюда и родителей.

Когда она отработала свой выборный срок, то решила остаться в Каскелене, вернуться к адвокатской деятельности. Так и стала трудиться в Карасайской районной юридической консультации. Было это в далеком 1987 году. Её деятельность в этом коллективе продолжается и по сей день. Татьяну Анатольевну ценят как старшего сотрудника, как опытного профессионала, как очень порядочного, ответственного человека и как мудрого наставника.

Спасая людские судьбы

За свою адвокатскую практику Татьяна Анатольевна пришлось принимать участие в разных гражданских и уголовных процессах, отстаивая интересы своих подзащитных. Сегодня её по праву считают одним из сильнейших адвокатов района.

ственного национального природного парка.

— Пять-шесть семей жили там еще до образования этого природного парка, — рассказывает Татьяна Анатольевна. — И вот руководство парка обратилось с иском в суд об их выселении и об изъятии у них земель. Дело получило резонансный. И я признательна карасайским судьям, которые подошли объективно и даже выезжали на место. Во время встречи с нами один дедушка сказал: «Я не в родильном доме родился, а прямо здесь, на пещке...». На этой земле прошла вся его жизнь, но нашлись те, кто хотели лишить его законного имущества. Поданный иск не удовлетворили. Люди смогли проложить спокойную жизнь.

Ей также приходилось участвовать в судебных процессах, связанных с коррупцией. Было это два года назад. Женщину, которая не имела прямого отношения к совершенному преступлению, осудили на семь лет.

— Дело было связано с хищением в сфере государственных инвестиций, — рассказывает она. — Осудили начальника, заведующего отделом и эту женщину, которая хотя и занималась подготовкой документов, но не имела никакого взаимодействия с какими-либо сторонами. После вынесения приговора в виде семи лет лишения свободы её сразу взяли под стражу. И тогда родные женщины обратились ко мне за помощью. Я подала апелляциянную жалобу, которую оставили без удовлетворения, но впоследствии, благодаря моей настойчивости, дело было пересмотрено в Верховном Суде РК. Статья «за хищение», по которой осудили женщину, была перекалассифицирована на статью «халатность». В результате она попала под амнистию и была освобождена из колонии в тот же день. Но очень жалко, что целый год до пересмотра дела в Верховном Суде ей пришлось провести в местах лишения свободы. Тогда как если бы со стороны защищавшего её в суде первой инстанции адвоката были донесены правильные доводы, женщине не пришлось бы целый год провести в колонии.

Каким должен быть настоящий адвокат?

По мнению Татьяны Анатольевны, настоящему адвокату необходимо быть очень порядочным, поскольку люди доверяют ему сокровенное. По большому же счету у хорошего адвоката должны быть два главных столпа, на которых строится его деятельность: это профессионализм и трудолюбие.

— Очень важно уснуть, что в нашей работе не бывает мелочей, — говорит наша собеседница. — А потому каждое дело требует тщательного изучения. Опять же нельзя забывать о саморазвитии, о самосовершенствовании. Жизнь не стоит на месте, меняются и законы. Значит, нам нужно быть в курсе всего происходящего. В этом отношении хорошую поддержку оказывает руководство коллегии адвокатов Алматинской области во главе с председателем Президиума Сакеном Тургановичем Махмышев. Посудите сами, раз в неделю мы участвуем в обучающих семинарах, слушаем лекции экспертов по разным темам, а один раз в пять лет проходим аттестацию. Опять же, если адвокат не наберет должного количества часов прослушанных лекций, то к аттестации его не допустят. Это может поставить крест на его дальнейшей карьере.

Мы также поинтересовались у Татьяны Анатольевны о том, почему, на её взгляд, её считают одной из сильнейших адвокатов? Вот что она ответила: «К каждому делу я отношусь ответственно. Вести его грамотно и продуманно мне помогают знания, полученные в университете, и, конечно же, приобретенный профессиональный опыт. У адвоката должна быть четко и грамотно поставлена речь, ведь одно дело написать свои доводы на бумаге и совсем другое высказать их, донести до судьи, суметь убедить его. Немаловажно и то, что я никогда не иду против своей совести. Если чувствую, что человек неправ, что он хочет решить свои интересы незаконными путем, то за такие дела даже не берусь. Ну, а слабыми адвокаты бывают из-за некачественного

коллектив. Возглавляет его Айдын Мексильович Саурков.

В состав консультации входят 60 сотрудников. Есть среди них адвокаты со стажем. Одной из старейших является Оналжан Намазона Толкынова. Смогли наработать профессиональный опыт также Нурсултан Дошанов, Кристина Беленко, Клара Сапарова, Наталья Ким и другие. Они болеют душой за каждое дело, переживают, а по мере необходимости обращаются за помощью к Татьяне Анатольевне, которая всегда поддержит, подскажет, воодушевит.

Немало и молодых адвокатов, только-только начинающих свой профессиональный путь. Те из них, кто действительно пришли сюда по призванию, остаются, а случайные люди уходят.

Представители этого трудового коллектива оказывают юридическую помощь при самых разных судах, действующих в Карасайском районе. Но более глубоко, расширенно и детально можно получить консультации непосредственно в самой юридической консультации. Предусмотрено и Pro bono, то есть оказание профессиональной помощи особо нуждающимся категориям граждан на бесплатной или льготной основе.

Кроме того, коллектив проводит различные общественно значимые мероприятия. В частности, не так давно в Каскелене, в районном Доме культуры, был организован День открытых дверей, во время которого представители молодежи имели возможность лучше познакомиться с профессией адвоката и с работой юридической консультации, а все, кто пришли, смогли получить бесплатные юридические консультации.

— Пользуясь такой возможностью, я искренне поздравляю всех моих коллег с нашим профессиональным праздником — Днем адвокатуры Республики Казахстан, — сказала Татьяна Анатольевна. — Желаю им успехов в работе и в самосовершенствовании, благополучия в семьях и простого человеческого счастья.

Жорж, Патрик и Ричард

Одно из хобби, сопровождающих Татьяну Анатольевну по всей её жизни, связано с чтением книг. Причем, она не только увлекается классикой, но и следит за новинками современной литературы. Украшают и наполняют её жизнь также культурные походы в театр. А еще она очень любит животных.

Однажды в их доме появился пес боксерской породы по кличке Жорж, который был знаменит на весь Каскелен. Татьяна Анатольевна припомнила один казусный случай в её профессиональной деятельности, который произошел с участием Жоржа.

— Когда в выходной день я выгуливала своего пса на природе, вдруг мне позвонили и попросили срочно приехать в районную прокуратуру, где в отношении моего подзащитного решался вопрос о санкции, — рассказывает она. — Я была вынуждена поехать туда вместе с Жоржем. Ведя его на поводке, вошла в кабинет прокурора района Сабыржана Бекбосынова. Пес вёл себя чинно и благородно: не лаял, не мешал. Выходя из кабинета, услышала слова: «Татьяна Анатольевна, я многое повидал в жизни, но чтобы входить в кабинет прокурора с собакой, такое в моей практике впервые». На что я ответила: «Знаете, Сабыржан Акимович, возможно, многое из того, чтобы было в Вашей жизни. Вы забудете, но именно этот случай с моей собакой останется в Вашей памяти». И вот однажды, когда я была в Астане, а Сабыржан Акимович в тот период занимал должность прокурора столицы, вошла к нему в кабинет, чтобы поздравить его с профессиональным праздником — Днем прокуратуры. Во время разговора Сабыржан Акимович спросил: «Как Жорж?». Так что тот случай действительно остался в его памяти.

После смерти любимца в семье появился шенок немецкой овчарки по кличке Патрик, дед кото-

Истоки. Семья. Счастливое детство

Местом рождения Татьяны Анатольевны стал город Болотное Новосибирской области России. Появилась на свет она 10 июля 1953 года в простой семье тружеников Анатолия Андреевича и Раисы Прокопьевны Самойленко (в девичестве Безиной), которые смогли подарить своим детям счастливое детство.

Через полтора года после её рождения в этот мир пришел братик Александр. В 1958 году главу семейства вместе с бригадой и необходимой техникой направили в Казахстан — в Костанайскую область, на станцию Кушмурун, чтобы поднимать целину. Уже здесь в 1967 году родился еще один её братик — Юрий. К слову сказать, много лет он трудится в Карасайском РЭС, куда пришел после окончания Алматинского энергетического института. Что же касается Александра, то он живет в городе Актау и также посвятил себя казахстанской энергетике, а в настоящее время находится на заслуженном отдыхе.

— Когда началась Великая Отечественная война, отцу было 14 лет, — рассказывает Татьяна Анатольевна. — Еще ребенком, он работал на заводе, где делали снаряды. В 1945 году его призвали в армию. Там он освоил профессию радиста. Уже в мирное время при помощи азбуки морзе папа мог отправить любое послание. Он обладал очень хорошим музыкальным слухом и памятью. Бывало, сходятся с мамой в кино посмотреть фильм, так он тут же запоминал и слова, и музыку понравившейся ему песни, а потом пел её нам. Мама, окончив семилетнюю школу, поступила в педагогическое училище в городе Болотное. Правда, уже на последнем курсе вынуждена была оставить учебу, потому что вышла замуж и родила меня. Но зато она обладала многими талантами, в том числе кройла, шила. Кроме того, мама всегда приносила домой интересные книги и читала их нам, внося огромный вклад в наше образование. Долгие годы мы с нею прожили вместе. К сожалению, первого июля текущего года её жизнь оборвалась. Много любви вложили в наше воспитание также родители мамы — дедушка Прокопий и бабушка Мария, жившие в поселке Юргинский, где находился одноименный племзавод. Дедушка был в нем управляющим, а бабушка — дояркой, простой рабочей. К слову сказать, по причине инвалидности дедушку на фронт не взяли, но за ударный труд в годы Великой Отечественной войны его наградили орденом Трудового Красного Знамени, чем мы, конечно же, гордимся... А еще также во время войны они усыновили мальчика из детского дома — Дмитрия Фомина, к которому всегда относились как к родному.

К слову сказать, среди родственников Татьяны Анатольевны адвокатов нет, но по её стопам пошла племянница, которую также зовут Татьяной Самойленко. В настоящее время она трудится юристом на одном из предприятий города Актау. Юридическое образование получил и сын Татьяны Анатольевны — Рустам, но потом всё же выбрал другую жизненную стезю.

Золотая школьная пора

В детстве училась героиня нашего очерка в двух железнодорожных образовательных учреждениях станции Кушмурун — в восьмилетней школе № 201 и в средней школе № 200. В первый класс пошла она в далеком 1960 году. Через десять лет окончила учебу с золотой медалью, которая открывала перед ней большие возможности.

— Об обеих школах, о моих дорогих одноклассниках и учителях у меня остались самые теплые воспоминания, — говорит наша собеседница. — Особенно мне нравились уроки литературы. Вели их Анна Георгиевна Казакова и Вера Александровна Волкова, с которой однажды мы, как отличники учебы, поехали в Ленинград. Любила также историю, обществоведение. Жаль только, что в школьной программе тех лет не было предмета по основам права. Возможно, поэтому мы даже понятия не имели, кто такие юристы. Я также активно занималась спортом, в том числе легкой атлетикой и спортивной гимнастикой. Это дисциплинировало, укрепляло здоровье. Хочу заметить, что две школы дружили между собой и часто проводили совместные мероприятия. Благо, что на станции Кушмурун в те времена был шикарный Дом культуры. К слову сказать, наше железнодорожное купе было градообразующим, а потому содержало ряд общественно значимых объектов, в том числе Дом культуры, школы, при которых действовало много бесплатных спортивных секций, кружков. Одним словом, нам очень повезло, поскольку в детстве от нашего государства мы получили максимум и бесплатно.

Сломленная судьба одноклассника

Несколько омрачил золотую школьную пору один печальный случай, связанный с судьбой одноклассника Татьяны Анатольевны.

— Когда я училась в десятом классе, во время дискотеки произошла драка, в которой были замешаны два мальчика, — вспоминает она. — Один из них учился в нашем классе. Он был очень красивый и талантливый. Многие ребята завидовали ему и потому задирали его, провоцировали конфликтные ситуации. Так произошло и на той золотой дискотеке. В результате нашего одноклассника осудили за хулиганство, определив наказание в виде лишения свободы сроком на один год, а другого мальчика признали потерпевшей стороной. Мы чувствовали несправедливость, но ничего не смогли сделать. Так машина правосудия сломала ребенку судьбу. Возможно, именно этот случай направил меня к тому, чтобы выбрать профессию юриста.

Экзамен на зрелость

Несмотря на то, что Татьяна Анатольевна окончила школу с золотой медалью, при поступлении на юридический факультет Казахского Государственного университета (КазГУ) ей пришлось писать сочинение и проходить очень серьезное собеседование. Конкурс же был тогда просто невероятный: тринадцать человек на одно место.

Сложность заключалась ещё и в том, что профессия юриста становилась всё более востребованной, однако получить образование по ней можно было лишь в двух казахстанских ВУЗах — в КазГУ и в Карагандинской высшей школе милиции. Этим и объяснялся такой высокий конкурс.

Но юною Танюшу во время собеседования спас целый ряд факторов: высокие баллы в аттестате, занятия спортом и то, что она всегда была активной общественницей. Всё это тогда только приветствовалось.

Горжусь своей альма-матер

По мнению Татьяны Анатольевны, ей очень повезло в том плане, что как в ее двух школах, так и в КазГУ, ставшей родной альма-матер для многих и многих выпускников, смогли заложить серьезную основу, дать глубокие, разносторонние базовые знания, которые потом пригодились и в жизни, и в профессиональной деятельности.

— В нашем КазГУ были очень сильные преподаватели, — продолжает наш разговор Татьяна Анатольевна. — Они обладали и широким кругозором, и замечательными человеческими качествами. Многие из них в годы Великой Отечественной войны воевали на фронте. Академик Халык Зиманович Зиманов преподавал теорию государства и права. Он был высокий статный, симпатичный, неспешно ходил и спокойно разговаривал. Очень сложный материал Халык Зиманович мог донести так кратко и четко, что все понимали его главную суть. Гражданское право преподавали ученый-юрист мировой величины, профессор Юрий Григорьевич Басин и

профессор Анатолий Григорьевич Диденко. Лекции по уголовному праву читал профессор Паленов, по уголовному процессу — профессор Мамутов и доцент Зелисков, по истории государства и права — Леонид Дюков... Особо хотелось бы вспомнить профессора Матвея Абрамовича Ваксберга, который преподавал нам основы римского частного права. Как юрист-профессионал я очень хорошо понимаю важность этого предмета, которому, к сожалению, в настоящее время не уделяют должного внимания. Вот такой сильный преподавательский состав вкладывал в нас свои опыт и знания, помог нам стать высокопрофессиональными юристами.

И в пору своего студенчества героиня нашего очерка проявила активную жизненную позицию, участвовала в общественной жизни университета, входила в состав сборной команды по спортивной гимнастике и не раз завоевывала призовые места на различных соревнованиях.

Параллельно она серьезно занималась научной деятельностью в области гражданского права под руководством своих преподавателей А.Г. Диденко и Ю.Г. Басина. В процессе этой работы у Татьяны Анатольевны даже появилось желание продолжить учебу в аспирантуре, но судьба распорядилась иначе, сделав уклон в сторону адвокатуры.

— Наш курс окончили 200 человек, — рассказывает Татьяна Анатольевна. — Встречаемся мы каждые пять лет. К сожалению, уже больше половины моих сокурсников нет на этом свете. В текущем году мы отмечали 50-летие нашего выпуска. Многие уже находятся на заслуженном отдыхе, кто-то еще продолжает трудиться. И все мы с благодарностью вспоминаем ту золотую студенческую пору, наших дорогих учителей, которые дали нам глубокие знания.

— Моим самым первым судебным процессом по гражданскому делу был спор между законными наследниками и сожительницей покойного, — вспоминает Татьяна Анатольевна. — Я представляла интересы законных наследников. К сожалению, в суде первой инстанции мы проиграли дело. Конечно же, я была сильно расстроена. Но областной суд отменил решение в нашу пользу. В итоге удалось выиграть это дело.

Приходилось участвовать и в уголовных процессах. Самым первым было дело, в рамках которого супруга обвиняли за изнасилование родственницы, а его супругу — как соучастника. Поручили его Татьяне Анатольевне и Норе Абрахамовне. Процесс был нелегким. Выяснив все детали, им удалось добиться пересмотра дела. В результате наказание супругу было смягчено, а его спутницу жизни и вовсе освободили от ответственности. К слову сказать, после этого уголовного процесса сотрудники суда и канцелярии заужали молодых адвокатов.

— Потом мне приходилось участвовать в самых разных судебных процессах, так что, порой, с трудом вспоминаю тех, кто были моими подзащитными, — рассказывает Татьяна Анатольевна. — Бывает, что люди подходят на улице, здороваются, напоминают о том или ином деле и благодарят, говоря, что если бы не моя помощь, то им просто смогли бы судьбу. Спасенные же от тюрьмы они смогли спокойно жить, создали свои семьи... В такие моменты понимаю: всё было не зря.

В последние несколько лет Татьяна Анатольевна приходилось оказывать адвокатскую помощь по делам, связанным с земельными спорами. Были и дела по землям, расположенным на территории Каскеленского уезда, на которые предъявляло свои права руководство Иле-Алатауского государ-

Коллектив Карасайской юридической консультации

образования, по причине отсутствия базовых знаний и понимания основ права, из-за нежелания самому логически мыслить, анализировать, не полагаясь на интернет».

Сравнивая, как развивалась адвокатура в советское время и в наши дни, Татьяна Анатольевна заметила, что при Союзе адвокат имел более высокий статус, чем сейчас. Тогда действовал закон, который четко назывался «Об адвокатуре», а сейчас название закона довольно расплывчатое — «Об адвокатской деятельности и юридической помощи». Согласно Конституции, защита и обвинение имеют одинаковые права, но на деле, увы, так бывает далеко не всегда.

Обращаясь же к карасайцам, она посоветовала им быть более бдительными, особенно, когда речь идет об интернет-мошенниках. Нет необходимости вступать с ними в телефонные переговоры, но следует сказать лишь одну фразу: «Я проконсультируюсь со своим адвокатом...».

— К сожалению, к такому люди не приучены, — говорит наша собеседница. — Когда человек попадает в беду, становится жертвой мошенников, собирает целый кураул из родственников и знакомых. Каждый из них что-то советует. И лишь когда ситуация усугубляется, потерпевший вынужден обратиться к адвокату. Хотя ведь это так элементарно: заболел, мы идем к врачу, а столкнувшись с необходимостью получить квалифицированную юридическую помощь, следует обращаться к адвокату.

Доброе слово о коллегах

В Карасайской юридической консультации, где трудится Татьяна Анатольевна уже почти четыре десятка лет, работает очень дружный, слаженный коллектив.

рого был двукратным чемпионом мира. Сейчас в доме живет Ричард — родной внук Патрика. Вот такое хобби, которое, безусловно, лечит душу и украшает жизнь.

Такое простое счастье

Заслуги Татьяны Анатольевны были отмечены двумя особо дорогими её сердцу медалями — «Енбек ардагері» от Министерства юстиции РК и «За верность профессии» от Республиканской коллегии адвокатов. Немало было и Почетных грамот, Благодарственных писем... Но самая главная и самая бесценная награда всё же заключается в искреннем уважении дорогих коллег и, конечно же, в признательности тех, кому она смогла оказать грамотную юридическую помощь.

— Прежде всего, я счастлива, потому что выросла в благополучной семье, сумевшей подарить мне любовь и заботу, — сказала она в завершение нашего разговора. — Во-вторых, поскольку училась в хорошей школе и в очень сильном ВУЗе, преподаватели которого не просто передавали нам теорию, но и воспитывали нас на примере своих собственных жизней. В-третьих, потому что смогла найти своё призвание и влиться в ставший родным коллектив, в котором прошла большая часть моей жизни. Опять же я по-прежнему могу продолжать трудиться, принося пользу людям и обществу. Вот такие они составные моего простого человеческого счастья.

Полосу подготовила Танзила МУХТАРОВА. ФОТО АКТЫ МЫРЗАБЕККЫЗЫ И ИЗ ЛИЧНОГО АРХИВА ГЕРОИНИ ОЧЕРКА.

МЕДИЦИНА МҮМКІНДІГІ

ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ МИНИСТРІ ЖАҒАЛЫҚТАРЫМЕН БӨЛІСТІ

Қазақстан Республикасы Үкіметінің «Орталық атқарушы органдар басшыларының халықпен кездесулерін өткізу туралы» қаулысы аясында Алматы облысына жұмыс сапарымен келген ҚР Денсаулық сақтау министрі Ақмарал Әлназарова өңір тұрғындарымен және азаматтық сектор өкілдерімен кездесу өткізіп, денсаулық сақтау жүйесінің қазіргі ахуалы туралы баяндама жасады.

Кездесу барысында министр биылғы 9 айдың қорытындысына тоқталып, денсаулық саласындағы өзгерістерді атап өтті. Денсаулық саласындағы ең ой-

талы шешім, бұдан былай бұқара скринингтік тексеруден кепілді медициналық көмек аясында өте алады. Республиканың бас дәрігері Ақмарал Әлназарова, аталған ақпаратты хабарды халыққа жеткізіп қана қоймай, аталмыш тексеруден ендігі кезде 76 жасқа дейінгі ел тұрғындары өтетінін айтты.

«Тегін медициналық көмектің кепілдік берілген пакетіне ендігі кезде онкоскринингте қосылды. Бұл өз кезегінде 300 мың сақтандырылмаған халықтың тексеруден өтуіне мүмкіндік береді», — деді Ақмарал Әлназарова.

Кездесу барысында, министр жел-жәрдем қызметіндегі өзгерістерді атады. Оның айтуынша, 4-санаттағы желді шакыртулар МСАК денгейіне беріліп, мобильдік бригадалар мен call-орталықтар енгізілді. Бұл же-

дел жәрдем жүктемесін 40-50%-ға төмендеткен. Сондай-ақ желді жәрдем кабинеттерінің ашылуының арқасында стационарларға түсетін өтініштер саны 20%-ға азайған.

Министр медициналық сақтандыру жүйесін күшейту бойынша қабылданған заңнамалық өзгерістерді де түсіндірді. 2026 жылдан бастап МӘМС жарналарының есептеу базасы

ұлғайды және жүйеге қосымша 200 млрд теңге түседі. 2027 жылдан бастап мемлекет жарналары 2%-дан 4,7%-ға дейін кезең-кезеңімен өседі.

Айта кетейік, Алматы облысында бүгінгі таңда халықтың 83,2%-ы сақтандырылған, 16,8%-ы сақтандырылмаған. Бұл бағыттағы жұмысты үйлестіру үшін өңірлік штаб құрылған.

Министр денсаулық сақтау инфрақұрылымын жаңғырту, медициналық көмектің сапасын арттыру және қолжетімділігін кеңейту жұмыстары жалғасатынын айтты.

«Халықтың сұранысына сай келетін тиімді денсаулық сақтау жүйесін қалыптастыру — басты міндетіміз», — деп қорытындылады Ақмарал Әлназарова.

Алматы облысының өңірлік коммуникациялар қызметі.

ОҢАЛТУ ОРТАЛЫҒЫ

ЕМДЕЛУ ҮШІН ЗАМАНАУИ ӘДІСТІ ДЕ ҚОЛДАНУҒА БОЛАДЫ

Күндізгі стационар — науқас күндіз емделіп, кешке үйіне қайтатын медициналық көмектің ерекше түрі. Бұл ем-шара тұрақты медициналық көмекті қажет ететін, бірақ тәулік бойы бақылауды қажет етпейтін науқастар үшін ыңғайлы. Мұнда науқас күрделі емдеуден бастап, отадан кейінгі оңалтуға дейінгі медициналық қызметтің кең ауқымын ала алады.

Осындай ыңғайлы стационардың бірі Қаскелең қаласында жеті жылдан астам уақыт жұмысын жүргізіп келе жатқан «QAZPOCT» оңалту орталығында да орналасқан. Мекеме мамандары инсульт, инфаркт, хирургиялық араласуы бар науқастарға қайта қалыпқа келуге көмек көрсетеді. Ал жақында аталған орталық екінші дәрежелі медициналық мекеме атанды.

АКТӨТІ МЫРЗАБЕКҚЫЗЫ
«QAZPOCT» оңалту орталығы Қарасай ауданында 2018 жылы ашылған еді. Мұнда науқастар

медициналық сақтандыру арқылы немесе ақылы түрде емделе алады. Сондай-ақ сырқаттанғандар қажетті емдеудің толық спектрін алып, соның ішінде дәрі тамызып,

инъекция салдырып, физиотерапия және басқа емді де қабылдауға мүмкіндіктері бар. Мамандарға келер болсақ, бүгінде орталықта 23 медициналық қызметкер жұмыс істейді. Олардың қатарында кардиолог, невропатолог, оңалту маманы, терапевт, массажист және тағы басқа маман бар.

Бұл орталық дененің барлық функцияларын қалпына келтіруге арналған кешенді оңалту бағдарламаларын ұсынады. Тәжірибелі мамандар инсульт, инфаркт, хирургиялық араласу, жарақат және эндопротезден кейінгі кешенді оңалту бағдарламаларымен жұмыс істеп, науқастарға толыққанды өмірге оралуға көмектеседі.

Мекеменің негізін қалаушы Кұлбаршын Жиенбаеваның айтуынша, жоғарыда аталған мәселелерге тап болған ем алушыларға медициналық көмек көрсету үшін барлық қажетті құралмен жабдықталған. Мәселен, мұнда жас марал мүйіздерінен алынған сығындыларды пайдалануға негізделген емдеу және сауықтырудың әдісі пантотерапия бар. Ол денені жалпы нығайту, иммунитетті көтеру, зат алмасуды жақсарту және күшті қалпына келтіру үшін қолданылады.

Сонымен қатар мұндай, көмірден алынатын ақ түсті, иісі, дәмі жоқ, балауыз тәрізді ерігіш зат болып табылатын парафиннің термиялық қасиеттерін сауықтыру және емдеу үшін қолданатын

физиотерапия әдісі бар. Ол бұлшықеттерді босансытып, ауырсынуды азайтады және қан айналымын жақсартады. Әсіресе, бұл, әдіс артрит пен артроз сияқты буын аурулары бар адамдарға, сондай-ақ кернеу мен шаршаудан жайсыздық сезінетіндерге өте пайдалы. Процедура терінің барлық түріне қолайлы және құрғақтық пен қабыршақтануға қарсы күресте көмектесіп, теріні жұмсақ әрі тегіс етеді. Сонымен қатар, парафинотерапия қолдың терісін керемет ылғалдандырып, қалпына келтіреді.

Одан бөлек орталықта галокамеранмен жабдықталған тұз шахтасы орналасқан. Галотерапия сеансы кезінде тұзды ауа қандағы оттегі мөлшерін арттырады, ағзаның инфекциялар мен вирустарға қарсы қорғанысын күшейтеді. Оның ең пайдалы тұсы — ол тыныс алу жүйесін тазартады. Тұз шахтасына кірген адамның жасушалары пайдалы иондармен қанығады, өкпесінің жұмысы реттеліп, тыныс алу жолдарының микрофлорасы алу мен зиянды бактериялардан тазарады. Тұз шахтасының гайморит, фарингит, бронхит секілді ЛОР-аурулармен күресте пайдасы зор. Галотерапия жиі суық тиіп, ауыратын балалар мен ересектердің иммунитетін күшейтеді.

Бұдан бөлек орталықта денсаулықты жақсарту үшін әртүрлі массаж түрлерін қамтамасыз ететін мамандар, күндізгі уақытта 15-20, тәуліктің

емдеуге 16 адамды қабылдай алатын күндізгі стационар, физиотерапия, функционалдық диагностика, сондай-ақ егу және ем-шараға арналған кабинеттер қарастырылған. Стационарға келгендерге тәулік бойы медициналық бақылаудан басқа әртүрлі тақырып бойынша демалыс бағдарламалары, топтық іс-шаралар, серуендер ойластырылған.

Жоғарыда аталғандардан бөлек та-яуда «QAZPOCT» оңалту орталығы өзінің бағдарламасына тағы бір заманауи емделу әдісін енгізді. Нактырақ айтқанда, ағымдағы жылдың қараша айында медициналық мекеме базасында «Clean Clinic» инфузиялық терапия клиникасы ашылды. Аталған клиникада жасушалық деңгейде денені қалпына келтірудің революциялық тәсілі енгізілді. Яғни, мұнда ем алушының қажеттілігіне байланысты дәрумендер, минералдар, аминқышқылдары және басқа да белсенді ингредиенттер бар тендестірілген тамызғы (система) қолданылады.

Оңалту орталығының жалпы тәжірибелік-отбасылық дәрігері Акерке Абзалқызының айтуынша, соңғы жылдары Қазақстандағы медициналық орталықтар мен клиникалар инфузиялық терапияны өздерінің емдеу бағдарламаларына белсенді түрде енгізіп келеді. Бұл таңқаларлық жағдай емес. Себебі көктамыр арқылы енгізілетін пайдалы заттар ас қорыту жүйесіне айналып өтіп, қанға тікелей енеді, бұл денені тезірек және тиімдірек қалпына келугіне мүмкіндік береді. Ем алу үшін науқас алдымен барлық қажетті тексерістен өтеді. Соның нәтижесі аясында арнайы тамызғы жасалады. Қазір клиникада тамызғының «Золушка», «Қуат+», «Аминқышқыл», «Антивирус», «Лаенек» секілді 31 түрі бар.

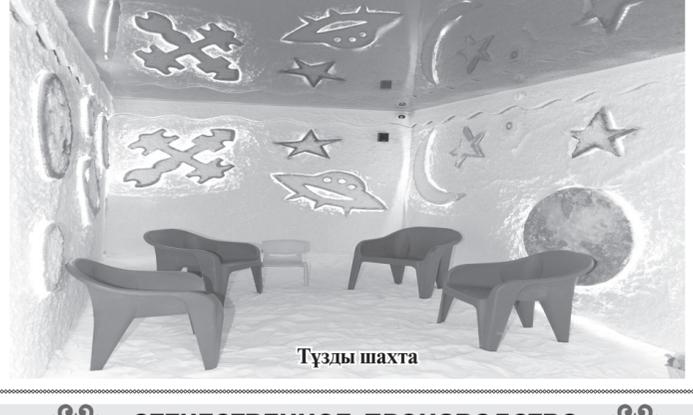
Жалпы айтқанда, көптеген тәжірибелі мамандар еңбек ететін «QAZPOCT» оңалту орталығы бүгінде өзінің келушілеріне емделудің негізгі және инновациялық түрлерін ұсынады.

Инфузиялық терапия

Физиотерапия

Тұзды шахта

ОТЕЧЕСТВЕННОЕ ПРОИЗВОДСТВО

ВОДА 7 O'CLOCK: ВРЕМЯ ПИТЬ ЧАЙ

На прилавках многих супермаркетов и так называемых «магазинов минералов» можно увидеть бутылки питьевой воды с природным минералом. Небольше привлекает внимание и оригинальная торговая марка — 7 o'clock. Смысл этого названия в том, что на часах семь часов утра. Значит, самое время пить чай с чистой и полезной водой. Хотелось бы с гордостью заявить, что её выпуск налажен в городе Каскелене компанией «HALL».

Танзила МУХТАРОВА
Об истории становления предприятия и об особенностях производственного процесса рассказал заместитель директора компании Сергей Черемных. С его слов, собственницей бизнеса является Асем Бекбауова. Реализация проекта началась в январе текущего года. Первый розлив воды был сделан уже в мае. Официальный

запуск завода состоялся 3 июля 2025 года. Так что речь идет об относительно новом производстве, зародившемся в уходе этом году.

По своему возрастному составу коллектив здесь молодой. Трудятся на производстве 29 человек. Среди них директор по маркетингу Жаняна Нурғалиева, заведующая лабораторией Еркежан Мухамедалиева и другие. Как пояснил Сергей Николаевич,

предприятие расположено на территории площадью 0,6010 гектаров. Стоимость проекта — 1,2 млрд тенге. Площадь производственного здания составляет 800 кв. метров.

По сути, здесь налажен выпуск питьевой воды, которая идет с Тянь-Шанских гор. Добывается она из артезианской скважины глубиной 220 метров, природно обогащена такими биологическими минералами, как магний, кальций, натрий, кремний и другими.

Прежде чем дойти до потребителя, вода проходит одиннадцать фильтров, в том числе кварцевый, угольный, На Катонитовый, фильтр тонкой очистки и другие. Кроме того, здесь проводят процесс полировки, то есть из уже очищенной воды удаляют остаточные

следы примесей. Применяют также ультрафиолетовую лампу и озонатор.

— Это такой прибор, который использует озон, — пояснил наш гид. — При помощи электрического разряда или ультрафиолета он генерирует озон из кислорода и подает его в воду. Будучи сильным окислителем, озон разрушает бактерии, вирусы, грибки и вредные химические соединения, а также устраняет неприятные запахи, обогащая воду кислородом и сохраняя полезные минералы. Озон растворяется в воде в виде микропузырьков, вступая в реакцию с загрязнителями. После реакции он распадается обратно на кислород, который насыщает воду.

Определенную роль играет и накопительный бак вместимостью пять тонн. К слову сказать, в нем также установлен фильтр. Так что именно очистке и безопасности воды здесь уделяют особое внимание. За этим строго следят и специалисты своей собственной лаборатории, без которой на таком жизненно важном производстве никак не обойтись.

Воду разливают в бутылки ёмкостью 348 мл, 570 мл, 5 литров и 18,9 литров. В день нашего посещения здесь готовили довольно крупный заказ на воду в ёмкостях 18,9 литров. В больших количествах её закупают кафе и рестораны.

Что касается «пятилитровок», то уже их очень хорошо берут домохозяйки. А вот бутылки воды меньшей ёмкости активно покупают при проведении деловых встреч, фуршетов. Уже очень оригинален их дизайн, да и качество воды отменное. Большим спросом пользуется она и у населения.

Немаловажно то, что здесь используют поликарбонатные бутылки, изготовленные из прочного, прозрачного пластика. Он выдерживает как удары, так и многократное мытьё.

Такие бутылки часто применяют и для кулеров, поскольку они долговечные, да и к тому же не придают воде посторонний вкус или запах. Немаловажно и то, что они легче стеклянных. Уже это облегчает их транспортировку и установку. А их гладкая внутренняя поверхность без швов предотвращает накопление грязи.

Параллельно на предприятии ведется строительство второго цеха. Его запуск ожидается к февралю 2026 года. Здесь будут установлены линия розлива энергетического напитка на основе янтарной воды, линия розлива сладких чаев в бутылках, а также налажен выпуск премиальной воды в стеклянных тарах. Кроме того, выпуск бутилированной воды планируется увеличить в три раза и, соответственно, создать дополнительные рабочие места.

ФОТО АКТӨТІ МЫРЗАБЕКҚЫЗЫ

В РАМКАХ АКЦИИ «16 ДНЕЙ БЕЗ НАСИЛИЯ»

Гран-при за Каскеленским колледжем культуры

В нашем районе в рамках акции «16 дней активных действий против гендерного насилия» было организовано много мероприятий. Проходили они как в учебных заведениях, так и в масштабах района. Одним из них стал конкурс видеороликов на тему «Жан жарасы» («Душевные раны»), организованный среди учащихся школ и студентов колледжей. И вот пришла пора подвести итоги.

ген и Гульзада Сабурова, директор районного центра поддержки семьи Елена Константинова и главный специалист районного отдела внутренней политики Айжан Балажанова. При оценке представленных работ учитывалась, прежде всего, содержательная сторона видеоролика, его соответствие заданной теме, социальная мотивация и, конечно же, профессиональный уровень видеосъемки и монтажа, сбора и подачи материала.

По решению членов жюри Гран-при, а вместе с ним и главный приз конкурса был присужден коллективу Каскеленского колледжа культуры. Работа его студентов получила высокую оценку со стороны не только членов жюри, но и зрителей. На первое место вышли ученики средней школы имени С. Керимбекова, на второе — студенты Евразийского многопрофильного колледжа и на третье — студенты медицинского колледжа «Аяжан Карасай».

В завершение мероприятия лучшим участникам были вручены дипломы и памятные подар-

ки. В их адрес также прозвучали слова благодарности — за активную гражданскую позицию, за активный вклад в освещение общественно значимых тем, за содержательные, трогательные и душевные видеоролики, направленные на предупреждение насилия.

Конкурс показал, что молодое поколение неравнодушно к волнующим наше общество актуальным проблемам и выступает за защиту прав человека, — прокомментировала начальник отделения по борьбе с семейно-бытовым насилием районного управления полиции, подполковник полиции Эльмира Есенбаева. — Участие молодежи района в таких социально значимых инициативах является весомым вкладом в формирование безопасной среды, в гармоничное воспитание подрастающего поколения и, конечно же, в стабильное развитие здорового общества без каких-либо проявлений насилия.

ФОТО АКТЫ МЫРЗАБЕККЫЗЫ.

МІРЖАҚЫП ДУЛАТҰЛЫНА – 140 ЖЫЛ

Ақтаңгер ақынға арналды

Жақында Шамалған ауылдық Мәдениет үйінде қазақ руханиятының шамшырағы, ағартушы-ғалым, азаттық идеясын ту еткен дара тұлға Міржақып Дулатұлының туғанына 140 жыл толуына арналған «Ақтаңгер ақын» атты жасөспірімдер арасында жыр мүшәйрасы өтті. Бұл күн тек әдеби бәйгенің емес, жас жүректердің бойындағы ұлтқа деген сүйіспеншіліктің, рухани серпілістің, өлеңге деген ықыластың тоғысқан бір сәті болды.

Ұлт мәдениеті мен әдебиетінің өркендеуіне өлшеусіз үлес қосқан Міржақып Дулатұлы — халқымыздың рухани әлемін жанғыртып, сөз құдіретін ұлт тәуелсіздігімен біте қайнастырған кемел ойдың иесі. Оның шығармалары елдік мұратты айнасы, алаштық рухтың асыл арқауы. Сол асыл мұратты бойына дарытқан жас өрендер өлең өлкесіне қанат қалқанды, мүшәйра сахнасында өз өнерлерін паш етті.

Байқауға 30-дан астам оқушы қатысып, сөз өнерінің құдіретін терең сезініп, жүректеріндегі жыр сәулесін

жарыққа шығарды. Әрбір қатысушының дауысында жалын, әр шумағында жүрек лүпілі сезіліп тұрды.

Жыр бәйесінің көрігін қыздырған сайыскерлер арасынан Қарасай батыр атындағы орта мектебінің оқушы дараланып, шеберлік пен талғампаздықты ұштастырып, бас жүлдені қанжығасына байлады. Бұл жеңіс жас таланттың ғана емес, оған бағыт берген ұстазының да еңбегінің жемісі. Қалған Шамалған округінің білім ордаларының оқушылары да өз деңгейлерінде дараланып, I, II, III дәрежелі дипломдармен, Алғыс хаттармен марапатталып, жүлделі сыйлықтарға ие болды. Шәкірттерін өнер жолында қолдап, үздіксіз қанат бітіріп жүрген ұстаздар қауымы да назардан тыс қалмады. Олар Қарасай аудандық Мәдениет үйінің директоры А. Булқабаяның атынан арнайы Алғыс хаттармен марапатталды.

Жас таланттардың өнерін бағалаған қазылар алқасының да ықыласты сөзі мен шынайы бағасы айрықша рух

сыйлады. Шамалған ауылдық Мәдениет үйінің директоры, ҚР мәдениет саласының үздігі Шарбану Қалиеваның Іргелі ауылдық Мәдениет үйінің көркемдік жетекшісі, ҚР Мәдениет саласының үздігі, әнші-ұстаз Ақторқа Тотымбаева, сондай-ақ Қапал батыр атындағы орта мектептің қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі Жанар Нұрзаханова, «Қарасай жастары» театрының актрисасы Шынар Бержанова жас өрендерге жүрекжарды тілектерін жолдап, олардың жыр өлеміне жасайтын сапарында шабыт пен жарқын белес тіледі.

Мұндай іс-шаралар жас буынды өнерге, ұлттық құндылыққа, әдебиетке тәрбиелейтін қозғаушы күш, рухани тәрбие бесігі деп білеміз. Қазақ мәдениетін, тарихи тұлғаларды дәріптеген сайын өскелең ұрпақтың көкірегіне елдік сезім, рухани тереңдік ұялайды.

Алима НИСАНГАЛИЕВА, Шамалған ауылдық Мәдениет үйінің әдіскері.

Танзиля МУХТАРОВА

Стоит отметить, что организаторами конкурса выступили сотрудники отделения по борьбе с семейно-бытовым насилием районного управления полиции совместно с районным отделом внутренней политики. Торжественная церемония награждения победителей проходила в городе Каскелене, в районном Доме культуры.

В состав жюри конкурса вошли сотрудники отдела по борьбе с семейно-бытовым насилием Департамента полиции Алматинской области Динара Танирбер-

ШЫН ЖҮРЕКТЕН

Ана тілге құрмет ешқашан жоғалмайды

Ағымдағы жылдың қыркүйек айында Алматы облыстық тіл мамандарының ұйымдастыруымен қандастарға тілді үйрену, жазу туралы жиналыс өтті. Бұл басқосуға Қарасай ауданының түкпір-түкпірінен хабар алған қандастар орталыққа қарай ағылып келді. Кездесу өте қызу, жалынды басталып, «Тіл» оқу-әдістемелік орталығының меңгерушісі Жанар Оразалиева сөз алып, жалпы жағдайды егжей-тегжейлі таныстырып, қандастардың ұсыныс-пікірлерін тыңдады.

Бұл жиында барлығы арқа-жарқа болып, болашаққа деген сеніммен қалам тербеді. Іс-шараға жасы 20-дағы азаматтардан алғысты алқымдаған қариялар да қатысты. Көбі ана тілін білгенмен, қазақ жазуын, әліпбиін білмейтін еді. Қазіргі таңда шамалысы өздері жазып, оқитын дәрежеге жете бастады. Өйткені қандастар үшін жұмысқа орналасу үшін өте маңызды, әрі ана тілге деген үлкен құрмет. Бұл ешқашан жоғалмайды.

Осындай қарым-қабілетті ескерген Жанар ханым курс барысында халыққа қызмет көрсету орталығы, көші-қон, ауыл шаруашылық, экономика және қаржы бөлімі, жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар, тұрғын үй шаруашылық және тұрғын үй инспекциясы, «Атамекен» кәсіпкерлік бөлімі, мансап орталықтарының мамандарымен кездестіріп, олардан сабақ тыңдауға, ортаға бейімделуге мүмкіндік жасалды. Сөйтіп, қандастар әр сала қызметтерінің қыр-сырымен танысып, әрі қарай өз жұмыстарын алып кетуге алғышарт әзірледі.

«Токсан ауыз сөздің тобықтай түйіні» демекші, кездесу, сұхбат ұйымдастырған Алматы облысының «Тіл» оқу-әдістемелік орталығының басшыларына, қызметкерлеріне айрықша алғысымыз шексіз. Біз

әрқашан елмен бірге екенімізді жеткізгіміз келеді. **Болат ӘСЕЙІНҰЛЫ,** Карасай ауданындағы «Қандас» тобының тыңдаушысы.

ХАБАРЛАНДЫРУ

«Қарасай ауданының тұрғын үй коммуналдық шаруашылығы және тұрғын үй инспекциясы бөлімі» мемлекеттік мекемесі 2025 жылдың 4 желтоқсанынан бастап Елтай ауылдық округі Исаев ауылы аумағында қатты тұрмыстық қалдықтарды жинауды және тасымалдауды жүзеге асыратын қатты тұрмыстық қалдықтар нарығына қатысушыларды анықтау бойынша Бөлім тарапынан тендер өткізілетінін хабарлайды.

Өтінімдерді қабылдау бұқаралық ақпарат құралдарында (БАҚ), сондай-ақ Карасай ауданы әкімдігінің сайтында қайта тендер өткізу туралы ресми хабарландырудан кейін жүзеге асырылады.

(Тендерлік құжаттама 11-бетте көрсетілген)

ОБЪЯВЛЕНИЕ

Государственное учреждение «Отдел жилищно-коммунального хозяйства и жилищной инспекции Карасайского района» сообщает, что с 4 декабря 2025 года объявляются тендер по определению участников рынка твердых бытовых отходов, осуществляющих сбор и транспортировку твердых бытовых отходов на территории села Исаев Елтайского сельского округа.

Прием заявок будет осуществлен после официального объявления о проведении тендера в средствах массовой информации (СМИ), а также на сайте акимата Карасайского района.

(Тендерная документация представлена на 11-ой странице)

ОҚУШЫ ШЫҒАРМАШЫЛЫҒЫ

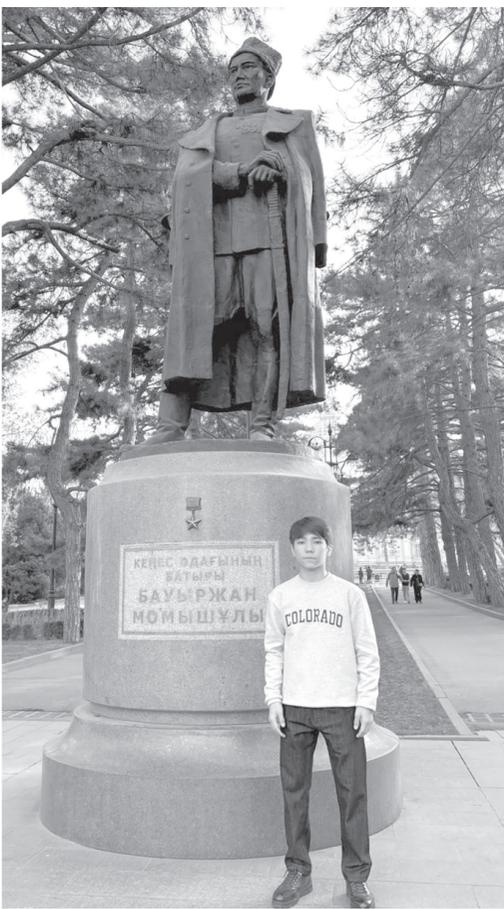
Батырдың өшпес мұрасы рухани байлықпен тең

«Ердің туы — намыс». Бұл — белгілі жазушы, қазақтың әйгілі әскери қолбасшысы, Халық қаһарманы Бауыржан Момышұлының артында қалған мәңгі өшпейтін нақыл сөзі. Ол Ұлы Отан соғысында даңқы шыққан стратег және тактик қана емес, ұлттық ой жүйесін, соның ішінде әскери психологияны қалыптастырған асқан білімдар, интеллектуал тұлға.

Бауыржан Момышұлы 1910 жылдың 24 желтоқсанында Жамбыл облысының Жуалы ауданындағы Көлбастау ауылында туған. Артына баға жетпес мол рухани мұра қалдырған дара тұлғамен бір күнде өмірге келгенімді жақсылыққа балаймын. Жазушының өнегелі өмір жолын шамам келгенше зерттеп, ерлік пен елдік туралы қанатты сөздерін санама сініріп, соны жастарға үлгі етуге ерік-жігерімді аямай жұмсап жүрмін.

Көптеген ғалымдардың еңбегінде Бауыржан Момышұлының жас кезінде-ақ ерекше есте сақтау қабілетінің болғаны, тіпті, ауыл ақсақалдарының оның ойлау жүйесі ерте жасынан жетілгенін бағалағаны айтылады. Мұндай деректер 1975 жылы басылып шыққан «Үшқан ұя» атты шығармасында кездеспейді, тек кейіннен жарыққа шыққан этнографиялық зерттеулерде бар. Соғыс жылдарындағы әскери құжаттарда Бауыржан Момышұлының бойындағы ерекше қасиеттерінің бірі жекелеген жауынгерлердің психологиялық жай-күйін дәл сезіп, оларды тез сабырға ашықу немесе жігерлендіру әдістерін қолданғаны жөнінде жазылғанын білеміз. Қазіргі әскери психологияда бұл әдіс командирдің эмоционалдық бағалау қабілеті деп аталады. Қазақ қолбасшылары арасында мұндай әдіс-тәсілді қолданғандары сирек.

Тарихшы Т.Қоңыровтың зерттеулеріне үнілсек, Бауыржан Момышұлының соғыс тактикаларын қағазға түсіріп қана қоймай, оларды ұғымдық деңгейде жүйелеуге тырысқаны, әскери терминдерді қазақшалағаны айтылады. Мысалы, ұранды шабуыл, тізбекті қорғаныс, ілгері жылжымалы шек сияқты ұғымдар алғаш рет жазушының жазбаларында нақты формаға түскен. Соғыстан кейінгі жылдары Бауыржан атамыз әскери мектептерде дәріс оқып, ұрыс алаңындағы тәжірибемен қатар батырлық, ерлік тақырыбын насихаттап, мораль негіздерін түсіндіруге айрықша көңіл бөлген. Бұл ұстаным бүгінгі әскери этиканың маңызды бөлігінің біріне айналып отыр.

Сөзімізді қорыта келгенде айтарымыз, Бауыржан Момышұлының өшпейтін мұрасы тұтас рухани мектептің, өз алдына бөлек ілімнің жүгін көтереді. Жас ұрпақ осы рухани байлықты санасына сіңіріп, өз өміріне азық қылғаны абзал.

Айдарбек МҰСА, ҮІ. Алтынсарин атындағы орта мектептің 10 «Е» сынып оқушысы.

Елтай ауылдық округі Исаев ауылы аумағында қатты тұрмыстық қалдықтарды жинауды және тасымалдауды жүзеге асыратын қатты тұрмыстық қалдықтар нарығына қатысушыларды айқындау жөніндегі Тендерлік құжаттама

Осы Тендерлік құжаттама Қазақстан Республикасының Азаматтық және экологиялық кодекстеріне, «Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы» Қазақстан Республикасының Заңына, «ҚР экология, геология және табиғи ресурстар министрлігінің м.а. 2021 жылғы 28 желтоқсандағы № 508 «Коммуналық қалдықтарды басқару қағидалары» Бұйрығына сәйкес әзірленді.

- 1. Жалпы ережелер**
- Осы Тендерлік құжаттамада мынадай ұғымдар пайдаланылады:
    - 1) Тендерлік құжаттама – тендерге Қатысушына тендерді өткізу шарттары мен тәртібі қамтылған тендерге қатысуға өтінім дайындау үшін ұсынылатын құжаттама;
    - 2) тендерді ұйымдастырушы (бұдан әрі – Ұйымдастырушы) – «Қарасай ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық және тұрғын үй инспекциясы бөлімі» ММ;
    - 3) қатысушы – тиісті шарт жасасуға үміткер, кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыратын жеке тұлға, заңды тұлға (мемлекеттік мекемелерді қоспағанда, егер олар үшін Қазақстан Республикасының заңдарында өзгеше белгіленбесе);
    - 4) тендерлік комиссия – осы тендерлік құжаттамада көзделген тендерді өткізу рәсімін орындау үшін «Қарасай ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылығы және тұрғын үй инспекциясы бөлімі» ММ құратын алқалы орган;
    - 5) тендерге қатысуға өтінім (өтімін) – тендерлік құжаттаманың талаптарына сәйкес тендерге қатысушы ұсынған құжаттар жиынтығы;
    - 6) шарт – тендер жеңімпазы мен жергілікті атқарушы орган арасында жасалатын қабалдауға өзара міндеттемелер туралы шарт;
    - 7) коммунальдық қалдықтар – елі мекендерде, оның ішінде адам өмірінің нәтижесінде пайда болатын тұтыну қалдықтары, сондай-ақ құрамы мен түзілу сипаты бойынша оларға жақын өндіріс қалдықтары;
  2. Тендер Елтай ауылдық округі Исаев ауылы аумағынан коммунальдық қалдықтарды шығару жөніндегі қызметтерін үздік жеткізудің таңдау, сондай-ақ Елтай ауылдық округі Исаев ауылы әкімшілік шекараларында заңды және жеке тұлғаларға коммунальдық қалдықтарды шығару жөніндегі қызметтердің уақтылы көрсетуін қамтамасыз ету мақсатында өткізіледі.
  3. Учаскелерді әзірлеу және түзету негізінде коммунальдық қалдықтарды шығару бойынша заңды және жеке тұлғалардың мүдделерін қамтамасыз ету және қызмет көрсетуін ұчаскелерді тиісті жағдайда ұстау кәсіптілігімен ұтымды, тиімді, объективті түрде негізделген қағидат жауап.
  4. Тендерлік құжаттамада Елтай ауылдық округі әкімінің аппараты ұсынған және «Қарасай ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық және тұрғын үй инспекциясы бөлімі» ММ бекіткен ұчаскелер Тендерлік құжаттамаға 1-қосымшаға сәйкес көрсетілген.

Елтай ауылдық округі Исаев ауылы бойынша қатты тұрмыстық қалдықтарды жинауды, әкелуді, қалғае жаратуға, қайта өңдеуге және қорығуға арналған тариф, Қарасай ауданылық мәселесінің 2025 жылғы 15 мамырдағы № 35-10 «Қарасай ауданы бойынша коммунальдық қалдықтарды жинауды және жинақтау нормаларын мен қатты тұрмыстық қалдықтарды жинауды, тасымалдауға және қому бойынша тұрғындар үшін арналған тарифтерді бекіту туралы» шешімімен бекітілген.

5. Елтай ауылдық округі Исаев ауылына қызмет көрсету құқығына арналған тендерлерді Жеңіс қатысушыларға қойылатын талаптарға барынша жауап беретін қатысушылар беріледі.
6. Тендерге қатысушыларды бағалау балдық жуық бойынша жүргізіледі. Ең көп балл жинаған қатысушы Тендердің жеңімпазы болып табылады. Екі және одан да көп қатысушылардың конкурстық (тендерлік) құжаттамасы сәйкес келген жағдайда КТҚ жинау және тасымалдау саласындағы жұмыс тәжірибесі, сондай-ақ КТҚ жинау және тасымалдау жөніндегі жұмыстарды жүзеге асыру үшін техникалық жаракаттылығы ескеріледі.
7. Егер Тендерге қатысушы бір өтінім беріссе, онда комиссия мынадай шешімдердің бірін қабылдауға құқылы:
  - 1) Тендерлік құжаттамада көзделген талаптарға сай болған жағдайда жалғыз қатысушыны Тендер жеңімпазы деп айқындауға;
  - 2) қайта Тендер жариялауға;
  - 3) Елтай ауылдық округі Исаев ауылына қызмет көрсетуге арналған тендер жеңімпазының құрамы туралы аумағына қатысушының мен жеңімпаз арасында жасалған қабылданған өзара міндеттемелер туралы шартта бекітіледі.
  4. Үздік ұсынысты іске асыру, атап айтқанда, коммунальдық қалдықтарды шығару, Қалық құралдарын сатып алу, техникалық, оның ішінде сервистік қызмет көрсету, коммунальдық қалдықтарды жинау үшін одан әрі пайдалануға жарамсыз контейнерлерді жөндеу және ауыстыру, Шарттың бұзуды қолданылу мерзімі ішінде контейнерлік алаңдарды жөндеу Тендер жеңімпазы-қатысушының есебінен жүргізіледі тиіс.

- Тендерге қатысушыларға қойылатын талаптар**
11. Тендерге кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыратын жеке тұлға, заңды тұлға (егер олар үшін Қазақстан Республикасының заңдарында өзгеше белгіленбесе, мемлекеттік мекемелерді қоспағанда) қатысуға жіберіледі, олар мынадай талаптарға жауап беруге тиіс:
    - 1) коммунальдық қалдықтарды шығаруға арналған тиісті заманауи мамандандырылған техниканы (қоқыс таситын машиналардың) меншік құқығында немесе өзге де заңды негіздеме болуы;
    - 2) қызметті жүзеге асыру үшін меншік құқығында немесе өзге де заңды негіздеме барлық қажетті құралдарды басталу және аяқталу уақытын, тәулігіне рейстер қолын көрсете отырып) және автокөлік құралдарын тұрақты қолдану, сақтауға, техникалық қызмет көрсетуге және жөндеуге арналған үй-жайлар; персоналдың демеуіне, тамақ ішуге арналған, душ және дәретханалармен жабдықталған тұрмыстық үй-жайлар.
    - 3) автокөлік құралдарын жууға және химиялық тазартуға (санитариялық өңдеуге) арналған жабдықтың меншік құқығында немесе өзге де заңды негіздеме болуы немесе бөгде ұйымдардың арнаулы техниканы жуу бойынша қызметтер көрсетуге арналған шарттың болуы;
    - 4) контейнерлер мен контейнерлік алаңдарды жуу және дезинфекциялау үшін меншік құқығында немесе өзге де заңды негіздеме тиісті жабдықтың болуы не осы жұмыстарды жүзеге асыруға шарттың болуы;
    - 5) желді байланыс құралдарының болуы;
    - 6) коммунальдық қалдықтарды шығару бойынша қызметтер көрсету үшін білікті басқарушы және техникалық персоналдың болуы;
    - 7) КТҚ полигондарында ҚР Экологиялық кодексінің талаптарына сәйкес қабылдауға тыйым салынған қалдықтарды қомуді болдырмау үшін коммунальдық қалдықтарды сұрыптауды жүзеге асыратын мамандандырылған кәсіпорынмен шарт болуы тиіс.

2. Тендерге қатысу үшін өтінімдер беру
  - 1) Тендерге қатысу үшін қатысушылар келесі құжаттарды ұсынуы керек:
    - 1) Тендерге қатысуға өтінім, Өтінім еркін нысанда ресімделеді;
    - 2) заңды тұлғалар үшін құрылтай құжаттарының көшірмелері, жеке кәсіпкер құалді, жеке тұлғалар үшін жеке куәлік, заңды/жеке тұлғаның деректемелері;
    - 3) коммунальдық қалдықтарды еркін нысанда шығару жөніндегі ұсыныстың сипаттамасы;
    - 4) бекітілген штат кестесі;
    - 5) мыналарды растайтын құжаттардың көшірмелері:
      - осы тендерлік құжаттаманың 11-тармағының 1) тармақшасына сәйкес мамандандырылған техника (техникаға техникалық төлқұжаттар және/немесе техниканы иелену және пайдалану құқығын растайтын шарттардың көшірмелері, қатысушының қалауы бойынша өзге де құжаттар). Бұл ретте, егер қатысушы тендерлік құжаттама талаптарына сәйкестігін растау ретінде мамандандырылған техниканы сатып алу-сату шартын ұсына, онда осы Шартқа қатысушы мамандандырылған техниканы сатып алу-сату шартының талаптарына сәйкес қаржы қаражатының төленгенін растайтын құжаттарды қоса береді.
  - Жеңістен тигендік контейнерлер орналасқан және орнату жоспарланатын ұчаскелерде қран-манипуляторлық қондырғылары бар мамандандырылған техниканы пайдалану қажет.

Елтай ауылдық округі Исаев ауылы аумағында қатты тұрмыстық қалдықтарды жинауға және тасымалдауды жүзеге асыратын қатты тұрмыстық қалдықтар нарығына қатысушыларды айқындау жөніндегі Тендерлік құжаттамаға 1-қосымша

Учас-кеңің №	Көше/ердің шекаралары	Халық саны	Шығару көлемі, тоулігіне/м³	Жерге тереңдігін контейнер алаңдары	
				Факт	Жоспарлар
Елтай ауылдық округі					
2	Исаев ауылы	6454	25		

Елтай ауылдық округі Исаев ауылы аумағында қатты тұрмыстық қалдықтарды жинауға және тасымалдауды жүзеге асыратын қатты тұрмыстық қалдықтар нарығына қатысушыларды айқындау жөніндегі Тендерлік құжаттамаға 2-қосымша

ҚАТЫСУШЫНЫҢ ТЕНДЕРЛІК ҰСЫНЫСТАРЫНЫҢ НЫСАНЫ

Тендерлік ұсыныстардың әрбір бөлімі жеке бетте толтырылады, беттер қатысушының (үзкілетті өтінім берушінің) қолымен расталуы тиіс.

1. Коммунальдық қалдықтарды шығару кестесі (жұмыстардан басталу және аяқталу уақытын, тәулігіне рейстер қолын көрсете отырып) және контейнерлерді жуу мен дезинфекциялауды жүргізудің жылдық кестесі, автокөлік құралдарын, контейнерлер мен контейнерлік алаңдарды жуу және дезинфекциялау жадығының немесе шарттарының болуы.

2. Қызмет көрсету үшін тартылатын автокөлік құралдары.

№	Автокөлік құралының маркасы	Шананыңның сыйымдылығы, оның ішінде:	Шығарылған жылы	Жүріп өтуі, мың км	Кандай құқықта орналасқан	Автомобильдің мемлекеттік нөмірі (тіркесу болған жағдайда)	Жерге тереңдігін контейнер алаңдары	
							Факт	Жоспарлар
(Жылжымалы құрамның әрбір бірлігі бойынша ақпарат жеке жолмен беріледі).								
3. Өндірістік-техникалық базаның, тұрмыстық және қызметтік үй-жайлардың болуы.								
№	Өндірістік базаның мекен-жайы	Базаның техникалық сипаттамалары (жалпы ауданы, қарау шұңқырлары, эстакадалар, көлік жуу және т. б.)	Тұрмыстық және қызметтік үй-жайлар (телефонның болуы, бөлмелер саны, жуатын бөлме және т. б.)	Кандай құқықта орналасқан				

4. Қалдықтарды сұрыптау, қалпына келтіру және (немесе) жою жөніндегі меншікті инфрақұрылымның не қалдықтарды сұрыптауды, қалпына келтіруді және (немесе) жоюды жүзеге асыратын кәсіпкерлік субъектілерімен шарттың болуы.

5. Басың және техникалық персоналдың біліктілігі

№	Қызметкерлер тізімі	Атқаратын лауазымы	Білімі (оқу орны, бітірген жылы)	Жұмыс өтілі, оның ішінде коммунальдық қалдықтарды шығару нарығында
(Әрбір лауазым бойынша ақпарат жеке жолмен толтырылады).				

Қатысушының толық атауы

(лауазымы)

(Т.А.Ә.) / (М.О.)

Тендерная документация по определению участников рынка твердых бытовых отходов, осуществляющих сбор и транспортировку твердых бытовых отходов на территории села Исаев Елтайского сельского округа

Настоящая Тендерная документация разработана в соответствии с Гражданским и Экологическим кодексами Республики Казахстан, Законом Республики Казахстан «О местном государственном управлении и самоуправлении в Республике Казахстан», Приказом и.о. Министра экологии, геологии и природных ресурсов РК от 28 декабря 2021 года № 508 «Правила управления коммунальными отходами».

- 1. Общие положения**
1. В настоящей Тендерной документации используются следующие понятия:
    - 1) тендерная документация – документация, предоставляемая Участнику тендера для подготовки заявки на участие в тендере, в которой содержатся условия и порядок проведения тендера;
    - 2) организатор тендера (далее – Организатор) – ГУ «Отдел жилищно-коммунального хозяйства и жилищной инспекции Карасайского района»;
    - 3) участник – физическое лицо, осуществляющее предпринимательскую деятельность, юридическое лицо (за исключением государственных учреждений, если иное не установлено для них законами Республики Казахстан), претендующее на заключение соответствующего договора;
    - 4) тендерная комиссия – коллегиальный орган, создаваемый ГУ «Отдел жилищно-коммунального хозяйства и жилищной инспекции Карасайского района» для выполнения процедуры проведения тендера, предусмотренной настоящей тендерной документацией;
    - 5) заявка на участие в тендере (заявка) – комплект документов, представленный участником тендера в соответствии с требованиями тендерной документации;
    - 6) договор – договор о принятых взаимных обязательствах, заключаемый между победителем Тендера и местным исполнительным органом;
    - 7) коммунальные отходы – отходы потребления, образующиеся в населенных пунктах, в том числе в результате жизнедеятельности человека, а также отходы производства, близкие к ним по составу и характеру образования.
    - 8) Тендер проводится с целью выбора лучшего поставщика услуг по вывозу коммунальных отходов с территории села Исаев Елтайского сельского округа, а также для обеспечения своевременного оказания услуг по вывозу коммунальных отходов юридическим и физическим лицам в административных границах села Исаев Елтайского сельского округа.
    9. В основе разработки и корректировки участков лежит принцип обеспечения интересов юридических и физических лиц по вывозу коммунальных отходов и рациональное, эффективное, объективно обусловленное необходимое содержание в надлежащем состоянии обслуживаемых участков.
    10. В тендерной документации указаны участки, предоставляемые аппаратом акима Елтайского сельского округа и утвержденные организатором, ГУ «Отдел жилищно-коммунального хозяйства и жилищной инспекции Карасайского района», согласно приложению 1 к Тендерной документации.
    11. Тариф на сбор, вывоз, утилизацию, переработку и захоронение твердых бытовых отходов по с. Исаев утвержден решением Карасайского районного масхакта от 15 мая 2025 года за № 35-10 «Об утверждении норм образования, накопления коммунальных отходов и тарифов на сбор, транспортировку, сортировку и захоронение твердых бытовых отходов по Карасайскому району».
    12. Победа в Тендере на право обслуживания села Исаев Елтайского сельского округа присуждается тому участнику, который в наибольшей степени отвечает требованиям, предъявленным к участникам.
    13. Оценка участников Тендера производится по балльной системе.
    14. Победителем Тендера признается участник, набравший максимальное количество баллов.
    15. В случае соответствия конкурсной (тендерной) документации двух и более участников учитывается опыт работы в сфере сбора и транспортировки ТБО, а также техническое оснащение для осуществления работ по сбору и транспортировке ТБО.
    16. Если на участие в Тендере подана одна заявка, то комиссия вправе принять одно из следующих решений:
      - 1) определить победителем Тендера единственным участника при условии, что он соответствует требованиям, предусмотренным в Тендерной документации;
      - 2) объявить повторный Тендер;
      - 3) Право победителя Тендера на обслуживание села Исаев Елтайского сельского округа закрепляется в договоре о принятых взаимных обязательствах, заключенном между местным исполнительным органом и победителем.
      4. Реализация лучшего предложения, а именно, вывоз коммунальных отходов, приобретение транспортных средств, техническое, в том числе сервисное, обслуживание, ремонт и замену непригодных к дальнейшему использованию контейнеров для сбора коммунальных отходов, ремонт контейнерных площадок в течение всего срока действия договора должны производиться за счет участника – победителя Тендера.

Требования к участникам Тендера

11. Участвующий в Тендере подается физическое лицо, осуществляющее предпринимательскую деятельность, юридическое лицо (за исключением государственных учреждений, если иное не установлено для них законами Республики Казахстан), которые должны отвечать следующим требованиям:
  - 1) иметь на праве собственности или иных законных основаниях соответствующую современную специализированную технику (мусоровозы), предназначенную для вывоза коммунальных отходов;
  - 2) иметь на праве собственности или иных законных основаниях производственную базу для осуществления деятельности, включающую:
    - помещения для стоянки, хранения, технического обслуживания и ремонта автотранспортных средств;
    - бытовые помещения для отдыха персонала, приема пищи, оборудованные душевыми и туалетами;
    - 3) иметь на праве собственности или иных законных основаниях оборудование для мойки и химической очистки (санитарной обработки) автотранспортных средств либо иметь договора на оказание услуг по мойке спецтехники сторонними организациями;
    - 4) иметь на праве собственности или иных законных основаниях соответствующее оборудование для мойки и дезинфекции контейнеров и контейнерных площадок либо иметь договор на осуществление данных работ;
    - 5) иметь оперативные средства связи;
    - 6) располагать квалифицированным управленческим и техническим персоналом для оказания услуг по вывозу коммунальных отходов;
    - 7) во избежание захоронения на полигонах ТБО отходов, запрещенных к приему в соответствии с требованиями Экологического кодекса РК, иметь договор со специализированным предприятием, осуществляющим сортировку коммунальных отходов.

Подача заявок для участия в Тендере

11. Для участия в Тендере участнику должны представить следующие документы:

- 1) заявку на участие в Тендере, которая оформляется в свободной форме;
- 2) копии учредительных документов для юридических лиц, свидетельствующие индивидуального предпринимателя, удостоверение личности для физических лиц, реэквивизиты юридического/физического лица;
- 3) описание предложения по вывозу коммунальных отходов в свободной форме;
- 4) утвержденное штатное расписание;
- 5) копии подтверждающих документов на:
  - специализированную технику в соответствии с пп. 1) п. 11 настоящей тендерной документации (технические паспорта на технику и/или копии договоров, подтверждающих право владения и пользования техникой, иные документы по усмотрению участника). При этом если участник не имеет в качестве подтверждения соответствия требованиям тендерной документации предоставляется договор купли-продажи специализированной техники, то к данному договору участником прикладываются документы, подтверждающие оплату финансовых средств, согласно условиям договора купли-продажи специализированной техники.

Приложение 1 к Тендерной документации по определению участников рынка твердых бытовых отходов, осуществляющих сбор и транспортировку твердых бытовых отходов на территории села Исаев Елтайского сельского округа

№ участка	Границы улиц	Численность населения	Объем вывоза, м³/сутки	Заблуженные контейнерные площадки	
				Факт	Планы
Елтайский сельский округ					
2	село Исаев	6454	25		

Приложение 2 к Тендерной документации по определению участников рынка твердых бытовых отходов, осуществляющих сбор и транспортировку твердых бытовых отходов на территории села Исаев Елтайского сельского округа

ФОРМА ТЕНДЕРНЫХ ПРЕДЛОЖЕНИЙ УЧАСТНИКА

Каждый раздел тендерных предложений заполняется в отдельной странице. Страницы должны быть заверены подписью участника (уполномоченного заявителя).

1. График вывоза коммунальных отходов (с указанием времени начала и завершения работ, количества рейсов в день), график проведения мойки и дезинфекции контейнеров, наличие **оборудования** либо **договоров** на мойку и дезинфекцию автотранспортных средств, контейнеров и контейнерных площадок.

2. Автотранспортные средства, привлекаемые для оказания услуг.

№	Марка автотранспортного средства	Вместимость кузова, в том числе:	Год выпуска	Пробег тыс. км	На каком праве находится	Госномер автомобиля (при наличии регистрации)
		Общие характеристики		Спец. характеристики		

(Информация по каждой единице подвижного состава предоставляется отдельной строкой).

3. Наличие производственно-технической базы, бытовых и служебных помещений.

№	Адрес производственной базы	Технические характеристики базы (общая площадь, смотровые ямы, эстакады, автомобиль и т.д.)	Бытовые и служебные помещения (наличие телефона, количество комнат, санузлы и т.д.)	На каком праве находится

4. Наличие собственной инфраструктуры по сортировке, восстановлению и (или) удалению отходов либо договора с субъектами предпринимательства, осуществляющими сортировку, восстановление и (или) удаление отходов.

5. Квалификация руководящего и технического персонала.

№	Список работников	Занимаемая должность	Образование (учебное заведение, год окончания)	Стаж работы, в том числе на рынке вывоза коммунальных отходов
(Информация по каждой должности заполняется отдельной строкой).				

Полное наименование участника

(должность)

(Ф.И.О.) / (подпись)

ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРНЫ

Медицина мен менеджменттегі жасанды интеллект

Қазіргі заманда жасанды интеллект (ЖИ) адам қызметінің ажырамас бөлігіне айналды. Ол білім беру, өндіріс, денсаулық сақтау және бизнес басқару сияқты өмірдің барлық салаларына белсенді енгізілуде. Қазірдің өзінде ЖИ қиялдағы ұғым емес, біз оны күнделікті өмірімізде қолданатын болдық. Дыбыстық көмекшілер, деректерді өңдеу бағдарламалары, автоматтандырылған диагностика және болжау жүйелері — мұның бәрі ЖИ-дің көріністері болып табылады, ал олар біздің өмірімізді жеңілдетіп, жұмысты тиімді етеді.

Медицина — жасанды интеллекттің ең маңызды қолданылатын салаларының бірі. Қазіргі технологиялар медициналық деректерді, зерттеу нәтижелерін және науқастардың ауру тарихының үлкен көлемін бірнеше секундта талдауға мүмкіндік береді. ЖИ дәрігерлерге диагностикалық дәлірек қоюға, аурудың дамуын болжауға және жеке емдеу әдістерін таңдауға көмектеседі. Мысалы, нейрондық желілер МРТ, рентген және қан талдауының нәтижелерін жоғары дәлдікпен талдай алады, кейде адам мүмкіндіктерінен асып түседі. Сонымен қатар, ЖИ дәрілік заттарды әзірлеу саласында да қолданылады. Химиялық қосылыстарды талдау арқылы ол

ғалымдарға тиімді формулаларды тез табуға көмектеседі және жанама әсерлердің қаупін азайтады. Менеджмент саласында жасанды интеллект талдау, қоспарлау және басқару процестерінде қуатты құралға айналды. Қазіргі компаниялар ЖИ-ді суранысты болжау, клиенттердің мінез-құлқын талдау, логистиканы оптимизациялау және кадрларды іріктеу үшін пайдаланады. Жасанды интеллект жүйелері үлкен көлемдегі ақпаратты өңдеп, жасырын заңдылықтарды анықтап, деректерге негізделген басқарушылық шешімдерді ұсына алады. Персоналды басқаруда ЖИ қызметкерлердің қүзреттерін бағалауға, олардың күшті жақтарын анықтауға және команданың тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді. Көптеген адам жасанды интеллектті қаншалықты жиі қолданатынын байқамайды. Біз навигациялық жүйелерді, дыбыстық көмекшілерді, аударма жүйелерін, «ақылды» сағаттар мен тіпті смартфон камераларын қолданғанда ЖИ-ге жүгінеміз. Жасанды интеллект өмірді ыңғайлы етіп, уақытты үнемдеуге, күнделікті тапсырмаларды азайтуға және дәлірек шешімдер қабылдауға көмектеседі. Қорыта айтсақ, жасанды интеллект — бұл болашақ технологиясы ғана емес, қазіргі заманның нақты құралы. Медицинада ол өмірді сақтап, дәрігерлерге көмектеседі және диагностика сапасын арттырады. Менеджментте тиімділігін арттырады, коммуникацияны жақсартып және басшылардың жұмысын жеңілдетеді. Ең бастысы, жасанды интеллектті жауапкершілікпен пайдалану, ол адамға көмектесіп, оны алмастырмауы тиіс. Ақылды және этикалық көзқараспен ЖИ адамзаттың дені сау, тиімді және әділ қоғам құрудағы сенімді серіктесіне айналды.

Айман ХАДЖИЕВА әл-Фараби атындағы ҚазҰУ Медицина және денсаулық сақтау факультеті, экономика ғылымдарының кандидаты Нұрбол ОТАРШИНОВ, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ «Денсаулық сақтауда басқару» мамандығының 1 курс магистранты.

ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙЛАР БӨЛІМІ ЕСКЕРТЕДІ

Оқыс оқиғадан сақтанайық!

Жылыту маусымында тұрғын үйлерде ережеге сай салынбаған жылыту пештерінің ақаулығынан өрт оқиғалары мен тұншықтырғыш улы газбен ұлану жайттары орын алып жатады. Бірақ жүргізіліп жатқан профилактикалық іс-шараларға қарамастан, тұрғын секторында улы және табиғи газбен ұланудан адамдардың қаза болу мен жаракаттану жағдайлары әлі де кездесуде. Осындай оқыс оқиғалардың алдын алу мақсатында аудан тұрғындарына қауіпсіздік шараларын ескертеміз.

Ереже бойынша пештің түгін жолдары 3 айда бір рет ыстан тазартылуы қажет. Жылу пешінің алдындағы еденге көлемі 50x70 см қанықтырғыш қағылады. Жылу пеші еденнің бетіне орнатуға болмайды. Уақытша қолдан жасалған темір пештерін орнатқан жағдайда, оның аяқтарының биіктігі 0,2 метрден кем болмауы тиіс, еденнің беті батпақпен сыланып темір пеш орнатылады.

Ағаш конструкцияларынан және ағаш жиназдарынан 1 метр, беті сыланған қабырғалардан 0,7 метр қашықтықта орнатылуы тиіс. Пешті мамандардың өзінше соқтырған жөн. Егер ол дұрыс жанабаған немесе жан-жағынан жылын шашқан жағдайда бірден маманға көрсетіп алған дұрыс. Бүгінде газды пайдаланып

ХАБАРЛАНДЫРУЛАР

«Әкімшілік-аумақтық бірліктерге, елді мекендердің құрамдас бөліктеріне атау беру туралы» қоғамдастық жиналысы өтіп, төмендегідей қаулы қабылданды: Еңбекші ауылының Жетісу көшесіне — Идрисов Чайке атауын беру туралы ұсыныс қолдау тапсын; Жанынның қорытындысы бойынша аталған мәселені облыстық ономатика комиссиясының қарауына ұсыну туралы шешім қабылданды.

ОБЪЯВЛЕНИЯ

В соответствии с Приказом Министерства культуры и спорта Республики Казахстан от 1 августа 2023 года № 211 «Об утверждении Правил учета мнения населения соответствующей территории при наименовании, переименовании административно-территориальных единиц, составных частей населенных пунктов, а также при уточнении и изменении транскрипции их наименований» 1 декабря 2025 года, в 14.00 часов, в селе Еңбекші Айтейского сельского округа Карасайского района, в актовом зале средней школы Еңбекші, по улице Райымбек, №2 «а» состоялось со-

брание общественности на тему «Присвоение наименований составным частям села Еңбекші», на котором было принято следующее постановление: Присвоить следующие наименования улицам села Еңбекші: — улице с названием Жетісу села Еңбекші Карасайского района присвоить имя Идрисова Чайке. По итогам собрания было принято решение направить указанный вопрос на рассмотрение областной ономатической комиссии. Аппарат акима Айтейского сельского округа.

ХАБАРЛАНДЫРУ

«Әкімшілік-аумақтық бірліктерге, елді мекендердің құрамдас бөліктеріне атау беру туралы» қоғамдастық жиналысы өтіп, төмендегідей қаулы қабылданғаны хабарлайы: Еңбекші ауылының атауы көшелеріне келесі атау берілсін: Карасай ауданы, Бірінші Май ауылдық округі, Бекболат ауылының Жастар көшесіне — Садуақас Тоқашев атауын беру туралы ұсыныс қолдау тапсын; Жанынның қорытындысы бойынша аталған мәселені облыстық ономатика комиссиясының қарауына ұсыну туралы шешім қабылданды.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

В соответствии с Приказом Министерства культуры и спорта Республики Казахстан от 1 августа 2023 года № 211 «Об утверждении Правил учета мнения населения соответствующей территории при наименовании, переименовании административно-территориальных единиц, составных частей населенных пунктов, а также при уточнении и изменении транскрипции их наименований» 1 декабря 2025 года, в 14.00 часов, в селе Бекболат Первомайского сельского округа Карасайского района, в актовом зале средней школы имени Капал батыра, по улице Мектеп, №3 «б», состо-

ХАБАРЛАНДЫРУ

лос собрание общественности на тему «Присвоение наименований составным частям села Бекболат», на котором было принято следующее постановление: Присвоить следующие наименования улицам села Бекболат: улице с названием Жастар села Бекболат Карасайского района присвоить имя Садуақаса Тоқашева. По итогам собрания было принято решение направить указанный вопрос на рассмотрение областной ономатической комиссии. Аппарат акима Первомайского сельского округа.

ХАБАРЛАНДЫРУ

«Әкімшілік-аумақтық бірліктерге, елді мекендердің құрамдас бөліктеріне атау беру туралы» қоғамдастық жиналысы өтіп, төмендегідей қаулы қабылданды: Еңбекші ауылының көшелеріне келесі атау берілсін: Карасай ауданы, Еңбекші ауылының Алтын сақа көшесіне — Әбілқайыр Ербекев атауын беру туралы ұсыныс қолдау тапсын; Жанынның қорытындысы бойынша аталған мәселені облыстық ономатика комиссиясының қарауына ұсыну туралы шешім қабылданды.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

В соответствии с Приказом Министерства культуры и спорта Республики Казахстан от 1 августа 2023 года № 211 «Об утверждении Правил учета мнения населения соответствующей территории при наименовании, переименовании административно-территориальных единиц, составных частей населенных пунктов, а также при уточнении и изменении транскрипции их наименований» 1 декабря 2025 года, в 14.00 часов, в селе Айта Айтейского сельского округа Карасайского района, в актовом зале средней школы имени Б. Косынова, по улице

ХАБАРЛАНДЫРУ

«Алматы облысының сәулет және қала құрылысы басқармасы» мемлекеттік мекемесі қоғамның назарын, соның ішінде мүдделі жұртшылықты «Алматы облысы Карасай ауданы Жанатұрмыс а. басқаруы» қала құрылысы жобасының материалдарын қарау бойынша қоғамдық тыңдау өткізілетіні туралы хабарлар етеді. Қоғамдық тыңдауларға қатысуға ниет білдірген азаматтардан «Алматы облысының сәулет және қала құрылысы басқармасы» мемлекеттік мекемесіне алдын ала хабарласуды сұраймыз. Байланыс телефоны: 8 727 722 24 87. Қоғамдық тыңдау 2026 жылғы 9 қантар сағат 11-де төмендегі мекенжай бойынша өтеді: Жанатұрмыс ауылының орта мектебінің Мәжіліс залы. Жобаны әзірлеуші — Проектный институт «Казпроград» ЖШС. Телефон: 8 (727) 279-04-57, e-mail: kazprograd_1@mail.ru

ХАБАРЛАНДЫРУ

2026 жылдың 16 қантарында сағат 15.00-де Алматы облысы, Карасай ауданы, Жібек жолы ауылдық округі, Тұрар ауылы АҚХ Дружба шаруа қожалығы, 1297 жер учаскесінде орналасқан құс фабрикасына үшін «Ықтимал әсерлері туралы есеп» жобасы бойынша ашық жиналыс түрінде қоғамдық тыңдау өтетіндігін хабарлайды. Қоғамдық тыңдау өтетін мекенжайы: Алматы облысы, Карасай ауданы, Жібек жолы ауылдық округі, Жібек жолы ауылы, Ж. Дүйсеков көшесі, №41 «а», ауыл әкімдігінің ғимараты. Жоспарланған іс-шараның бастанамасы: «GLOBAL LOGISTIC COMPANY» ЖШС. Занды мекен-жайы: Алматы облысы, Карасай ауданы, Каскелен қаласы, Сарайшық түйік көшесі, 2 «а». Тел: +7 702 567 0205, +7 702 181 4747, askarbeknazgul99@gmail.com. Жоба әзірлеуші: Жеке кәсіпкер Исламов Д. М. Занды мекен-жайы: Алматы қаласы, Жетісу-3 ықшама ауданы, 24 үй. Тел. сот: +7 701 716 3189, darkhan_islamov@mail.ru. Жергілікті атқарушы орган: «Алматы облысының табиғи ресурстар және табиғатты пайдалануды реттеу басқармасы» ММ. Мекен-жайы: Алматы облысы, Қонаев қаласы, Құрылысшы көшесі, 12, e-mail: priroda_alm@bk.ru; тел: +7 (727) 722-32-27. Қатысушыларды тіркеу жеке басын куәландыратын құжатты көрсеткен кезде жүзеге асырылады. Барлық сұрақтар бойынша +7 701 716 3189 телефонына хабарласуға болады.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

16 января 2026 года, в 15:00 часов, проводится общественные слушания в форме открытого собрания по проекту «Отчет о возможных воздействиях» для птицефабрики, расположенной по адресу: Алматинская область, Карасайский район, сельский округ Жибек жолы, село Тұрар, крестьянское хозяйство «АКХ Дружба», ул. 1297. Адрес проведения общественных слушаний: Алматинская область, Карасайский район, сельский округ Жибек жолы, с. Жибек жолы, ул. Ж. Дүйсекова, №41 «а», здание сельского акимата. Инициатор намечаемой деятельности: ТОО «GLOBAL LOGISTIC COMPANY». Юридический адрес: Алматинская область, Карасайский район, г. Каскелен, переулок Сарайшық, д. 2 «а», тел: +7 702 567 0205, +7 702 181 4747, askarbeknazgul99@gmail.com. Разработчик проектной документации: индивидуальный предприниматель Исламов Д. М. Юридический адрес: г. Алматы, мкр. «Жетісу-3», д. 24, тел: +7 701 716 3189, darkhan_islamov@mail.ru. МИО: ГУ «Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Алматинской области». Адрес: Алматинская область, г. Қонаев, ул. Құрылысшы, 12. E-mail: priroda_alm@bk.ru; тел: +7 (727) 722-32-27. Регистрация участников ведется при предъявлении документа, удостоверяющего личность. По

ХАБАРЛАНДЫРУ

«Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Табиғи монополияларды реттеу комитетінің Алматы қаласы бойынша департаменті» 28.11.2025 ж. № 161-НҚ «Сигма-ГАЗ» ЖШС-нің 2026-2030 жылдарға арналған тұтынушыларға арналған тарату жүйелері бойынша тауарлық газды тасымалдау жөніндегі реттеліп көрсетілетін қызметке тариф мен тарифтік мазмұнын бекіту туралы» бұйрығына сәйкес, «Сигма-ГАЗ» ЖШС тұтынушыларды халық пен заңды тұлғалар үшін тауарлық газға босату бағасының өзгергені туралы хабарлар етеді. 2026 жылғы 1 қантардан ба-

ХАБАРЛАНДЫРУ

стап халық пен заңды тұлғалар үшін тауарлық газдың сату бағасы: 1). Тауарлық газды көтерме саудада өткізудің шекті бағасы-1 000 м3 үшін КҚС-сыз 39 044, 00 тенге; 2). Тауарлық газды газ тарату жүйелері бойынша тасымалдау тарифі-1 000 м3 үшін КҚС-сыз 6 595, 88 тенге; 3). Тауарлық газды бөлшек саудада өткізуге арналған жығындар (жабықтау үстемесі) — 1 025, 30 тенге КҚС-сыз 1 000 м3, Барлығы 4 665, 18 тенге КҚС-сыз 1 000 м3. «Сигма-ГАЗ» ЖШС әкімшілігі

ОБЪЯВЛЕНИЕ

В соответствии с приказом РГУ «Департамент Комитета по регулированию естественных монополий Министерства национальной экономики Республики Казахстан по г. Алматы» № 161-ОД от 28.11.2025 г. «Об утверждении тарифа и тарифной сметы ТОО «Сигма-ГАЗ» на регулируемую услугу по транспортировке товарного газа по газораспределительным системам для потребителей на 2026-2030 годы», ТОО «Сигма-ГАЗ» уведомляет потребителей об изменении отпускных цен на товарный газ для населения и юридических лиц. С 1 января 2026 года отпускная цена на товарный газ для населения и юридических лиц составит: 1). Предельная цена оптовой реализации товарного газа — 39 044, 00 тенге без НДС за 1 000 м3. 2). Тариф на транспортировку товарного газа по газораспределительным системам — 6 595, 88 тенге без НДС за 1 000 м3. 3). Затраты на розничную реализацию товарного газа (снабженческая наценка) — 1 025, 30 тенге без НДС 1 000 м3. Итого: 4 665, 18 тенге без НДС за 1 000 м3. Администрация ТОО «Сигма-ГАЗ».

ОБЪЯВЛЕНИЕ

ГУ «Управление архитектуры и градостроительства Алматинской области» доводит до общего сведения, включая заинтересованную общественность, о предстоящем проведении общественных слушаний по рассмотрению материалов градостроительного проекта «Генеральный план села Жанатұрмыс Карасайского района Алматинской области. Корректировка». Желающие участвовать в них просим заблаговременно обратиться в «Управление архитектуры и градостроительства Алматинской области» по телефону: 8 (727) 722 24 87. Общественные слушания по проекту «Генеральный план села Жанатұрмыс Карасайского района Алматинской области. Корректировка» состоятся 9 января 2026 г., в 11 часов, по адресу с. Жанатұрмыс, ул. Ы. Алтынсарина, 37, в актовом зале «Средней школы Жанатұрмыс». Разработчик проекта — ТОО Проектный институт «Казпроград». Тел: 8 (727) 279-04-57, e-mail: kazprograd_1@mail.ru

Naqty ҚҰРЫЛТАЙШЫ / УЧРЕДИТЕЛЬ Атлана ИСАЕВА. МЕНШК ІЕСІ: «Atlant Media» ЖШС. СОБСТВЕННИК: ТОО «Atlant Media».

Директор — редактор Атлана ИСАЕВА. Тілшілер Дидар МӘЛІҚҰЛЫ, Танзила МУХТАРОВА. Арт-менеджер Иван ЕЛИСЕЕВ. Дизайнер Айгерим АБЕНОВА. Бухгалтер Актоқты МЫРЗАБЕКҚЫЗЫ. Актоқын САЛИМОВА. Байланыс телефоны: 8 (727 71) 2-55-41.

Газет КР Ақпарат және қоғамдық даму министрлігі, ақпарат комитетінде 2022 жылғы 11 сәуірде тіркеліп, № KZ20VPY00047878 куәлігі берілген. Газета зарегистрирована в Комитете информации и общественного развития РК за № KZ20VPY00047878 от 11 апреля 2022 года.

Жарнама мен хабарландырулардың мазмұны мен мәтініне жарнама беруші жауапты. За достоверность рекламы и объявлений ответственность несет рекламодатель. Жарияланған мақала авторларының пікірлері редакция қозғарасын білдірмейді. Опубликованные материалы не всегда отражают мнение редакции. Басылым тілі: қазақша, орысша, ағылшынша. Язык издания: казахский, русский, английский. Көлемі 3 баспа табак. Осы шығарылымның таралымы 5026 дана. Индексі 66152. Объем 3 листа. Тираж данного выпуска составляет 5026 экземпляров. Индекс 66152. Газет «Алматы-Болашақ» АҚ баспаханасында басылды. Алматы қаласы, С. Мұқанов көшесі, 223 «в» үй. Отпечатана в типографии АО «Алматы-Болашақ», г. Алматы, ул. Муқанова, 223 «в».

«Naqty» газеті редакциясында теріліп, беттелді. Набрана и сверстана в редакции газеты «Naqty». Газет аптасына бір рет — жұма күні шығады. Газета выходит один раз в неделю каждую пятницу. Мекенжайымыз: 040900, Каскелен қаласы, Жанғозин көшесі, 13/6. Наш адрес: 040900, г. Каскелен, ул. Жангозина, 13/6.

Открылась наследственная масса после смерти гр. Бушуевой Людмилы Анатольевны, 6 марта 1946 года рождения, умершей 6 июня 2025 года. Наследников просим обращаться к нотариусу Каратаевой Жанар Пернебекқызы по адресу: с. Жибек жолы (ст. Шамалган), ул. Қонаева, 1 «г», тел: 8-701-375-86-44. Открылась наследственная масса после смерти гр. Калиева Шамиля Закировича, 6 мая 1955 года рождения, умершего 13 июня 2025 года. Наследников просим обращаться к нотариусу Каратаевой Жанар Пернебекқызы по адресу: с. Жибек жолы (ст. Шамалган), ул. Қонаева, 1 «г», тел: 8-701-375-86-44. Открылась наследственная масса после смерти гр. Абубакирова Джанабергана Тусканбаевича, 10 сентября 1955 года рождения, умершего 27 октября 2025 года. Наследников просим обращаться к нотариусу Каратаевой Жанар Пернебекқызы по адресу: с. Жибек жолы (ст. Шамалган), ул. Қонаева, 1 «г», тел: 8-701-375-86-44. Открылась наследственная масса после смерти гр. Акмуразава Айдархана Мауленовича, 17 февраля 1972 года рождения, умершего 5 июня 2025 года. Наследников просим обращаться к нотариусу Каратаевой Жанар Пернебекқызы по адресу: с. Жибек жолы (ст. Шамалган), ул. Қонаева, 1 «г», тел: 8-701-375-86-44. Открылась наследственная масса после смерти гр. Кулболдиной Зауре Бейбитовны, 06.08.1963 года рождения, умершей 25.04.2025 года, проживавшей по адресу: Алматинская область, Карасайский район, город Каскелен, улица Көшек батыра, дом 58/1. Наследников просим обращаться к нотариусу Ақилтаевой Гульнаре Ельтаевне по адресу: город Каскелен, улица Карасай батыра, д. 54, кв. 60, телефон: 8-708-707-07-99. Открылась наследственная масса после смерти гр. Кожамкулова Эсаулетта Самакбековича, 29.11.1975 года рождения, умершего 23.06.2025 года, проживавшего по адресу: Алматинская область, Карасайский район, село Бекболат, улица Шалкар, дом 20/1. На-

следников просим обращаться к нотариусу Ақилтаевой Гульнаре Ельтаевне по адресу: город Каскелен, улица Карасай батыра, д. 54, кв. 60, телефон: 8-708-707-07-99, до 23.12.2025 года. Открылась наследственная масса после смерти гр. Рафатова Жавида Янашевича, 01.02.1959 года рождения, умершего 20.11.2025 года, проживавшего по адресу: Алматинская область, Карасайский район, город Каскелен, улица Косқұмбет, дом 10. Наследников просим обращаться к нотариусу Ақилтаевой Гульнаре Ельтаевне по адресу: город Каскелен, улица Карасай батыра, д. 54, кв. 60, телефон: 8-708-707-07-99, до 20.05.2026 года. Открылась наследственная масса после смерти гр. Дыячуқ Мыры Михайловичи, 21.11.1953 года рождения, умершей 03.11.2025 году, ИИН 531121401075, проживавшей по адресу: Алматинская область, Карасайский район, город Каскелен, улица Әлімқұлова, дом 66. Наследников просим обращаться к нотариусу Ақилтаевой Гульнаре Ельтаевне по адресу: город Каскелен, улица Карасай батыра, д. 54, кв. 60, телефон: 8-708-707-07-99, до 21.05.2026 года. Открылась наследственная масса после смерти гр. Ибрагимова Маджлиса Афисовича, 29.12.1986 г.р., умершего 07.12.2024 г. Наследников просим обращаться к нотариусу Серикбаевой Ж.Т. по адресу: г. Каскелен, ул. Момышұлы, д. 4, телефон: 8-747-564-92-64. Открылась наследственная масса после смерти гр. Сыдыкова Абдрама, 01.01.1936 г.р., умершего 04.09.2016 г. Наследников просим обращаться к нотариусу Серикбаевой Ж.Т. по адресу: г. Каскелен, ул. Момышұлы, д. 4, телефон: 8-747-564-92-64. Открылась наследственная масса после смерти гр. Еримбетова Орнали Кудайбергеновичи, 19.06.1959 года рождения, умершего 31 мая 2025 года, проживавшего по адресу: Алматинская область, Карасайский район, г. Каскелен, уч. кв. 024, дом 6. Наследни-

ков просим обращаться по адресу: г. Каскелен, ул. Абылай хана, №197, к нотариусу Жамаловой Райхан Орынбаевне, тел.: 8-702-643-16-13. Открылась наследственная масса после смерти Солоненко Николая Анатольевича, 24.06.1975 года рождения, умершего 2 августа 2025 года, проживавшего по адресу: Алматинская область, Карасайский район, г. Каскелен, ул. Ә. Әмірәлі, дом 62, кв. 14. Наследников просим обращаться по адресу: г. Каскелен, ул. Абылай хана, №197, к нотариусу Жамаловой Райхан Орынбаевне, тел.: 8-702-643-16-13. Открылась наследственная масса после смерти гр. Аскарбаевой Жанар Кайкбаевны, 04.02.1981 года рождения, место рождения — Алматинская область, ИИН 810204400381, умершей 23 мая 2025 года. Наследников просим обращаться к нотариусу Шадырмановой К.О. по адресу: город Каскелен, улица Жангозина, дом 26/1, Алматинской области, тел.: 8-707-513-70-75. Открылась наследственная масса после смерти гр. Щербина Анатолия Ивановича, 18.07.1953 года рождения, место рождения — Павлодарская область, ИИН 530718301170, умершего 21 июня 2025 года. Наследников просим обращаться к нотариусу Шадырмановой К.О. по адресу: город Каскелен, улица Жангозина, дом 26/1, Алматинской области, тел.: 8-707-513-70-75. Открылась наследственная масса после смерти гр. Умерзаева Меиркана Несипбаевича, 03.11.1939 г.р., умершего 28 сентября 2025 года. Наследников просим обращаться к нотариусу Абитовой Р.О. до 28.03.2026 г. по адресу: г. Каскелен, ул. Толе би, 50/1, раб. тел.: 8 (727 71) 2-51-01. Открылась наследственная масса после смерти гр. Бердалиевой Забири Толбасиновы, 30.04.1961 г.р., умершей 21 октября 2025 года. Наследников просим обращаться к нотариусу Кайсарулы Тұрар до 21.04.2026 года по адресу: г. Каскелен, ул. Толе би, 50/1,

раб. тел.: 8 (72771) 2-51-01. Открылось наследство Приставкиной Натальи Александровны, умершей 11 августа 2025 года. Наследников просим обращаться к нотариусу Мишаниной А.Г. по адресу: село Ирғелі, улица Д. Қонаева, дом 65, Карасайского района Алматинской области, до 11 февраля 2026 года. Открылась наследственная масса после смерти Алдабергенова Саулебака Ермековича, 24.09.1964 года рождения, умершего 27 октября 2025 года. Наследников просим обращаться по адресу: г. Каскелен, ул. Абылай хана, № 235/1, к нотариусу Абаковой Назым Даутовне, тел.: 8-702-555-73-60. После смерти гр. Тыртышниковой Галины Ивановны, ИИН 560729401985, умершей 6 мая 2025 года, проживавшей по адресу: Алматинская область, Карасайский район, село Шамалган, улица Алтаба, дом № 14, по вопросу оформления наследства обращаться к нотариусу Апсаровой Ж.К. по адресу: г. Каскелен, ул. Момышұлы, дом № 1, тел.: 8-701-953-86-30, до 15.12.2025 года. Открылась наследственная масса после смерти на имущество Сантыкова Керимхана Тұлұбековича, ИИН 460424300228, дата смерти: 01.03.2025 года, проживавшего на день смерти по адресу: село Алмалыбақ, улица Хабибулина, дом №8, Карасайского района Алматинской области. Наследников просим обращаться к нотариусу Ахашовой Гульнаре Кажиевне по адресу: Алматинская область, Карасайский район, село Алмалыбақ, ул. Ерлеспесова, д. 40, телефон — 8-701-888-02-58, до 10.01.2026 года. Открылась наследственная масса после смерти гр. Шалбаевой Күлш Шарипбаевны, 23.02.1956 года рождения, умершей 9 июля 2025 года, проживавшей по адресу: село Жанатұрмыс, улица Жеруық, д. 20, Карасайского района Алматинской области. Наследников просим обращаться к нотариусу Нұрмуханбетовой А.Б. по адресу: город Каскелен, улица Наурызбай, 19 «а», тел.: 8-701-784-19-95.